A DICTIONARY
OF THE
TARAON LANGUAGE
FOR
THE USE OF OFFICERS
IN
THE NORTH-EAST FRONTIER AGENCY ADMINISTRATION

(TARAON-ENGLISH—ENGLISH-TARAON)

With an Introduction on the People and the Language

The Philology Section, Research Department, N. E. F. Agency,
SHILLONG.

Published by
P. Dutta for the Research Department,
North-East Frontier Agency,
Shillong.

Price : Rs. 7·12 nP.

Printed by
Sri G. C. Ray at Navana Printing Works Private Limited,
47 Ganesh Chunder Avenue, Calcutta-13.

PREFACE

The Taraon dictionary is the second book that the Philological Section is planning for Officers serving in the North-East Frontier Agency to enable them to speak to the local people in their languages for mutual understanding and co-operation.

Transcription in three different scripts—Devanagari, Roman and Phonetic—has not been easy. The aim has been practical—to evolve a system that will be convenient for everyday use, without sacrificing the correctness of transcription of the sounds of the language.

We are indebted to Shri L. N. Chakravarty, Historical Research Officer, for the collection of the first materials. These have been subsequently checked, verified and added to with the help of interpreters, students and local people. Thanks are also due to the officers and assistants of the Philological Section, past and present, for their assistance in the preparation of this book.

CONTENTS

1. Introduction and grammar.

PART — I

2. Taraon to English.

PART — II

3. English to Taraon.

INTRODUCTION

A number of Indo-Mongoloid tribes who form the main bulk of the population in the eastern end of the Himalayan region constituting the Lohit Frontier Division of the North-East Frontier Agency are generally grouped together under the common name of "Mishmi". It is too early to assess the scientific value of this empirical grouping and we should pause before we take them as a homogeneous group, distinct from their neighbours such as the Padams, as the common name would imply them to be. The origin of the name itself is obscure. It is not known how and when they came to be called by it. Some would trace it to *mishrita*, a Sanskrit word meaning 'mixed' ; but it seems too fanciful and sophistic to be plausible and lacks conviction. Apparently the first part of the word, *mi*, is the common Tibeto-Burman word for 'man'. In the absence of any definite information, nothing more can be said on the subject at present.

The Mishmis are divided into three main groups—(1) the Idus or Chulikottas, so called for their custom of cropping the hair in front (2) the Mijus or Kamans and (3) the Digarus or Taraons. The present dictionary is on the language of the last group. They number approximately eleven thousand souls and are concentrated in the area roughly bounded by the rivers, Delei and Lati in the east, Kharem in the south and Digaru in the west. A portion of the Lohit passes through their country and they call it *telyõ*—(*te*—meaning river and perhaps an alternative but bound form of *cei* of *macei*). This form occurs in most of the local names of the rivers, tetyo—(Digaru), te-zab (Tezu) tening (Denning), de—(=te)—lei, to mention only a few. They are known to the plains people as Digarus, perhaps from the river of that name, where they

came in contact with each other. The exact signification of this term is not known, They call themselves Tāroā. Presumably, it has something to do with fishing (*tā*, fish) and boatmanship (*rwā*, boat) or *tā*, fish and *rō*, to catch fish. They are acknowledged by their immediate neighbours as excelling in both these arts—and that might have led them to assume a name indicative of their superiority. Tāroā has turned into Taraon in official orthography. Since this latter form has gained acceptance and currency, it will be used henceforward to denote the people.

The Taraons are believed to have come into India from Hkampti Long in Burma, along with the Idus, whom they accompanied to the Dibang valley. There they lived together for an indefinite period after which the Taraons separated and started moving via Ithun valley to their present habitat. The whole tribe, however, did not move at one time in a single mass nor in successive hordes. Families and clans migrated individually from time to time. The process started with the forefathers of the Marav, Tinda, Takathag, Takalyang, Brapa and Dilang clans coming from the Idu country to settle in the lower reaches of the Lohit, about twenty generations back, and it continued through sixteen generations following. The ancestors of the Dilang clan were the last to come, about four or five generations ago. Considering the slowness of the movement and the smallness of the numbers moving at a time, it is presumed that they merged with people already settled and established there, losing their culture but retaining their language. This is the theory propounded by Mills on the basis of the genealogical data collected by Mainprice. It, according to him, accounts for the cultural affinity and linguistic distinctiveness between the Taraons and the Mijus who claim to have come from the Kachin country in Burma later than the Taraons.

The Taraons have been known to the people of Upper Assam, specially in the area about Sadiya, from a long time in the past. But observations on their culture and language date from more recent times. Wilcox (1825) was one of

the earliest visitors to their land and Father Krick with a fellow priest, one of the better known. Perhaps the earliest mention of their dialects is by Rev. Brown (*JASB* Vol, vi, 1837, page 1032). W. Robinson wrote notes on them in *JASB* vol. 24, 1856, page 307. The information on the Digaru language published in the Linguistic Survey of India was principally based on this short grammatical sketch of Robinson. Besides Dalton in his *Descriptive Ethnography of Bengal* and Sir George Campbell in his *Specimens*, Needham collected a vocabulary of Taraon during the period December, 1885, to January, 1886. Sten Konow wrote an important article in the Journal of the Royal Asiatic Society (1902), in addition to his contribution in the Linguistic Survey of India (1901).

According to the classification given in that survey, the Taraon language belongs to what may be described as the NEFA sub-group of the North Assam group of the Tibeto-Burman division of the Sino-Tibetan Family. In it, it has been described as a dialect of the Mishmi group. This off-hand grouping was no doubt necessitated by the lack of sufficient data on the Agency languages at that time ; but it is misleading in so far as it is likely to lead one to believe in a linguistic compactness which may not exist, after all. Recently R. Shafer, a linguist of California, has proposed a new classification of these Sino-Tibetan languages (*Word* vol. II, No. 1, 1955). In his scheme, Taraon, which he calls Digarish, comes under the eastern branch of the east Himalayan section of the Bodic Division of the Sino-Tibetan family. Affinity between the Taraon and the Bodic languages is not altogether ruled out ; yet there is nothing to warrant any definite statement on the exact relation of Taraon with the languages of the Bodic Division. On the other hand, there are reasons to believe that it may have a distinct and not very distant relation with the languages that go under the name of Kuki-Chin. It is interesting to note here that Mr Forrest of the School of Oriental and African Studies, found strong elements of Kachin, Chin and Lepcha languages in the specimens of Miju examined by him.

PHONOLOGY

VOWELS

There are seven simple vowels in Taraon *i, e, a, ɔ, o, u, ɨ*. *a* has been used for ɔ and *a:* for *a* in the dictionary. But in some cases *a* is realized as *u* in English 'but'. *ɨ* is a central vowel with the lip formation of *i* and tongue position of *u*.

Lengthening of vowels has been noted in the case of three vowels *i* , *a* and *u* ; usually words of single syllables have a tendency towards lengthening ; e.g.

ri :—to rub.
li :—seed.
a :—child.
la :—tooth.

But there are exceptions, e.g. *ji,* to do, k*hi,* to reach ; hã, I ; *ra,* late ; *khu,* anger, to rebuke ; *gu,* to embrace. In some cases lengthening is significant e.g. *ya* infinitive, in *luiya,* to pour water, and *ya* : negative as in *luiya* : do not pour water ; *si*—to sit and *si* : to receive.

There are a few dipthongs—*i.e.* two vowels occurring side by side without any intervening consonant. Of these *ei, ɔi, ai,* and *ou* are important. They however frequently change into simpler forms. (See under "Special Features" below.)

TONE

Tone is the modulation of voice imparting a musical or pitch accent to a particular syllable in a word. As early as 1837, Rev. Brown noted "very peculiar tones" in Taraon ; his finding will be confirmed from the contrast in identical environments in a few examples of lexical tones given below.

thang (with a rising tone)—Hair
thang (with a falling tone)—Corpse
tashya (second syllable with a rising tone)—Omen
tashya (second syllable with a falling tone)—Immoral person.

There is no doubt that there is a definite tonemic system in Taraon. Only the details of the system are yet to be worked out.

NASALIZATION

By nasalization is meant a phenomenon in the articulation of vowels in which the air stream is passed simultaneously through the oral and nasal cavities, giving rise to a nasal twang in the sound produced. This is one of the characteristic significant features of the Taraon sound system. Its occurrence induces a corresponding change in the meaning ; for example :—

ha —thing, *hã* —I

pla—salt, *plã*—stone

SPECIAL FEATURES

There are some special features in the pronunciation of Taraon which may be noted here.

1. High and mid vowels, front and back, interchange in some contexts ; that is to say, *i* and *e*, *u* and *o* change their places. Orthography is bound to be fluid to some extent till the system of these changes is thoroughly mastered. The learner can but only note the occasions, so as to be able to identify words in spite of these changes.

2. The open short ʌ pronounced like 'u' in English 'but' inter-changes with ɔ. Thus ɔ*ng* meaning 'house' may be pronounced also as "ung" as in English 'sung'.

3. Two vowels coming together change into a simple vowel either the first being retained at the expense of the second or the second predominating over the first or both yielding place to a corresponding central form. Thus *belleig*=*belli* ; *macei*=*maci* ; *pui*=*pí* ; *gouk*=*gǒk* ; *mei*=*mė* ;

CONSONANTS

Taraon has the following significant consonant sounds.

Stops — Velar—*k*, *kh*, *g*, *ng*, (y)

Glottal—' . ʔ

Palatal—*c, ch, j, ny* (ñ)
Labial—*p, ph, b, m*
Dental (alveolar) —*t, th, d, n*
Fricative (dental/alveolar) —*s (sh), z*
Rolled—*r*
Lateral—*l*

The Taraon consonants are pronounced in almost the same way as in English. The *r* in some cases is a bit more trilled. The sibilants *s* and *sh* are related and occupy a place in between the English counterparts. The glottal stop, an abrupt check in the process of articulation, is very common. It can be easily detected from the impression it gives of duplication or forceful pronunciation of the consonant adjacent to it.

PALATALIZATION

A peculiar feature which tends to change the quality of Taraon consonants is palatalization. Consonants are given a tinge of the sound 'y' by it. For example

ashya—Mithun *dya*—For

WORD

Taraon possesses a rich and varied vocabulary as may be seen from the dictionary which by no means claims to be exhaustive.

FORMATION

So far as the structure is concerned, the following features may be noted. Every word has a monosyllabic base incapable of inflexion. These bases are mostly combined with prefixes or suffixes or infixes to build (1) what we may call primary words and (2) to indicate their grammatical relation.

PREFIXES

Ma — *ma-cei*—Water, river
ma-cɔp—Cow
ma-jei—Buffalo
ma-zarei—Cat
ma-bi—Goat
ma-jum—Wild goat
ma-sang—Tree, wood

Na — *na-ba*—Father
na-ma—Mother
na-tya—Grandfather
na-ya—Grandmother
na-ming—Fire

Ka — *ka-lyab*—Field
ka-raja—Rain
ka-dang—Star
ka-mang—Chief
ka-ro—Quick

Ta — *ta-me*—Wild animal
ta-mím—Monkey
ta-mya—Tiger
ta-lyu—Price
ta-shi—War

It should be noted that prefixes used in building the primary words have lost all traces of meaning they might have once possessed. Even then a tendency towards classification or grouping is clearly discernible. For instance, words for domestic animals prefix '*ma*' whereas those for wild animals begin with '*ta*'. '*Ka*' occurs in the names of natural phenomena and '*na*' in relation terms.

SUFFIXES

'*kõ*' indicates completeness of action.
marakõ—To abandon, to desert.
lyakõ—To throw.

The suffixes differ from the prefixes in the way they are

used. The prefixes are not separable in the sense that words cannot be used independently without them. For instance, *cei* or *cɔp* cannot be used as a separate word without *ma*. But the suffixes are separable units and words can be used without them ; both *ma-ra* and *marakõ* can be used, for instance, independently.

There are no prefixes purely for syntactical purposes. Suffixes are used also for that purpose. They are used to denote what we may term cases and moods and tenses and to form what are known as parts of speech. They may be seen under those heads. Secondary words may be built by combining two primary words.

we (heart) + *hang* (give) = *we-hang*, to pray.
we (heart) + *tang* (?) = *we-tang*, memory.
we-tang + *hang* (give) = *wetang-hang*, to remind.

NOUN

There are two main classes of noun :—

(1) Object names such as *ma-cei*, *ɔng*.

(2) Nouns formed from verbal roots—such as *sei-ha*-death.

GENDER

There is no grammatical gender but sex is distinguished. This is done in two ways :

(1) By using different words for different sexes. This is the usual method in the cases of human beings.

pamru—Brother (younger) *mathi*—Sister
shabre—Young man *iyarab*—Young woman

(2) By adding suffixes :

(a) *kari* for male and *kru* for female.
macɔp-kari—Bull *macɔp-kru*—Cow
mabi-kari—He-goat *mabi-kru*—She-goat

(b) *tala* for the male of birds.
tyu-tala (also *tyu-kari*)—Cock
parɔ-tala—Male pigeon

(c) Robinson recorded two other suffixes: *tapi* for male and *tassi* for female. The former has been found as occurring in one example only—*parɔ tapei (=tapí)*, but as a feminine suffix and not masculine. No case where *tassi* has been used has come to our notice, nor the suffix *ri* for male noted by some.

Naba, father and *nama,* mother is a problem case. If we consider *na* as a grouping prefix then the bases *ba* and *ma* are to be taken as examples of rules given in para 1; but if *na* were the base, *ba* and *ma* would have to be taken as gender suffixes.

NUMBER

Taraon does not possess any grammatical device for distinguishing numbers—singular, dual or plural. When it is necessary to be definite about plurality it is done by using a numerical or some word, meaning all, many, or so forth.

'me—man.
'me welang—man they all=men.
'masang—tree.
'masang irang—tree five=five trees.

An important thing should be noted in the use of numerals. The number words are not directly attached to the words qualified by them. Words indicating the nature of the objects are used in between. They are known as classificatory terms or numerical definitives; an example of this type of use of numerals in English, is 'five heads of cattle' instead of 'five cattle'. So far we have been able to detect the following classificatory terms in Taraon :

(1) *irang* or *atum* (for trees, bush etc.)
masang atum (or, *irang*) *kasang*
tree—definitive—three (i.e. three trees).

(2) *bri* (for posts, pillars, men etc.)
'me bri kaing, 'two men'.

(3) *tyang* (for animals)
ashya tyang kaing, two mithuns.

(4) *bra* (for circular things)
sumbe bra manga, 'five ear-rings'.

(5) *dõ* (for house, buildings)
ɔng dõ tahro, 'six houses'

(6) *na* (for cloth)
kajɔm na ekhing, 'one piece of cloth'

CASE

The Taraon case system is simple.

Nominative and Accusative generally do not take any suffix.

nyu ing-di—You sleep

hã tapei tha-di—I am eating rice

Genitive is expressed by simply placing the governing word before the governed. *e.g.*

hã ang—My house.

macɔp grõ kalang—The hind leg of the cow.

But in cases where the genitive is not followed by a noun, and it is used predicatively the suffix *ba* is used. *e.g.*

hã-ba—My or mine.

hã-ba may be compared to 'mine' in English.

The sense of dative is lacking, but there are suffixes which may be taken to represent English 'for' in a general way,

masang dõ—For tree

bala is a suffix of this kind with an intensive force for which no exact English equivalent is available.

nyu bala—For you.

masang bala—For tree.

we bala—For that.

dõ-gõ is a suffix for comitative instrumental.

'me-do-go—With man.

hã-dõ-gõ—With me.

nyo, kõ and *gõ* and *theiya* are ablative suffixes.

nyo and *kõ* are particles meaning 'out of, 'from'.

Shilong nyo—From, out of Shillong.

habang kõ—From jungle.

'*gõ* and '*theiya*' are efinitive ablative particles.

hã dukan-gõ braig-di—I have bought from the shop.
ming theiya—From the hill.
'kwẽ, gõ, dõ are locative particles.
nyu takí-gõ—In your language.
khínim-dõ—In or to the spirit.

It is apparent from this brief and broad account of the Taraon case system that where English uses prepositions and adverbs, Taraon uses particles added at the end of the word. From this gluing together of particles, it has been described as an agglutinative type of language.

PRONOUN

Personal pronouns in all the three persons are used. The third person has two forms denoting presence or nearness and absence or distance.

hã—I ;	*ning*—We
nyu—You (sing.) ;	*ane*—You (plu.)
we, ewe—He, she, it ;	*we-lang*—They (near or present)
ca—He, she, it	*ca-lang*—They (distant or absent).

There are no honorific forms and genders are not distinguished. Possessive forms are formed by adding the suffix, *ba*, when the qualified noun does not follow : *nyuba*—yours. The third person forms are used also as demonstrative pronouns. Three additional forms are also met with *esa*—this and *we-sa*—that. The base of the interrogative form is *kade* ; various particles added to it form different adverbs. Needham and Robinson give additional words for who and what ; *sha* ; *sa-ha*—who ; *m'ja* and *esa-ha*—what. Relative pronouns are unknown ; so are reflexive pronouns. An emphatic particle *pí* or *pa* is sometimes added to show that the action has been done by the agent himself and not through or with the help of anybody else e.g. *hã-pí* means, I alone, myself or I by myself.

ADJECTIVES

Adjectives, as a rule, follow the noun qualified but exceptions occur as may be seen in *khuya* and *reiya 'me.*

There are two types of adjectives :—

1. Adjectives indicating inherent qualities.
   majei d'rang—Large buffalo (buffalo large)
   'me pra—Good man (man good)

2. Adjectives from verbs.
   'reiya me—Fearful man.
   'khuya me—Angry man.

(a) It will be seen from these examples that *ya* or in some cases *ha* is added to the verb base to form adjectives. This may be comparable with the present and past participles in English. *'reia me* would be, literally, a frightening man ; *'khuya me*—man (who has) become angry ;
   pya ungha—flying bird.

(b) *ha* added to adjectives denotes possession of the qualities.
   ka—Bitter *ka-ha*—(that which is) bitter
   ma—Black *ma-ha*—(that which is) black
   miya singka 'me meaning woman dead man *i.e.* widow, should be noted for the presence of *ka* before' *me*.

DEGREES

It has been noted in the Linguistic Survey of India that Taraon has no comparative suffix. Robinson remarks that "the adjective may get a prolonged or shortened pronunciation in order to denote a high or low degree." Thus *kalang* long, may be pronounced with a lengthening out of the 'a' sound. It then means 'very long'. In a similar way *katyũ*, 'short', may be pronounced in a short and abrupt way in order to convey the idea of 'very short'. This may be one of the ways of emphasizing or intensifying the meaning of the adjective. Similar ways of drawing out and cutting short of sounds are met with in many other languages too *e.g.* 'far' in English is pronounced with a lengthened 'a' to intensify the sense of distance. But this does not go beyond an impersonal degree indicating stages in the conception of variations from a normal or an accepted standard without any references to two or more

different objects possessing the same quality. In Taraon itself, we noted in the paragraph under 'Adverbs' the use of *dyu* for conveying the idea of 'very'. It would not be correct to say that Taraon has no other means of expressing comparative or superlative degrees. There are a number of particles such as *kwẽgõ, edõmõ, momo, medõgõ,* meaning between, of, among etc., which are used for this purpose along with *yo* suffixed to the adjectives to indicate comparison.

EXAMPLES

(1)	*miya*	*kaing*	*kwẽgõ*	*ewe-ne*	*ho*	
	girl	two	between	that		
	we-pra-yo					
	lovable / beautiful }—suffix (more)					
(2)	*ewe*	*masang*	*kaing*	*kwẽgõ*	*dɔrang-yo*	
	that	tree	two	between	big—suffix (more)	
(3)	*ewe*	*pamru*	*edo-m*	*kalang-yo*		
	he	brother	among	tall—suffix		
(4)	*telyo*	*mo mo*	*tetyo macei*	*dɔrang-yo*		
	Digaru	than	Brahmaputra river	large—suffix		
(5)	*ewe*	*masang*	*medõ-gõ*	*dɔrang-yo*		
	this	tree	among	large—suffix		
(6)	*abrong*	*manga*	*kwẽ-gõ*	*ewe-ne*	*kalyi-yo*	
	finger	five	among	this	small—suffix	

NUMERALS

The Taraon numerals from one to ten are as follows :

khing, kaing, kasang, kaprai, manga,
tahro, wẽ, limm, kinyang, halong.

The system is decimal. The rule for formation of words for higher numbers is to add the numerals 'one', 'two' etc. to the 'tens'. For the multiples of ten such as ten, twenty, thirty up to ninety, the multiplying numerals precede and for the numbers in between say eleven and nineteen, twenry-one and twenty-nine etc. they follow.

halí khing—ten one = eleven
halí kaing—ten two = twelve
kaing halong—twenty, *i.e.* two times ten.
kasang halong—thirty, *i.e.* three times ten.

Ordinals are formed by adding *gõ* to the number word *kasang-gõ*—third, *kaprai-gõ*—fourth etc.

Ti is prefixed to express fraction, *ti kaprai*—one-fourth.

VERB

Taraon verbs do not, as a rule, indicate person and number. As regards the tenses, the nearest approach to present, past and future is a distinction between actions not yet completed, actions completed and actions yet to be undertaken.

PRESENT TENSE

In consideration of this basic difference in tense conception, present tense in Taraon would include :—

(1) Statement of mere occurrence of an action without any reference to time.

(2) Continuity of a single performance or repeated performances of an action.

In a vague way, (1) is the present indefinite and (2) is the present continuous of the English Grammar. Both of these are indicated by suffixing the particle *di* to the verbal example :—

1. *hã kɔcarei khi-di* } I go to school / I am going to school
2. *nyu ing-di*—You sleep
3. *hã tapei tha-di*—I am eating rice

When the continuity of a single performance or a repeated performance is to be emphasized, the particle *tuya* is used instead of *di*. For example :—

4. *hã athu tapei tha-tuya*—I have been eating rice since boyhood
5. *hã belenghing-gõ thu tashẽ la-tuya*—I have been singing since yesterday

This would be described in English Grammar as present perfect continuous. Present perfect implying a completed action is not distinguished from the past.

There are two verbs to indicate existence :

(1) *i* or *yi* and *iya* or *ya* for animate beings.
(2) *ã* for inanimate beings.

6. *macei-lam tã yi*—There is fish in the water
7. *kalyab-gõ ke ã*—There is paddy in the field

PAST TENSE

(1) Statement of performances completed at the time of report.

(2) A statement indicating distance in time between completion and report. The first roughly covers both the past indefinite and the present perfect of the English Grammar and is expressed by *ya.* This *ya* is to be carefully distinguished from two other *yas,* one denoting negative imperative and the other a suffix for infinitive mood.

hã abrang tu-ya—I have cut my finger
beleng-hing nyu khalang we haduya—You broke the door yesterday.
hã dukan-gõ braiya—I have bought from the shop.

The second is expressed by *li.*

hã ahũ-li—I asked
hã jamãcei tim-li—I drank water.

We have noted a special suffix *tebo* which denotes intensive action in the past, an idea expressed in English by adding, up, out, down etc. to verbs as 'eat up', 'kill out'.

hã kacei se-tebo—I killed rat(s).

FUTURE TENSE

Future tense includes :

(1) Statement of mere intention of undertaking an action in the future.
It is equivalent to future indefinite and is indicated by *ne* or *nge.*

bena hā tapei tha-ne—I shall eat rice tomorrow
hā rima bo-ne—I shall go to Rima

NEGATIVE

Negative statements are made by addition of a negative particle 'm' to the tense particle, as *yem, yim, lom, gom* in different contexts :

taphra kō macei ā yem—There is no water in the river
mlā-gō iyim—There is no man in the village
hā tapei thadim—I do not eat rice
hā be : na tashē lom—I shall not sing tomorrow
hā tharang-gom—I shall not obey

lom and *gom* are special negative suffixes for future.
lom and *dum* and *ya* are imperative negative suffixes.

khalang pa-ya—Do not open the door
nyu tokė maro-dum—Do not speak in your tongue

INTERROGATIVE

Interrogative particle is *kya* or *kye.*

hā tapei thadi kya ?—Do I eat rice ?
hāɔng-gō bone kya ?—Shall I go home ?
ning kam ji-yim kya ?—Have we not worked ?

ja, jaza and *japalang* are some of other words denoting interrogation. *palang* is sometimes used even without *ja.* According to LSI, the interrogative particle is *ge* and the particle for distinctive question is *kya.*

hā kadenyu 'me se-tebo palang ?—Why did I kill ?

Besides the particles above, adverbs such as *hano*—why, *kade*—what, are use to express interrogation.

nyu kade nɔng sya ?—What is your age ?

N.B. Note *sya* for *kya.*

MOOD

Besides the indicative, three other moods have been noticed in Taraon.

INFINITIVE

The infinitive mood of a verb is formed by the addition of *ya* or *ha* to the base. Example :—

hwẽ-ya—To see
ing-ya—To be
macei taiya tim-ya-ne pra—To drink warm water is good

IMPERATIVE

The suffix for the imperative mood is *na*.

Example :—

bye bye maro-na—Speak slowly
khalang pong-na—Close the door
masang shi-na—Bring wood

The negative of imperative is formed by addition of *ya* to the base. For example :—

khalang pong-ya—Do not close the door
hã hangya—Do not give me

Mark the distinction of negative particle *ya* from the infinitive *ya* and the past particlple *ya*. The Linguistic Survey of India refers to an imperative of the first person plural form by addition of *ke* or *ge* to the base.
boke or *boge*—Let us go.
yike or *yige*—Let us stay.
But we have not come across this.

POTENTIAL

The potential mood indicating 'ability' is formed by using either the infinitive or the present infinite or *hana* or *hane* (meaning, capable of=can) used after the main verb.

ewe la-ha
ewe la-di } —This can be said. This may be said.
ewe la hana

Needham gives the following examples :

hã ji-he-nne=I can do
ca bo ha-ne-nde=He can go

CAUSATIVE

According to Robinson and Needham the suffix for causative is *gõ* or *kwõ*.

si—to die

se-gõ or *se-kwõ*—to kill

We have not come across any such example. There are however a number of cases where *kõ* is suffixed to verbs to denote the end of an action.

haka—To mix

haka-kõ—To mix up.

According to the data collected by us, there seem to be two different ways of expressing the sense of causative :

(1) by means of different words

si-ya—to die

te-ya—to kill

ha-ya—to see

akeya—to show

(2) *masei* is used sometimes.

kapa—dumb (to be dumb)

kapa maseiya—to render dumb.

COMPOUND VERB

There are a number of verbs which are compound in sense but not in form.

khi—to go and come back,

but *bo*—simply to go

The usual way however to form compound verbs is to simply put two independent bases together.

ADVERBS

The following words which would be described as adverbs in English Grammar may be noted :—

kade-gõ	'what + temporal particle' (when)
kade-nu	'what + particle of manner' (how)
kade-la	'what + interrogative particle' (why)
kade-ge	'what + quantitative particle (how much)

calang-dõ 'they + ablative particle' (from them)
lomkõ 'side + locative particle' (inside)
jima means 'before, remote past', i.e. 'long long ago'
haya thi means 'before in', i.e. 'inside'.
Dyu ɔ is used to express 'very'.
dyu tha—To eat excessively.
dyumara—To love excessively.

High and low are expressed by *thiya tazi* and *thíya bri.*

HINTS TO PRONUNCIATION

i—अि

i:—अी

e—अे

a:—आ

a—(ɔ)—अ

u—अु

u:—अू

Super stroke ˊ denotes central vowels.

í—अिˊ

é—अेˊ

kh—ख

ng—ङ *(as in Sing in English)*

c—च

ch—छ

j—ज

ny—न्य (ञ)

th—थ

ph—फ

s, sh—स, श

z—ज़

w—व

'—*(Glottal stop)*

~—ँ

e.g. *kã*—कँ

Taraon – English

अ

अ *a*—Yes.

अ́ *ã*—To be, exist.

अँ अँ *ã ã*—Light, not heavy.

अँ-इ́म् *ã-ím*—Not to be.

अङ् *ang*—(अ open and short) —House, building, abode.

अङ्-इया *ang-iya:*—Domestic, Literally living in house.

अङ्-इया-ताब्रे́ *ang-iya:-ta:brẽ*—Domestic animal.

अङ्-काइङ्-ताशि *ang-ka:ing-ta:shi* —Family feud. [Literally fight (between) two houses.]

अङ्क्वे́ हाना *ang kwẽ ha:na:*—To enter a house.

अङ्-गाइ-'मे *ang-ga:i-'me*—Neighbour. Literally house near living man.

अङ् - कचा *ang-kaca:*—House front.

अङ् पय् *ang pay*—Room.

अङ् पय् आलु *ang pay a:lu*—Main room.

अङ्-पि́ *ang-pi* — Segregation quarter or ward.

अथो́ *athõ*—Loin cloth.

अथोउ *athou* —See अथो *athõ.*

अम् *am*—Yes.

अम्-को́ *am-kõ*—To rot.

अम्मिआ *ammia:*—See अम्या *amya:.*

अम्या *amya:*—Old (of articles).

अम्-सो *am-so*—Rotten.

अया *aya:*—Small basket for men.

अयुवा *ayuwa:*—Boy.

अयेगा *ayega:* —Giddy (see आयिग्-आ *a:yig-a:*).

अर्रम् *arram*—A kind of reed known as *ikri* or *khagri* ; (its leaf used for thatching).

असिङ् *asing*—Clan. How it differs from बामे *ba:me* and हात्या *ha:tya:*—is not clear.

असिङ् मे मउ-आ *asing me mau-a:*—Male relation.

असिङ् मे मियाआ *asing me miya:a:* —Female relation.

असु-तु *asu-tu*—To vex, annoy, trouble.

(असु *asu* same as आस्सो *a:ssõ* ?)

आ

आ *a:*—(1) Son.
(2) Small, used only as a diminutive suffix ; *e.g.* तान्युआ *ta:nyu-a:* — basket small, हारो-आ *ha:ro-a:*—branch small, *i.e.* twig.

आँ *ã:* — To possess, have, (same as अँ *ã*—to exist ?)

आ-आ *a:-a:* (adj.) — Small, narrow, (n.) Baby.

आिअयेग् *a:iyeg* — Grandson ; grand-daughter.

आिअयेग्-या *a:iyeg-ya:*—Woman's coiffure.

आका *a:ka:*—(1) Store room, granary, (2) (v) To dissolve.

आका-क्वेँ-कापो *a:ka:-kwẽ-ka:po*—To store.

आकार्रा *a:ka:rra:*—Bastard.

आकेँ *a:kẽ*—To show, display.

आकेँया *a:kẽya:*—Showy, gaudy, pompous.

आखाँ *a:khã:* — Low, mean, under.

आखि गास *a:khi ga:sa*— To expose.

आखु *a:khu*—A kind of straw used for thatching.

आख्रा *a:khra:*—To rap.

आख्रु *a:khru*—Jhum cultivation.

आख्रु काल्याब् *a:khru ka:lya:b*—Jhum field.

आ-गुम् *a:-gum*—To breed, to hatch.

आजात *a:ja:ta*—To gamble.

आतम्-छ *a:tam-cha*—To heap.

आतम्-रोँ *a:tam-rõ*—(n) Friend, companion, (adj.) Friendly.

आतम्-रोँ (िअ) *a:tam-rõ (i)*—To be friendly, (to become companion of).

आताङ् *a:ta:ng*—To inform, tell.

आताङा *a:ta:nga:*—Garrulous, talkative.

आतिक् सिङ् *a:tik sing*—Finger-ring.

आतुम् *a:tum*—(1) Shrub ;
(2) Numerial definitive for tree, bush and such other objects. *e.g.* मासाङ् आतुम् कासाङ् *ma:sa:ng a:tum ka:sa:ng.*

आतेिअ *a:tei*—Egg.

आतेँ गे *a:tẽ ge*—Half.

आतेब् *a:teb*—Vagina.

आत्यङ्-गा *a:tyang-ga:*—Sound, noise.

आत्याँ *a:tyã:*—To describe, to convey message.

आत्यु *a:tyu*—Above, in high places.

आत्यो -*a:tyo*—Hand.

आतयो-का *a:tyo-ka:*—(1) Palm (of the hand) ;
(2) paw (of beasts).

आत्यो-खम् *a:tyo-kham*—Back of the hand.

आत्यो ताक् *a:tyo ta:k*—Steep, up a steep rise.

आतयो ताथाङ् *a:tyo ta:tha:ng*—Rest for hand in a bridge.

आथेञि *a:thei*–Hail-stone ; hail-storm.

आथोँ *a:thõ*—Waist band (same as अथोँ *athõ* ?).

आथोञ् *a:thou*—Same as अथोँ *athõ*.

आदु *a:du*—Sister's daughter, niece.

आनाया *a:na:ya:*—Morning.

आनाया-था *a:na:ya:-tha:*—Morning meal, breakfast.

आन्याङ् *a:nya:ng*—Daughter-in-law.

आपाग् (ञि) *a:pa:g (i)*—To wipe, rub, clean.

आपिसि *a:pisi*— (Borrowed) Office.

आपिसि ताको *a:pisi ta:ko*—Official paper, document.

आपि́ *a:pí*—To reap, harvest.

आपि́या *a:pí:ya:*—Lap.

आपुँ *a:pũ*—(1) Fence; (2) Ceiling ; (3) Fort. Also pronounced as ; आप्पुँ *a:ppũ*.

आपुँ कुलु-*a:pũ kulu*—Gate, entrance through a fence.

आपु खाला *a:pũ kha:la:*—Tray over the hearth above the चोरि *cori*.

आपु-सो *a:pu-so*—Pregnant.

आपेँ *a:pẽ*—To distribute.

आपो *a:po*—Lungs.

आप्पे *a:ppe*—Defensive measures, fortification.

आप्पे तेँ *a:ppe tẽ*—To fortify, adopt defensive measures.

आप्र् *a:pr*—Arm.

आप्र्-बुल्म्-*a:pr-blm*—Wrist.

आप्र्-थाम्ञिङ् *a:pr-tha:ming*—Upper arm.

आप्र्-रु-*a:pr-ru*—Lower arm.

आप्र्-शिङ् *a:pr-shing*—Wrist.

आबम्था *a:bamtha:*—Eaves (of roof).

आब्रङ् *a:brang*—Finger, toe.

आब्राङ् *a:bra:ng*—Help, assistance (?) see पोविन्गोँ आब्राङ्

आब्ला *a:bla:*—Dwarf bean.

आम् *a:m*—(1) Cloud, (2) Mango (Borrowed); see काला आम् शेअि *ka:la: a:m shei.*

आमा *a:ma:*—Here.

आमाङ् *a:ma:ng*—Name.

आमाङ् जु *a:ma:ng. ju*—To write one's name, sign, to put signature to.

आमुथा *a:mutha:*—In vain, uselessly.

आमुथि *a:muthi*—Same as आमुथा *a:mutha:.*

आ-मे *a:-me*—To bear a child.

आमेअिङ् *a:meing*—Wind.

आमेअिङ्-कारा-ब्रा *a:meing-ka:ra:-bra:*—Thunder-storm.

आमेअिङ् दराङ् *a:meing dara:ng*—Storm.

आमेया *a:meya:*—Family.

आमेया कय्यङ् छा *a:meya: kayyang cha:*—Labour pain.

आमो *a:mo*—So, thus, in this way.

आमोशा *a:mosha:*—To waste, spoil.

आमोशा-सो *a:mosha:-so*-Wasteful

आया *a:ya:*—Child, girl.

आयाँ *a:yã:*—Daughter, both one's own and one's brother's.

आयि *a:yĩ*—Nest.

आयिग्-या *a:yig-ya:*—Dizzy.

आयिम् *a:yim*—To deny; (colloquial form of आँ अिम् *ã:im* Have not ?).

आयु-आ *a:yu-a:*—Brother's son, nephew.

आयुम् *a:yum*—(1) Ear of corn. (2) Stem to plant.

आरब् *a:rab*—Reed.

आरा *a:ra:*—Saw (n). (Borrowed) see also देर्रे *derre.*

आराँ *a:rã:*—Infantile disease (आ *a:*-Child, राँ *rã:* from न्याराँ *nya:rã:*—Disease).

आर्वाअि *a:rwa:i*—Snow.

आलि *a:li*—Always, constantly.

आलिगेने *a:ligene*—This much.

आलिनु *a:linu*—So, thus, in this way.

आलिने *a:line*—This much, Short form of आलिगेने *a:ligene.*

आलिने-आँ *a:line-ã:*—Alive.

आलु *a:lu*—Potato (Borrowed)

आलेम् *a:lem*—Path, road.

आलेम्-आ *a:lem-a:*—Narrow path, bridle path.

आलेमिअु *a:lemiu*—(1) Corridor. (2) Back side of the house.

आलेम्-ज़ा *a:lem-za:*—Footpath.

आलेम्-ब्रो *a:lem - bro*—Mule track.

आँल्यायेम् *ã:lya:yem*—Unsurpassed, most. Used in superlative degree, e g आँल्यायेम् प्रा-वे-शि-आ *ã:lya:yem pra:-we-shi-a*—most beloved : आँल्लायेम् तावे वे *ã:llayem ta:we-we*—To yearn.

आँल्यायेम् प्रा *ã:la:yem pra:*—Most good, *i.e.* best.

आँल्यायेम् द्युला-*ã:lya:yem dyula:*—To exaggerate.

आँल्लेयिग्-तापा-*ãlleyig-ta:pa:*—Arms, weapons.

आँल्लेअिग्-या'मे *ã:lleyig-ya: 'me*—Archer.

आवा *a:wa:*—Debt, credit, loan
—जि-*ji*—to borrow.
—तापेय्-*ta:-pey* — To repay debt.
—तापेय् अिम्-*ta:pey im*—Not to repay debt.
—शि-*shi*—To take on credit.
—हाङ् *ha:ng*—To give on credit or loan.
—हादा *ha:da:*—To incur debt, borrow.

आ-वेँ *a-wẽ*—Ribbon or string for hair.

आश्या *a:shya:*— Mithun, *bos-frontalis.*

आश्या-आ *a:shya:-a:*— Mithun calf.

आश्या कार्रि— *a:shya: ka:rri*—Mithun bull.

आश्या-क्रू *a:shya:-kru*—Mithun cow.

आपुँ-आश्या *a:pũ-a:shya:*—Fencing against mithuns.

आश्याँ खलाअि *a:shyã: khala:i*-Low-land.

आसङ् *as:ang*—Alive.

आसाङा *a:sa:ng-a:* — To grow (of animals).

आसु-हिङ् *a:su-hing* — Tomorrow. See also बेना *bena:*.

आस्सोँ *a:ssõ*—Breast, chest. (same as असु *asu* in असु-तु *asu-tu ?*)

आस्सोँ खम् *a:ssõ kham*—To palpitate.

आहि *a:hi*—There.

आहि *a:hi*—A plant from which red dye is extracted.

आहु (अि) *a:hu (i)*—(1) To ask, enquire, question ; (2) To consult.

आहो *a:ho*—To send.

आहो *a:ho*—To scrape.

आह्लिङ् *a:hling*—Finger nail.

आह्वे *a:hwe*—(1) To discover, (2) to despatch, send (of human beings), (3) to eject.

आह्वे को *a:hwe kõ*—(1) To discharge, dismiss.
(2) To exclude.

अि

अि *i*—To dwell, live, inhabit, remain, occupy.

अि-अु *iu*—To melt.

अिओम्ना *iomna:*—Earth, the world, globe.

अिगा *iga:*—To pierce with lance.

अिङ् *ing*—To sleep.

अिङ् *ing*—Some, little, a few.

अिङ् ज़ोँ *ing zõ*—Cool.

अिङ्-तेँ *ing-tẽ*—Almost.

अिङ्था-कोँ *ing-tha:-kõ*—To taste, literally little eat.

अिङ्-दोँ *ing-dõ*—Again.

अिङ्-मङ् *ing-mang*—To nod in sleep.

अिङ्-शि *ing-shi*—To bring a little.

अिङ्-हो *ing-ho*—Asleep.

अि́म् *ím*—Not; used as a suffix e.g. प्रा-अि́म् *pra:ím*—good not, i.e. bad. (Sometimes pronounced as अेम् *em*)

अिया *iya:*—To snatch.

अियाराब् *iya:ra:b*—Young woman.

अियिङ *iying*— Smooth, plain.

अियु *iyu*—Beer, wine (also pronounced यु *yu*).

अियुगे *iyuge*—Half, with reference to side; e.g. हालो अियुगे *ha:lo iyuge*—Half side of moon i.e. half-moon.

अियु-ताँवाँ-*iyu-tã:wã:*—Beer mug of bamboo; a chunga for keeping beer.

अियुम् *iyum*—To intoxicate.

अियेअिग् *iyeig*—(1) To change.
(2) To turn.
(3) To barter.

अियेय् *iyey*—Same as अियेअिग् *iyeig*.

अि-हाकाब *i-ha:ka:b*—To occupy by stealth or force.
See तकि́ गोँ अि *takí gõ i*—for occupation with permission.

अु

अु *u*—To reap.

अु-आ *u-a:*—To pinch.

अु-आपि́ *u-a:pí*—To reap, harvest.

अुम् *um*—Hair (of the body), to be distinguished from थाङ् *tha:ng* hair of the head.

अुलि *uli*—Warning.

अुलि जि *uli ji*—To warn.

अेखिङ् *ekhing*—one; also simply खिङ् *khing*. This form is found in compounds such as अेखिङ्-प्रा *ekhing-pra*: better.

अेखिङ्-प्रा *ekhing-pra* :—One good *i. e.* better.

अेखिङ्-अे-तावेशा *ekhing-e-ta: wesha*:—To prefer, literally one (of two) like.

अेबाश्या-अिम् *eba:-shya:-im*—Nothing.

अे-बे-हाँ-पे *ebe-hã:-pe*—North.

अेम्-लाँ *emlã*:—Native.

अे-लाङ् *e-la:ng*—These.

अे-वे *e-we*—He, she, it.

अेवे कन्नुम् *ewe kannum*—Therefore.

अे-वे-बा *e-we-ba*:—His, her, its; for him, her, it.

ओ

ओँ *õ*—To shoot arrow etc.

ओम् कोँ *om kõ*—To bury.

ओम्म् (अि) *omm (i)*—To bury.

क

'क *'ka*—Skin (of fruit and animal), hide.

कचङ् *kacang*—To make water, urinate.

कचङ् चेअि' *kacang cei'*—Urine.

कचा *kaca*:—Front, as in अङ् कचा *ang-kaca*:—House-front.

कति-अिङ् *kati-ing*—Some, a little.

कतिगलु *katigalu*—Zigzag.

कते *kate*—To swim.

कथेअि *kathei*—Lac.

कथेअि-जब् *kathei-jab*—To seal with lac.

कथेँ ताहु *kathẽ ta:hu*—To point, point out.

कदु *kadu*—Hump (of bull).

कनङ् *kanang*—To marry.

कन्नुम् *kannum*—Cause.

कपा *kapa*:—Single, alone, only, by oneself.

(क *ka*—dropped when added to other words. पा *pa*:—suffix ? cf. जा-पा *ja:pa*:- together)

कपाअि *kapa:i*—Fate, luck (Borrowed ?).

कपेय् *kapey*—Cotton.

कपेय् सङ् *kapey sang*—Cotton plant.

कबङ् *kabang*—(1) Turban worn by men.

(2) Silver-plate worn by

women on the forehead.

कब्रिङ् *kabring*—Ferocious, wild.

कम् *kam* —(1) To esteem, respect.
(2) To propitiate.

कमु *kamu*—Brother-in-law, sister's husband.

कमु - ताराब् *kamu-ta:ra:b*—Brother-in-law, husband of wife's sister.

कम् *kam*—To bend, bow.

कय्याङ् *kayya:ng*—Bowels.

कय्याङ्-अिग्—*kayya:ng-ig*—Dysentery.

कय्याङ्-छा *kayya:ng - cha:*—Bowel troubles, stomach ache.

करि´ *kari*—Jealous.

कर्वा *karwa:*—Shell (of egg).

कल *kala*—Earthen jar (Borrowed).

कल्हाअि लाअि *kalha:i la:i*—Entrails.

कशा-अिङ् *kasha:-ing* :— (adj.) Dear, kind.
(v.) To pity, be kind to.

कशू *kashũ:*—Outside (house or village) (also pronounced कश्यु *kashyũ*).

कशूँ 'मे *kashũ:'me*—Outsider.

कश्यु *kashyũ*—Same as कशूँ *kashũ*.

कहिग् *kahig*—Mountain barrier.

कहिङ् लादो *kahing la:do*—Daily.

'का *ka:* —(1) To unbind, unpack.
(2) To spread (articles such as rolled mats).

'का *'ka:*—Bitter.

काँ *kã:*—To cross.

काअि-अुवाँ *ka:i-uwã:*—To yawn.

काअिङ् *ka:ing*—Two.

काअिङ्मालु *ka:ing ma:lu*—Two and a half.

काअिङ् ह्लोङ् *ka:ing ha:long*—Twenty.

का अुअि *ka: ui*—Crooked.

काअु-रा *ka:u-ra:*—Naked.

का-अेम्-छा *ka:-em-cha:*—To sob.

काचा *ka:ca:*—Window (same as कचा *Kaca* :—front ? Taraon houses have no windows).

काचिक् दाङ् *ka:cik da:ng*—Wooden beam used in construction of floor.

काचिम् *ka:cim*—Chest, almirah.

काचेञि *ka:cei*—Rat.

काछान्ये *ka:cha:nye*—To pursue.

काछाबोम् *ka:cha:bom*—To pursue.

काछाम् *ka:cha:m*—To guard, watch.

काज़म् *ka:zam*—Cloth, wrapper.

काज़म् कालङ् *ka:zam ka:lang*—Rug (usually of cotton).

काज़म् कु (ञि) *ka:zam ku (i)*—To dress, put on dress.

काज़म् दराङ् *ka:zam dara:ng*—Rug.

काज़म् फलाँ *ka:zam phalā:*—Wrapper for women.

काज़म् श्या *ka:zam shya:*—To come of age, attain puberty (of a girl).

काज़म् हुआ *ka:zam hua:*—Wrapper for men.

काजाँना *ka:jā:na:*—Leaf of mustard plant used as vegetable, *laisag*.

कातुस *ka:tusa*—To carry load on head.

कातेङ् *ka:teng* — To understand.

कातो *ka:to*—To pick up.

कात्या *ka:tya:*—To ambush.

कात्याङ् *ka:tya:ng*—To find out.

कात्याङ्-ञिम् *ka:tya:ng-ím*—Untraceable. Literally find-out-not.

कात्युँ *ka:tyũ*—Short.

कात्यो *ka:tyo*—To intercept, interrupt, defend, guard, obstruct.

कात्यो हाने ञिम् *ka:tyo ha:ne ím*—Invisible.

काथि *ka:thi*—Rainy season, rains.

काथु *ka:thu*—To examine.

कादेगे *ka:dege*—How much.

कादेगे-ब्रि'ला *ka:dege-bri'la:*—To estimate. (Literally to say how much cost).

कादेगे मो श्या ञिम् *ka:dege mo shya:ím*—Never.

कादेगोँ *ka:degõ*—When (Interrogative).

कादेगोँ मो ह्वेँ त्यङ् ञिम् *ka:degõ mo hwẽ tyang ím*—Queer, exotic. Literally never seen body.

कादेङ् *ka:deng*—Star.

कादेनु *ka:denu*—How.

कादेला *ka:dela:*—What, why (Interrogative).

काद्यु *ka:dyu*—Corner.

कानङ् *ka:nang*—Year.

कानङ् चञि *ka:nang cai*—Yearly, annual.

कानिङ् *ka:ning*—Opium (Borrowed).

कानु *ka:nu*—Dark.

कापा *ka:pa:*—(v) To cover, with paper or cloth.

कापा *ka:pa:*—(adj) (1) Deaf ; (2) Dull, idiot.

कापाञिया म्लाँ 'मे *ka:pa:iya:mlã:'me*—Fellow villager.

कापिक्या *ka:pikya:*—Cold season, winter.

कापुञि *ka:pui*—Next year.

कापु (ञि) *ka:pu(i)*—To disdain.

कापुथे *ka:puthe*—Dirty.

कापुम् *ka:pum*—Boundary.

कापुशि *ka:pushi*—To abhor, dislike, hate.

कापेय् *ka:pey*—Leech.

कापो *ka:po*— Trap for birds and small animals.

कापो *ka:po*—(v) To bury, (n) Burial.

कापो *ka:po*—To reserve, to store.

कापो *ka:po*—To increase, augment.

काँपो आ-राँ *kã:po a:rã :*—Spirits causing all sorts of disease.

काप्रा *ka:pra:*—Pumpkin.

काप्राञि *ka:pra:i*—Four.

काप्राञि-गोँ *ka:pra:i-gõ*—Fourfold, quadruple e.g. कासाङ् काप्राञि-गोँ हालो काञिङ् *ka:sa:ng ka:pra:i gõ ha:lo ka:ing*-Four times three makes twelve.

काप्राञि हालोङ *ka:pra:i ha:long*–Forty.

कावे *ka:be*—Council.

कावे *ka:be*—To manage, direct, interpret.

कावे *ka:be*—To plead.

कावेया-'मे *ka:beya:-'me*—Man who acts as a go-between in marriage.

काब्लुङ् *ka:blung*—A kind of grass known as borota, used for thatching.

काम् *ka:m*—(1) Work, duty, task (Borrowed).

(2) In the sense of fate (as Hindi *karam*) in the compound *ka:m kapa:i*.

काम् कपाञि *ka:m kapa:i*—See under काम् *ka:m*.

काम् कपाञि प्राञिम् *ka:m:kapa:i-pra:ím*—Unfortunate, unlucky, ill-fated (Literally-Fate good not).

काम्-छो *ka:m-cho*—To appoint, employ.

काम् जि *ka:m ji*— To worl act.

काम्‌ तागुरो -आ *ka:m ta:grõ-a:*—Able, capable for work.

काम बो *ka:m bo*—To work, act (used in imperative).

काम्‌ हाने *ka:m ha:ne*—Dutiful, Literally work come (2) To be able to do, can do.

कामा *ka:ma:*—To disappear.

कामाङ्‌ *ka:ma:ng*—Chief man in village, headman, leader.

कामाछा *ka:ma:cha:*—To gape.

कामाबा *ka:ma:ba:*—To evaporate.

कामाया *ka:ma:ya:*—Lost, misplaced. (From कामा *ka:ma:* to disappear ?)

कामे *ka:me*—Bat, flying fox.

कायेब्‌ *ka:yeb*—Silent.

कायेब्‌ इि *ka:yeb i*—To remain silent.

कायेब्‌ जि *ka:yeb ji*—To become silent.

कारा-को *ka:ra-kõ:*—Funeral offerings.

काराङ्‌ *ka:ra:ng*—Dry débris in jhum field.

काराजा *ka:ra:ja:*—Rain.

काराबोम्‌ *ka:ra:bom*—Light rain.

कारि' *ka:ri*—Male suffix for animals. आश्या कारि *ashya: ka:ri*, mithun bull, कुअक्‌ कारि *kuak ka:ri*—dog (also pronounced कार्‌रि *ka:rri*).

कारु (इि) *ka:ru* (i)—To capture.

कारो *ka:ro* — See under कार्‌रो *ka:rro*.

कारो-था *ka:ro-tha:* — To eat quickly.

कार्‌रप्‌ को *ka:rrap kõ*—Conflagration.

कार्‌रि *ka:rri*—See under कारि *ka:ri*.

कार्‌रु *ka:rru*— Guest.

कार्‌रु (इि) *ka:rru(i)*—(1) To fasten, to bind, to tie; (2) To arrest, to capture ; (3) To harness (also pronounced as कार्‌र्‌वि *ka:rrwi)*.

कार्‌रो *ka:rro*—(adj) Fast, quick, nimble (v) To hasten, to hurry.

कार्‌र्‌वि *ka:rrwi*—Rope.

कार्‌र्‌वि-लाइि *ka:rrwi-la:i*—Rope.

काल्म्‌-अम्‌ *ka:lam-am*—To perch (अ *a* of अम्‌ *am* very short).

काला *ka:la:*—Officer.

काला आम्‌ शेइि *ka:la: a:m shei*—Mango. (Literally officer's mango fruit).

कालाङ्‌ *ka:la:ng*—(1) Long, tall,

broad, high (2) Definitive for long objects.

काला मिया *ka:la:miya:*—Officer's wife.

काँलिया *kā:liya:*—Has crossed (bridge, stream, river).

काल्याब् *ka:lya:b*—Agriculture, cultivation (Second आ *a:* short).

काल्याब् कापुम् *ka:lya:b-ka:pum*—Boundary of agricultural field and plot.

काल्याब् क्याँ *ka:lya:b kyā:*—Cultivated land.

काल्याब् खलाअि *ka:lya:b khala:i*—Agricultural land, field.

काल्याब् माकम् *ka:lya:b ma:kam*—Temporary structure in a field.

काल्यु गे *ka:lyũge*—To pause, halt.

काल्युँ-जि *ka:lyũ-ji*—To await, wait for.

कावि-कोँ *ka:wi-kõ*—To bend (intransitive).

काँवेँ *kā:wẽ*—Large basket for carrying articles.

काशुँ *ka:shũ*—Field rat, mole.

कासा *ka:sa:*—To know.

कासाअिङ् *ka:sa:ing*—To pity (?) (same as कशाअिङ् *kasha:ing* ?).

कासा अिम् *ka:sa:ím*—(v) not to know, (adj) Innocent.

कासाङ् *ka:sa:ng*—Three.

कासाङ् हालोङ् *ka:sa:ng ha:long*—Thirty.

कासा त्यु *ka:sa:tyu*—To prove.

कासा दि क्ये *ka:sa:di kye*—To prove. (Literally does one know ?)

कासा'मे *ka:sa:'me* — Knowing man, wise. (कासाया'मे *ka:sa:-ya:'me* ?)

किनु *kinu*—Left (side) e g.

कि´नु ग्रोँ *kinu grõ*—left leg.

किन्याङ् *kinya:ng*—Nine.

किन्याङ् हालोङ् *kinya:ng ha:long*—Ninety.

कु (अि) *ku* (i)—To put on, see under काज़म् *ka:zam.*

कुअक् *kuak*—Dog.

कुअक्-आ *kuak-a:*—Pup.

कुअक्-कारि *kuak-ka:ri*—Dog (male).

कुअक्-क्रू *kuak-kru*—Bitch.

कुरू *kuru*—Head, skull (?) (in compounds, see below) (also pronounced क्रू *kru*).

कुरू-'क *kuru-'ka*—Scalp.

कुरू-काप् *kuru-ka:p*—Bald-head.

के *ke*—Paddy, rice (pronounced also क्ये *kye*).

के आखॢरु *ke a:khru*—Paddy field.

के श्चियु *ke iyu*—Rice beer.

के अु *ke u* —To reap paddy.

के तारॢवाँ *ke ta:rwã:*—Husk, chaff of paddy.

केति-श्चिङ्‌ *keti-ing*—Little, small quantity.

के पॢलाश्चि *ke pla:i*—Rice-grain.

के-फॢलाँ *ke-phlã:*—Rice-cake, bread.

केँ-या *kẽ-ya:*—Shopkeeper, merchant (Borrowed).

केँया अङ्‌ *kẽya:ang*—Shop.

के यु *ke yu*—Same as के श्चियु *ke iyu*.

केरु तिँ *keru ti*—To behead. (केरु *keru*-कुरु *kuru*.)

केशॢया *keshya:*—Beautiful.

कोँ *kõ* —Suffix after verbal roots to indicate separation, break, destruction etc. e. g. पेँ-कोँ *pẽ-kõ*—To separate.

कोँपेङ्‌शेश्चि *kõpengshei*—Orange.

कोमदु *komadu*—Roof over verandah.

कोराँ *korã:*—Measles.

कॢया *kya:*— Interrogative particle.

कॢयाँ *kyã:*—On.

कॢये *kye*—Same as कॢया *kya:*.

कॢरङ्‌ *krang*—To bite.

कॢराँ *krã:*—Hole.

कॢरि *kri*—To chew, to ruminate, chew the cud.

कॢरि´ *krí*—Jealous.

कॢरु *kru*—Feminine suffix for animals.
e.g. आशॢया कॢरु *a:shya: kru* mithun cow.

कॢरु *kru*—Shorter form of कॢरुना *kru-na:*, ear, in compounds.

कॢरु काप्‌ *kru ka:p*—See under कुरु-काप्‌

कॢरु-कॢराँ *kru-krã:*—Ear-hole.

कॢरु-ताप्‌लाग्‌ *kru-ta:pla:g*—Ear drum.

कॢरु-ना *kru-na:*—Ear, Ear-lobe.

कॢरु-न्याँ *kru-nyã:*—Disease of ear.

कॢरु-पे *kru-pe*—Disc or plug worn on the ear.

कॢरु-रो कात्याङ्‌ *kru-ro ka:tya:ng*—To fetch by the ear.

कॢरु-सु *kru-su*—Ear wax.

कॢरेदिआ *kredia:*—Important.

कॢलेश्चिग्‌ *kleig*—Stool, excreta. (final g very indistinct).

कॢलेश्चिग्‌ ताफॢलाँ *kleig ta:phlã:* Liver (?) Spleen (?).

क्लेअिग् ताहाँ *kleig ta:hã*—Abdomen (part below the navel).

क्लेअिग् पोम् *kleig pom*—Belly, above the navel.

क्लेँ बब् *klẽ bab*—See क्लेम्बब् *klembab.*

क्लेम्बब् *klem bab*—Duck.

क्लेम्बब्-आ *klembab-a:*—Duckling.

क्लेम्बब्-क्रू *klembab-kru*—Duck. (female).

क्लेम्बब्-ताला *klembab-ta:la:*—(?) Drake.

क्वेँ *kwẽ*—Suffix indicating inside e. g. अङ् क्वेँ *ang-kwẽ* inside the house.

क्वेँ गो *kwẽ gõ*—Particle meaning 'among' e.g. निङ् क्वेँ गोँ *ning kwẽ gõ*—Among us.

ख

खज्जब् खय्युँ *khajjab khayyũ*—Tibetan (?), People beyond the border.

खलाअि *khala:i*—Land, earth, soil.

खलाअि प्रा *khala:i-pra:*—Fertile soil, land. Literally land, soil good.

खलाअि मोदो *khala:i modo*—To smear with earth, to plaster with clay.

खलेअि *khalei*—(v) To spit, (n) Spittle, saliva.

खलेअि *khalei*—To frustrate (with a rising tone in the last syllable)

खल्यङ्-पा *khalyang-pa:*—Shoulder.

खल्यिम् *khalyim*—Shoe (usually used after ग्रोँ *grõ*–foot).

खा (अि) *kha:(i)*—To trade, profit.

खाअि-लाब् *kha:i-la:b*—Profit (लाब् *la:b* Borrowed).

खाब् *kha:b*—Smoke (variant खा वा *kha:wa:* ?)

खालेअिग् *kha:leig*—Clay. (A variant of खलाअि *khala:i*—earth ?)

खालेअिग्-खाब् *kha:leig-kha:b*—Dusty. (खालेअिग्—clay, खाब् *kha:b*—smoke).

खावा *kha:wa:*— (n) Smoke.

खावोग् *kha:wog*—Locket.

खासो *kha:so*—To lie.

खासो-अि-अिङ् *kha:so-i-ing*—To lie down, to recline.

खि *khi*—(v) To arrive, reach

खि *khi* (n) China.

खिङ् *khing*—One; a, an.

खिङ्-खोँ-आ *khing-khõ-a:*—Any one.

खिङ् त्यङ् *khing tyang*—Anybody, any.

खिङ् दो *khing do*—And.

खिङ् प्रा; *khing pra:*—See एखिङ् *ekhing*.

खिङ् मालु *khing ma:lu*—One and a half.

खिङ् हाङ् खोँ आ *khing ha:ng khõ a:*—Whatever.

खि'नि'म् *khinim*—To shake.

खि'नि'म् *khinim*—Spirit, deity.

खि'नि'म् जि *khinimji*—To propitiate spirits, to worship.

खि'नि'म् ताब्रु *khinim ta:bru*—Spirit causing pain.

खि'नि'म् मादे *khinim ma:de*—Disease causing spirit.

खि'नि'म् ताहुम् *khinim ta:hum*—Spirit causing stomach trouble.

खि'नि'म् द्राअि *khinim dra:i*—Offerings to spirits.

खिफिङ् *khiphing*—Opium (globule).

खु *khu*—(n) Anger(v) To rebuke.

खु-आ *khu-a:* —Angry.

खु-गा *khu-ga:* --(1) To quarrel (2) To chide, rebuke.

खुदाङ् *khuda:ng*—Headache.

खु-ला *khu-la:*—To talk angrily ; to abuse.

खु-ला-सो *khula:so*—Rude, abusive.

खे *khe*—(1)To drive(cart etc.); (2) To roll (bed, mat etc.)

खे द्यङ् कोँ *khe dyang kõ*—To drive away (intransitive).

खोँ-आ *khõ-a:*—Adequate.

खोँ-अि'म् *khõ-im* (v) To omit, leave out. (adj) Inadequate, almost.

खोँ खोँ *khõ khõ*—(1) In order, right, (2) Easily.

खोँ खोँ अि'म् *khõ khõ im*—Not in order, not right (said in disapproval).

खो-जि *kho-ji*—To thank.

ख्ये *khye*—To screw.

ख्रा *khra:*—(n) Taste.

ख्रि *khri*—(Adj.) Clear,(v) To clear.

ख्रु लाअि *khru la:i*—Strainer used in pressing beer.

ख्रेँ *khrẽ*—Tube, pipe, as in दोँआ-ख्रेँ *dõa:-khrẽ*—smoking pipe.

ख्रो *khro*—To weep, cry, wail.

ख्रोया ताज्याँ *khroya: ta:jyã:*—To lament, mourn, bewail.

ग

गम् *gam*—To stoop.

गम्था *gamtha:*—To bless.

गम्मा *gamma:*—Life.

गर्राँ *garrā:*—Drum. Same as ग्राँ *grā:*.

गल्या *galya:*—To fall down.

गस *gasa*—(n) Case, complaint, accusation ; (v) To accuse, complain, lodge a complaint, to report against.

गा *ga:*—Eri yarn.

गा *ga:*—To crack.

'गा *'ga:*—Near, close.

'गाँ ओ *'gā: ō*—To encircle.

गाँओँवा *gā:ōwa:*—Round, circular.

'गाकोँ *'ga:kō*—To break, crack, snap.

गाब् शिँउ-आ *ga:b-shĩu-a:*—Ailing, invalid.

गाब्सुँ *ga:bsũ*—Weak, sickly. (Same as गाब्शिँउ-आ *ga:bshĩu-a:*.)

गाब्सुराँ *ga:bsurā:*—Lean, thin. (Same as गाब्शिँउ-आ *ga:b-shiũ-a: ?*)

गारि *ga:ri*—Cart, car, vehicle.

गि *gi*—Yam.

गिल्याँ *gilyā:*—Chunga or bamboo tube for carrying water.

गिल्याँताँवाँ *gilyā tā:wā:*—(Same as गिल्याँ *gilyā:*)

गिह्वाँ *gihwā:*—Sweet potato.

गु (इ) *gu (i)*—To embrace, hug.

गुदु *gu-du*—Hearth, fire-place, kitchen (Taraon houses have no separate kitchen. Cooking is done on the open hearth in the living room).

गु-बा *gu-ba:*—To construct hearth.

गुम् *gum*-To hatch; see आ-गुम *a:-gum* त्यु-गुम् *tya-gum* also.

गे *ge*—Adverbial suffix ?

गेँ *gē*—To row (boat), to paddle.

गेने-हिङ् *gene-hing*—Third day from today.

गेह्रक् *gehrak*—Gun.

'गो *'go*—To adore (?).

गोँ *gō*—Instrumental and associative suffix; by, with. e. g. मे-खिङ्-गोँ *me-khing-gō*—with or by a man.

गोॅक् *gok*—(n) (1) Priest, magician, (2) Incantation. (v) To chant, recite prayer, charm etc.

गोॅक्-आ *gok-a:*— Assistant priest.

गो'क् दाराङ् *go'k dara:ng*—High or chief priest.

गो'क्प्रा *go'k pra:*—Propitiatory chants, charms.

गो'क् प्राअिम् *go'k pra:im*—Malediction, curse, अभिचार मन्त्र.

गोम्-छा *gom-cha:*—To bend (transitive).

ग्राँ *grã:*—To shout, yell, call loudly.

ग्राँ *grã:*—Drum, tomtom.

ग्राँताज्याँ *grã: ta:jyã:*—To scream.

ग्रि *grri*—Horse (pronounced as गरि *garri also*).

ग्रि-आ *grri-a:*—Foal.

ग्रि-कारि *grri-ka:ri*—Stallion.

ग्रि-क्रु *grri-kru*—Mare.

ग्रि-ताप्लो *grri-ta:plo*—Saddle.

ग्रुअि *grui*—To hypnotize.

ग्रुअि-या *grui-ya:*—Magic.

ग्रूदाङ्-कोँ *gru-da:ng-kõ* — To ruin.

ग्रू-पा *gru-pa:*—To ruin.

ग्रोँ *grõ* (v) To squeeze.

ग्रोँ *grõ*—(n) Leg.

ग्रोँ आत्यो *grõ a:tyo*—Foreleg (Literally leg-hand).

ग्रोँ-क *grõ-ka*—Sole of foot (Literally foot-skin).

ग्रो आब्रङ् *grõ a:brang*—Toe.

ग्रोँ कालाङ् *grõ ka:la:ng*—Hind leg (Literally leg-long).

ग्रोँ खल्यिम् *grõ khalyim*—Shoe.

ग्रोँ ख्रु *grõ khru*—Hoof.

ग्रोँ च्या *grõ cya:*—Right leg.

ग्रोँ ति *grõ ti*—Heel.

ग्रोँ थामिङ् *grõ tha:ming*—Calf of the leg.

ग्रोँ फा *grõ pha:*—Foot.

ग्रोँ ब्लम् *grõ blm*—Ankle (Literally leg-eye).

ग्रोँ ह्लेङ् *grõ haleng*—Toe nail.

ग्रोँ हात्याङ् *grõ ha:tya:ng*—Great toe.

ग्ला *gla:*—To carry (also pronounced as ग्लेअिग् *gleig*).

ग्लाअिग् *gla:ig*—To despatch (of things).

ग्लेअिग् *gleig*—See ग्ला *gla:* (All these three are alternative forms.)

ग्लेअिग्-सो *gleig-so*—Basket for carrying field products.

ङ

ङारे *nga:re*—(n) Sin. (v) To commit sin.

ङारे-आ'मे *nga:re - a'me*—Sinful man, sinner.

ङारे-म्लाँ *nga:re-mlã:* — The

2

world where sinners go after death, hell (?)

च

चअि *cai*— (1) To calculate, count, add ; (2) To read.

चअ् पूरा *cau pra:*—Doll, image (?)

चङ् *cang*—To recover from illness, to get better, recoup.

चङ्-कों *cang-kõ*—To sink, drown.

चा *ca:*—That, he, she, it.(?) cf. चाबा ca:ba:.

चाङ् *ca:ng*–(v) (1) To acquire, receive, get, obtain; (2) To bag game, (n) Gain, profit.

चाङ्-अिंम् *ca:ng-ím*—To get not, to miss.

चातु-पुअि-ह्रअु *ca:tu pui hrau*—To burn (intransitive).

चा-बा *ca:ba:*—(1) His, her, its. (2) For him, her, it.

चा-लाङ्-दों *ca:-la:ng-dõ*—Their (?)

चा-लाङ्-वे *ca:-la:ng-we*—Them.

चा-वे *ca:-we*—Him, her, it.

चिरिङ् *ciring*—Scissors (Borrowed).

चिग्-हा *cig-ha:*—To amuse.

चु *cu*—same as चा *ca:* (?) cf. चु-वे *cu-we*.

चु-आ *tsu-a:*—Blister.

चुनिङ् *tsuning*—Lime.

चुमे *cu-me*—All.

चुमे-कासा *cume-ka:sa:*—Famous, renowned, well-known. (Literally all know)

चुमे-बा *cume-ba:*—For all, belonging to all, common.

चुमे म्लाँ *cume-mlã:*—All villages, everywhere.

चु-वे *cu-we*—That, that one there, he or she there. (Demonstrative pronoun—to indicate distant objects or persons.)

चे *ce*—(1) To shave,
(2) To cut.

चेअि *cei*—(v) To distil (n) Juice.

चेअिग-पा *tseig-pa:*—(n) Chisel.

चो-अिंम् *co-ím*—Thrifty. (चो *co*—to spend ?)

चो-रि *co-ri*—Bamboo tray over the hearth, for smoking and drying food etc.

च्यानु *cya:nu*—Right (side).

च्यानु ग्रों *cya:nu grõ*—Right leg (see also *grõ cya:*).

च्यु *cyu*—To neigh.

च्‌युगा *cyu-ga:*—To measure, weigh.

छ

छकारो *cha-ka:ro*—Immediate.

छङ्‌या *chang-ya:*—Damp, same as छाङ्‌आ *cha:ng-a:*

छब्‌ *chab*—(1) To go by vehicle; (2) To run.

छब्‌ आमे रू *chab a:me ru*—To overtake.

•छब्‌ हामागा *chab ha:ma:ga:*—Running competition, race.

छा *cha:*—To light, to put on light.

छा *cha:*—(v) To prick, to pain, ache.
(n) (1) Pain, ache.
(2) Rheumatism.

छ्राङ्‌आ *cha:ng-a:*—Moist, damp.

छ्राङ्‌ (श्रि) *cha:ng(i)*—To moisten.

छ्राङ्‌कोँ *cha:ng-kõ*—(1) To perish, (2) To rot.

छाङ्‌सो *cha:ng-so*—Rotten.

छा-लाँ-न्‌या *cha:-lã:-nya:*—Toothache.

छि *chi*—To suspend.

छ्रिग्‌ *chig*—To walk, go on foot.

छ्रिग्‌माता *chig-ma:ta:* — Farewell.

छि-हालु (श्रि) *chi-ha:lu* (i)—To avoid, shun.

छुवा *chu-wa:*—Rust.

छे *che*—To march.

छेँ *chẽ*—(1) To aid, help, (2) To contribute.

छे-काँ *che-kã:*—To cross over. (Literally-छे-*che* march काँ *kã:*—cross.)

छेकुश्रि *chekui*—(n) Comb (Borrowed).

छो *cho*–(1) To keep, lay, place, (2) To preserve.

छो *cho*—To winnow.

छ्रो *cho*—To make (? cf. *cho-wa:*).

छ्रोँ *chõ*—Beam of light.

छो-वा *cho-wa:*—Made, prepared.

छ्रोँ-वा *chõ-wa:*—(n) Light.

ज

ज़म्‌तु *zam-tu*—To lean.

जा *ja:*—(with a rising tone)—What (interrogative).

जा *ja:*—To descend.

ज़ा *za:*—To shed tears.

जादु *ja:du*—Why (interrogative).

जादु-अिंम् *ja:du-im*—To neglect. (Literally not required)
जा द्राअि *ja: dra:i*—Something.
जानो *ja:no*—Risky. (?)
जानो-अिंम् *ja:no-im*—Safe.
जापा *ja:pa:*—Together.
जापा-अि *ja:pa:-i*—To live with, stay with.
जामु-ब्ला-अिंम् - खालाअि *ja:mu—bla-im-khala:i*—Barren, unproductive.
जि *ji*—To do, perform, work.
जि-अिंम् *ji-im*—Not to do, to refuse.
जिग्लों *jiglõ*—Spade, shovel, hoe.
जिग्लोङ् *jiglong*—Same as जिग्लों *jiglõ*.
जिग्लों-सो *jiglõ-so*—To ply spade, to shovel.
जिङ् *jing*—To surround.
जि-नङ् *ji-nang*—Husband's sister.
ज़ि-पिं *zi-pi*—To avenge.
जिम् *jim*—Main.
ज़िम् *zim*—(1) True, (2) Correct, real.
ज़िम्-ला *zim-la:*—To speak the truth, to confess.
ज़िम्-ला-सो *zim-la:so*—Truthful.
ज़िम्-सा *zim-sa:*—Correct, exact.
ज़िं-सा *zi-sa:* (1) To wake, (2) To awaken.
ज़ु *zu*—To write.
ज़ु-कों *zu-kõ*—To brand cattle.
ज़ु-सो *zu-so*—To brand cattle.
जें *jẽ*—To expand (by pulling).
ज़े *ze*—To be impatient.
ज़े-अिंम् *ze-im*—To endure, to bear.
ज़ें-तु *zẽ-tu*—(1) To beat, to defeat.
(2) To be beaten, to lose.
जेब्माळु *jebma:lu*—A deity, the creator.
ज़ो *zo*—Jew's harp.
ज़ो *zo*—Design or pattern on cloth.
ज़ों *zõ*—(n.) Cold, chill.
ज़ों-आ *zõ-a:*—(adj.) Cold.
जो-क्रा *jo-kra:*—Cover for private parts.
ज़ो-खाम्य *zo-khamya*—To play Jew's harp.
जोखुरू *jokhru*—Armour.
ज़ोङ् *zong*—Same as ज़ो *zõ*.
ज़ोङ्-आ *zong-a:*—Same as ज़ो-आ *zõ-a:*.
ज़ो-जि *zo-ji*—To work design or pattern, to embroider.

त

तकाँ *takā:*—(अ *a* very short and आँ *ā:* close)—Gourd vessel, calabash.

तकि´ *taki*—(1) Word, speech, utterance.

(2) Verdict, decision, opinion.

(3) Assurance.

(pronounced as तक्कि´ *takki* also).

तकि´ गोँ *taki gõ*—With word, i.e. with permission.

तकि´ चअि *taki cai*—To read, study.

तकि´ जि *taki ji*—To issue written order.

तकि´ ताहो *taki ta:ho*—To stammer.

तकि´ प्रा *taki pra:*—(1) Honest, (2) Polite (Literally word good).

तकि´ प्रा-अिम् *taki pra:-im*—

(1) Dishonest.

(2) Peevish, rude of speech, rough-spoken.

तकि´ ला *taki la:*—To pronounce, utter.

तकि´ हाङ् *taki ha:ng*—To give word i.e. to give verdict or decision, to assure.

तक् थाराङ् *tak tha:ra:ng*—To command, order (?) थाराङ् *tha:ra:ng*— to hear, listen to (?).

तक्रि´ *takri*—To spill.

तख्याँ *takhyā:*—Water channel, drain.

तख्रि *takhri*—See ताख्रि´ *ta:khri*.

तगो *tago*—Small sword or dao, dagger (of Khampti make ?)

तदा *tada:*—To bathe.

तफ्रा *taphra:*—River.

तबुँ *tabũ*—Centre, middle.

तबेँ *tabẽ*—Pulse (cereal); also.

तबेँ खलाअि *tabẽ khala:i*.

तब्बा *tabba:*—Goitre.

तब्बि´ *tabbi*—A kind of musical instrument, clapper.

तमे *tame*—To protect.

तमे *tame*—To pacify.

त'मे *ta'me*—(1) To abolish,

(2) To stop, to detain, to halt.

तम् त्यङ् *tam tyang*—Blue.

तर्र्वाँ *tarrwā:*—Digaru, Taraon Mishmi.

ता *ta:*—Heat, warmth.

ताँ *tā:*—(n) Fish.

ताअि *ta:i*—(v) To heat, to warm ; (adj) Hot, warm.

(n) Heat, warmth.

ताञि-आ *ta:i-a:*—Heated, hot.

ताञिङ् *ta:ing*—Taboo,

ताञि ताद्यब् *ta:i ta:dyab*—Hot season, summer.

ताञिब्रा *ta:ibra:*—Hair-pin.

ताँओ̃ आबु̃ *tã:õ a:bũ*—Chunga, water-tube.

ताओर्रेञिक् *ta:orreik*–(1) Cane. (2) Raised bamboo floor, chang.

ताओर्रेञिक् काम् *ta:orreik ka:m*—Cane work.

ताओर्रेञिक् प्लु *ta:orreik plu*—To construct a chang.

ताकलो *ta:kalo*—Peg to hang things from.

ताँकु *tã:ku*—Dried fish.

ताकुञि *ta:kui*—Reptile.

ताकुञि *ta:kui*—(v) To wrap.

ताँकु ताब्रि *tã:ku ta:bri*—Basket for keeping dry fish.

ता-कू *ta:-ku:*—Wave.

ताके *ta:ke*—To dazzle.

ताको *ta:ko*—Paper (Same as तकि́ *taki* ?)

ताको *ta:ko*—Terraced field.

ताको चञि *ta:ko cai*—To read, study.

ताको जि *ta:ko ji*—To issue written order.

ताको̃ये *ta:kõye*—Axle (?)

ताक्रो *ta:kro*—Same as ताकलो *ta:kalo (?)*

ताक्रो *ta:kro*—Steps cut on steep hill-side.

ताखाङ् *ta:kha:ng*—Pillow.

ताखु *ta:khu*—Wily.

ताखु *ta:khu*—To boast.

ताखु ताग्रो̃ *ta:khu ta:grõ*—Boastful, braggart.

ताख्राञि *ta:khra:i*–Noose, snare.

ताख्रि *ta:khri*—Loin, waist (same as तख्रि *takhri*).

ताख्रिम्बो̃ *ta:khrimbõ*—Bludgeon, club.

ताख्रु *ta:khru*—Door-bolt.

ताख्रूबे *ta:khrube*—Latrine.

ताख्रे *ta:khre*—Trap for large animals.

ताँ-ख्रेयापोम् *tã:-khreya:pom*—Fishing rod (?).

तागो *ta:go*—(see तगो *ta-go.* also) (1) Needle ; (2) Khampti sword.

तागो̃ क्राँ *ta:gõ krã:*—Eye of needle.

ताग्रा *ta:gra:*–Departed souls(?).

ताग्रा म्लाँ *ta:gra: mlã:*—Abode of the dead.

ताग्रो̃ *ta:grõ* — (1) Strong, healthy, (2) Hardy, (3) Able, capable.

तागृरों 'मे *ta:grõ'me*—Brave man.

तागुलु *ta:glu* (n) Load, (v) To load.

तागलु गुला *ta:glu gla:*—To carry load.

ताचिङ् *ta:cing*—Mole, pimple.

ताचुँ *ta:cũ*—Stool, chair, seat.

ताछा *ta:cha:*—A kind of bark fibre.

ताछागम् *ta:cha:gam*—Wild cat.

ताछाब् *ta:cha:b*—Porter.

ताछे *ta:chẽ*—(n) Tax, (v) To tax, to levy tax.

ताजाअि-शा *ta:ja:i-sha:*—To delight (Causative).

ताजाअि जि-आ *ta:ja:i ji-a:* Naughty, mischievous.

ताजि *ta:ji*—Earthworm.

ताज़ि *ta:zi*— Chang floor, machang.

ताज़ि *ta:zi*— To praise.

ताज्जा *ta:jja:*—(1) Clever, (2) Adult, mature.

ताज्जाँ *ta:jjã:*—Beam or rafter used in construction of the roof.

ताज्जोँ-आ *ta:jjõ-a:*—Small rafter or beam, purlin.

ताज्याँ *ta:jyã:*—Dirge.

तात् *ta:t*—To hire.

तात्यङ् *ta:tyang*—Wild plant.

तात्यङ्-ना *ta:tyang-na:*—Leaf of wild plants used to feed cattle.

तात्या *ta:tya:*—(n) Rent. (v) To hire out, give out on rent, let out.

तात्याँ आबोब् *ta:tyã: a:bob*—To carry load slung across the shoulder.

तात्याँ-पा *ta:tyã-pa:*—(n) Line, row.

ताँत्याया 'मे *tã:tya:ya:'me*—Fisherman.

तात्या-शि *ta:tya:-shi*—To give out on rent.

तात्यि *ta:tyi*—Loom.

तात्यि तागुलोँ *ta:tyi ta:glõ*—Pin used in the loom.

तात्यि तो *ta:tyi to*—To work on a loom, weave.

तात्यु *ta:tyu*—(n) Stick for dibbling.

तात्युँ *ta:tyũ*—Prongs.

तात्यु-तारा *ta:tyu-ta:ra:*—Arms, weapon.

तात्यु बुँ हाबा *ta:tyu bũ* ha:*ba:*—To strike or beat with stick; to cane.

तात्येँ *ta:tyẽ*—(1) Cord, rope, string. (2) Fishing line.

तात्ये॑ *ta:tyẽ*—(v) To yoke.

तात्यो॑ *ta:tyõ*—Difficult.

तात्यो॑ जि *ta:tyõ ji*—To interfere, make or render difficult.

ताथा *ta:tha:*—Corn, crop.

ताथाङ *ta:tha:ng*—(1) Tie beam, (2) Hand rest or top-rail of a bridge.

तादाँ *ta:dã:*—(1) Bamboo bench or machang, (2) Rack, shelf.

तादाङ् *ta:da:ng*—To obey. (?)

तादाङ्-ञिॅम *ta:da:ng-ím*—Not to obey, disobey.

तादि-छम् *ta:di-cham*—To blow nose.

ताद्यब *ta:dyab*—(n) Season.

ताद्या *ta:dya* :—Squirrel.

ताद्यो *ta:dyo*—Door frame.

ताना *ta:na:*—Vegetable.

तानाविन् *ta:na:win*—(n) Bowl, cup.

तानम् *ta:nam*—Thorn.

तानम्-आ *ta:nam-a:*—Thorny.

तान्यु *ta:nyu*—Basket carried by women.

तान्यु-आ *ta:nyu-a:*—A small *ta:nyu* basket.

तापग् *ta:pag*—Aged, old (used of human beings).

तापग् 'मे *ta:pag 'me*—(n) old man, elder, village elder.

तापा *ta:pa:*—Spear.

तापा *ta:pa:*—Frog.

तापि॑ *ta:pí*—Flower, bud, blossom.

तापि-ञेञि *ta:pi-ei*—Sand.

तापि-काल्यब् *ta:pi-ka:lyab*—Flower garden.

तापि॑-ना *ta:pí-na:*—Petal.

तापुम् *ta:pum*—Worm, insect.

तापुम्-अङ् *ta:pum-ang*—Ward for tuberculosis patients.

तापुम्-ज़ोम् *ta:pum-zom*—Caterpillar.

तापुम्-राँ *ta:pum-rã:*—Tuberculosis.

तापेञि *ta:pei*—Rod, stick.

तापेञि *ta:pei*—Boiled rice.

तापेञिग् लङ् *ta:peig lang*—Quagmire.

तापेय् *ta:pey*—To pay (see under आवा *a:wa:*).

तापो *ta:po*—Bud.

तापोब् *ta:pob*—To make basket with bamboo or cane strips, to plait such strips.

तापोम् *ta:pom*—(n) Cage.

तापृि॑ *ta:prí*—To coil.

तापृो *ta:pro*—Frost.

तापृला *ta:pla:*—Ladle, spoon.

तापृला-आ *ta:pla:-a:*—Small

spoon, tea spoon.

ता-प्लाञि *ta:-pla:i*—Seed.

ता-प्लाञि ताङ् छो *ta:plá:i ta:ng cho*—To sow seed.

ताप्ला-कु *ta:pla:-ku*—Handle of ladle or spoon.

ताप्ला तख्रङ् *ta:pla: takhrang.*—Handle of ladle or spoon.

ताप्लो *ta:plo*—Saddle (see ग्रि ताप्लो *gri-ta:plo*).

ताप्लो *ta:plo*—Sleeping mattress.

ताप्लो-ताखाङ् *ta:plo-ta:kha:ng*—Anvil.

ताफिङ् *ta:phing*—Wool.

ताफिङ् काज़म् *ta:phing ka:zam*—Woollen cloth.

ताफिङ्-तिङ् *ta:phing ting*—Woollen coat.

ताफ्रङ् *ta:phrang*—Bridge.

ताफ्रा *ta:phra:*—River, water channel, runnel.

ताफ्रा-आ *ta:phra:-a:*—Rivulet, stream.

ताफ्रों *ta:phrõ*—Same as *ta:phrang.*

ताफ्रों *ta:phrõ*—Stair, ladder.

ताफ्रों-का *ta:phrõ-ka:*—Step of a stair, rung of a ladder.

ताफ्रों-साँ *ta:phrõ-sã:*—Hanging bridge.

ताबब् *ta:bab*—Snake, cobra.

ताबियम् *ta:biyam*—Jack-fruit tree.

ताबियम् शेञि *ta:biyam shei*—Jack fruit.

ताबेञिग् *ta:be:ig*—To slap, strike with open palm.

ताबेञिग् मासि *ta:beig ma:si*—To pat.

ताबेग् *ta:beg*—To entrap.

ताबो *ta:bo*—(n) Rapid.

ताब्येञि *ta:byei*—Flat stick used in weaving.

ताब्रु *ta:bru*—Spirit causing pain.

ताब्रें *ta:brẽ*—(1) Animal (especially whose meat can be eaten). (2) Meat

ताब्रें ओं *ta:brẽ õ*—To shoot game.

ताब्रें कारि *ta:brẽ ka:ri*—Buck.

ताब्रे छों *ta:brẽ chõ*—To hunt, trap, bait.

ताब्रें छों-आ 'मे *ta:bre chõ-a: 'me*—Hunter.

ताब्रें थङ् *ta:brẽ thang*—Dead body of an animal, carcass.

ताब्रें प्राञिम् *ta:brẽ pra:im*—Animal not good, wild beast.

ताब्ला *ta:bla:*—To disclose.

ताब्लु-शि *ta:blu-shi*—To exceed.

ताब्लोम् *ta:blom*—Manure.

ताम् *ta:m*—Post, pillar.

तामा *ta:ma:*—Medicine, remedy, cure.

तामा-अङ् *ta:ma:-ang*—Hospital, dispensary (Literally medicine house).

तामा-काजम् *ta:ma:-ka:jam*—Bandage.

तामा-चेश्रि *ta:ma:-cei:*–Medicine in form of mixture.

तामा-तिकिलि *ta:ma:tikili*—Patent medicine.

तामा-तिङ् *ta:ma:-ting*—Medicine in tin containers.

तामा-पोतोलो *ta:ma:-potolo*—Phial of medicine (potolo-botal—bottle).

तामा-ब्रा *ta:ma:-bra:*—Pill.

तामा-महुरि *ta:ma:-mahuri*—Compounder.

तामि´म् *ta:mím*—Monkey.

तामि´म्-आ *ta:mím-a:*—Young of monkey.

तामु *ta:mu*—Arecanut, Betelnut (Borrowed).

तामे *ta:me*—Mad, insane.

तामे *ta:me*—To chop.

तामे *ta:me*—(1) To forbid. (2) To obstruct.

तामे *ta:me*—Animal (same as ताँब्रे *tã:brẽ* ?)

तामे *ta:me:*—Wild boar.

तामे-श्रिङ् *ta:me-ing*—Elephant.

तामेश्रिङ् *ta:meing*—Tusk (or is it तामेश्रिङ्-लाँ *ta:meing-lã:* ?)

तामे-राँ *ta:me-rã:*—(n) Disease of animals,
(adj) Ill, sick (of animals).

ताम्-मिङ् *ta:m-ming*—Centre post.

ताम्या *ta:mya:*—Tiger.

ताम्या हागोम् *ta:mya: ha:gom*—Leopard.

ताम्रे *ta:m-re*—Side post.

तायङ् *ta:yang*—(n) Fan.

तायङ्-यङ् *ta:yang-yang*—(v) To fan.

ताँया *tã:ya:*—Stick used in weaving.

तायु *ta:yu*—Damdim, a noxious fly.

तारब् *ta:rab*—Creeper.

तारव् *ta:raw*—Jungle fowl. See also त्यु-शा *tyu-sha:*.

तारा *ta:ra:*—Small weapon, as dagger.

तारा *ta:ra:*—(1) Hoe (actually a small dao used for the purpose), (2) Dagger.

तारा-आ *ta:ra:-a:*—(1) Knife,

(2) Sickle (actually a knife used in cutting the ear of the corn).

ताराञि *ta:ra:i*—Bamboo strips (used in making mat etc.)

ताराञि-देञि *ta:ra:i-dei*—Flattened bamboo.

ताराब् *ta:ra:b*—Wife's brother or sister.

तारि´ *ta:ri*—To build.

तारिम् तिम् *ta:rim tim*—To quaff.

तारुञि *ta:rui*—A large variety of bamboo, *makal.*

तारुञि म्लाँ *ta:rui mlã:*—Abode of good souls after death, heaven.

तारुगा *ta:ruga:*—To meet (intransitive).

तारुगा *tar:uga:*—To combine, join (transitive).

तारे *ta:rẽ*—Grass, weed.

ताँ-रो *tã:-ro*—To catch fish.

तार्रा *ta:rra:*—See तारा *ta:ra:*

तार्वे *ta:rwẽ*—Time.

तार्वे ओ *ta:rwẽ o*—Target.

तालग् *ta:lag*—(n) Copy.

ताला *ta:la:*—Masculine suffix (for birds?) e. g. त्यु-ताला *tyu ta:la:*—cock.

ताळाञि *ta:la:i*—(n) Shield.

ताळाञि-क *ta:la:i-ka*—Shield of hide (or hide for making a shield ?)

तालाङ्-राँ *ta:la:ng-rã:*–(n) Fever, (adj) Feverish.

तालाबो *ta:la:bõ*—To patch.

तालि´ *ta:li*—Trap for large animals.

तालि´ *ta:li*—(1) Dense, thick.
(2) Coarse, rough.

तालि´-पि´ *ta:li-pi*—Hard, diligent (?)

तालु *ta:lu*—Prickly heat.

तालो *ta:lo*—Funeral rite.

तालो *ta:lõ*—Feather.

तालोम् ज़ोङ् *ta:lom zong*—Flint.

ताल्यब् *ta:lyab*—Fly.

ताल्या *ta:lya:*—Split bamboo.

ताल्याँ *ta:lyã*—Bullet.

ताल्याङ् *ta:lya:ng*—Reed

ताँ-ल्या-या-'मे *tã-lya:-ya:-'me*—Fisherman.

ताल्यु *ta:lyu*—Price.

तावञि-शा *ta:wai-sha:*—To agree (Same as तावेञि-शा *ta:wei-sha :*?)

तावा *ta:wa:*—Bee.

ताँवा *tã:wa:*—Jaw.

ताँवाँ *tã:wã:*—Chunga, bamboo tube.

तावा-फा *ta:wa:-pha:*—Beehive.

तावा-हुअि *ta:wa:-hui*—Honey.

तावे *ta:we*—Nature, character.

तावे आखाँ *ta:we a:khă:*—Mean-minded, low.

तावे आयि´म् *ta:we a:iy´im*—Dull (Literally Nature, inner spirit is not)

तावेअिरु *ta:wei ru*—lover.

तावेअि-शा *ta:wei-sha:*—Beloved, lady-love (same as तावे-श्या *ta:we-shya:* ?)

तावे गे *ta:we ge*—At any time. (? तावे *ta:we*—nature गे *ge*—according to *i.e.* according to one's nature, pleasure; as one likes or pleases ?)

तावे-गोँ *ta:we-gõ*–Surreptitious. (Literally in mind ?)

तावे-गोँ-वे *ta:we-gõ-we*—Modest.

तावे-गोँ-वेलङ् *ta:we-gõ-we-lang*—To trust, confide, literally to put faith on *(gõ)* one's nature *(ta:we)*

तावे-गोँ-वेलङ् पि´ *ta:we-gõ we-lang pí*—Confident.

तावे द्या *ta:we dya:*—Clever.

तावे-प्रा *ta:we-pra:*—To enjoy, relish (Literally nature good cf. Hindi तबियत् खुश होना)

तावे-ब्युँ *ta:we-byũ*—Quiet, gentle.

तावे-वेसा *ta:we-wesa:*—To confuse (Literally तावे *ta : we*—nature, वेसा *wesa:* to mistake).

तावेशा *ta:wesha:*–(1) To admire (a woman), (2) To favour, (3) Cheerful. (?)

तावेशा-ला *ta:wesha:-la:* — Sincere.

तावे-श्या *ta:wes-hya:*—To like (Same as तावेशा *ta:wesha:*.)

तावेश्या-अि´म् *ta:weshya:-ím*—To dislike.

ताव्-राअि *ta:w-ra:i*—Cane for constructing bridge (Same as ताओर्रेअिक् *ta:orreik* ?)

तािश *ta:shi*—(n) (1) Fight, conflict, quarrel, war. (2) Law suit, case.

तािश *ta:shi*—(v) To employ, engage.

तािश-गा *ta:shi-ga:*—To compel, force.

तािश-ग्रा-गा *ta:shi-gra:-ga:*—Battle cry.

तािशङ् *ta:shing*—Porcupine.

तािश-जि *ta:shi-ji*—To quarrel, fight.

तािश-जि-गा-कि *ta:shi-ji-ga:-ki*—To challenge.

ताशि-जि-आ *ta:shi-ji-a:*—Quarrelsome.

ताशि-ताहोँ *ta:shi-ta:hõ*—Band of fighters, army.

ताशि-ब्रा *ta:shi-bra:*—Fruit.

ताशेँ *ta:shẽ*—(v) To sing,
(n) Song.

ता शेअि-त्यु *ta:shei-tyũ*—Hungry.

ताशेँ कासा'मे *ta:shẽ ka:sa:'me*—Musician (Literally singing-knowing-man).

ताश्या *ta:shya:*—(Last आ a: with a rising tone)—Omen.

ताश्या *ta:shya:*—(Last आ a: with a falling tone) An immoral character, rake.

ताश्या *ta:shya:*—Sign (same as for omen above).

ताश्या *ta:shya:*—Time.

ताश्या-जि *ta:shya:-ji*—To mark with a sign.

ताश्या पोम् *ta:shya: pom*—Venereal disease.
(Literally disease of the immoral).

ताश्या-प्रा *ta:shya-pra:*—Good omen.

ताश्या प्राअिम् *ta:shya: pra:im*—Bad omen.

तासी *ta:si:*—(ई, *i*: with a falling tone) Colour, dye, paint.

तासी मोदो *ta:si: modo*—To paint, dye.

ताहाब् *ta:ha:b*—(n) Bellows, forge.

ताँ-हार्रविङ् *tã-ha:rrwing*—Fishing hook.

ताँहु *tã:hu*—(n) Building material.

ताँहु *tã:hu*—(v) To labour, toil.

ताहु *ta:hu*—(v) (1) To teach, explain.
(2) To educate.
(3) To guide, conduct.
(4) To convince.

ताहुअि *ta:hui*—(n) Rainbow.

ताहुअि हितु *ta:hui hitu*—To learn.

ताहुम् *ta:hum*—Spirit causing diarrhoea.

ताँहु 'मे *tã:hu 'me*—Labourer.

ताहो *ta:hõ*—Party, band.

ताहो *ta:ho*—Accident.

ताहो-आँ-तु *ta:ho-ã:-tu*—(v) accident to occur.

ताहोम् *ta:hom*—(n) Bear.

ताहो या शे [अि] *th:hoya: she (i)*—To die through accident.

ताह्रि *ta:hri*—Sour.

ताह्रो *ta:hro*—Six.

ताह्रो हाल्रोङ् *ta:hro ha:long*—Sixty.

ताह्वे̃ *ta:hwẽ*—(n) Cross-belt; chain; forehead band of baskets.

ताह्वे *ta:hwẽ*—(v) To weave basket.

ति́ *tí*—To begin, start, commence.

ति̃ *tĩ*—To sell.

ति *ti*—Fractional unit (?) as in *ti-ka:pra:i*—One-fourth.

ति-काप्राअि *ti-ka:pra:i*—One-fourth.

तिङ् *ting*—(n) Coat.

—(v) To put on (clothes).

तिङ् *ting* (n) Tin container (Borrowed)

तिङ्-आ *ting-a:*—Small coat, blouse, jacket.

तिङ्-काज़म् *ting-ka:zam*—Dress, apparel.

तिङ्-तिङ् *ting-ting*—To dress.

तिङ्-मा *ting-ma:*—Black coat.

तिङ्-शि *ting-shi*—Red coat.

तिछायाँ *ticha:yã*—Deity of destruction—a goddess wearing a garland of skulls.

तितिगे *titige*—In some places.

तिपा *tipa:*—Contiguous.

तिम् *tim*—To drink.

तिम्-को̃ *tim-kõ*—To crush.

तिम्-बेलिम् *tim-belim*—Small articles.

तिम्-मिअु *tim-miu*—To want to drink, to feel thirsty.

तिम्-मिअु-आ *tim-miu-a:*—Thirsty.

ति-ह्यालोङ् *ti:-ha:long*—One-tenth.

तीचअि *ti:cai*—Around.

ती-तु *ti:-tu*—To rape.

तु *tu*—To dig.

तु (अि) *tu (i)*—To strike with fist or cuff.

तु-चे *tu-ce*—Oil.

’तु-पि *’tu-pi*—To fold (transitive)

तुम् *tum*—Sky.

तू *tu:*—To ring (bell)

’ते *’te*—To strike.

ते̃ *tẽ*—To lessen, decrease.

ते̃ *tẽ*—Dim.

तेअि *tei*—To possess.

ते̃ गद्दू *tẽ gaddu*—Knot.

तेतियापा *tetiya:pa*—Chin.

ते́ दुम् *tẽ-dum*—Sufficient.

ते̃पु *tẽpu*—To knit.

ते-बे *tebe*—Bean.

ते̃य् *tẽy*—To bind.

’तो *’to*—To weave.

तो *to*—To spit.

’तो̃ *tõ*—To ransom.

तो̃ *tõ*—To halt.

तो-अुअि *to-ui*—(1) Current, flow *(?)*
(2) Sheet of water
(3) pool, lake.

तो-क्‍रा-कासाङ् *to-kra:-ka:sa:ng*—One-third *(?)*

तोर्‍रि *torri*—(n) Mud, (adj) Muddy.

तोसो *toso*—To imprison.

त्‍यङ् *tyang*—Green colour.

त्‍यङ् *tyang*—Trunk of a tree.

त्‍यङ् *tyang*—Body.

त्‍यङ् *tyang*—Numerical definitive used for animals e.g. ताब्रे त्‍यङ् गे *ta:brẽ tyang ge*—One animal.

त्‍यङ्-अुम् *tyang-um*—Body hair.

त्‍यङ्-न्‍याँ *tyang-nyã:*—Pain in the body.

त्‍यङ् प्‍रा *tyang pra:*—Healthy.

त्‍यङ्-माल्‍म् (अि) *tyang-ma:lam-(i)* To take bath.

त्‍यङ्-रा *tyang-ra:*—Unripe.

त्‍यङ्-शा *tyang-sha:*—Vile, despicable.

त्‍यङ्-सो *tyang-so*—Gum (of the teeth)

त्‍या *tya:*—Now, at this moment

त्‍या-ताहिङ्-ने *tya:-ta:hing-ne*—Uptil now.

त्‍याथि *tya:thi*—Immediate.

त्‍या-नङ् *tya:-nang*—This year.

त्‍या-या *tya:-ya:*—This night, to-night.

त्‍या-शा *tya:-sha:*—Yet, still.

त्‍या-शा-अिम् *tya:-sha:-ím*—Not yet.

त्‍या-हिङ् *tya:-hing*—Today.

त्‍या-हिङ्-ने *tya-hing-ne*—Till today, uptil now.

त्‍यि *tyi*—To sell.

त्‍युँ *tyũ*—Small basket carried by men.

त्‍यु *tyu*—Domestic fowl.

त्‍यु-अ *tyu-a*—To lay egg.

त्‍यु-आ *tyu-a:*—Chicken.

त्‍यु-आतेअि *tyu-a:tei*—Egg (of hen)

त्‍यु-आयि *tyu-a:yí*—Nest.

त्‍यु-क्रु *tyu-kru*—Hen.

त्‍यु-ख्रु *tyu-khru*—Latrine.

त्‍यु-गम् *tyu-gam*—To hatch, breed.

त्‍यु-गा *tyu-ga:*—To doubt.

त्‍यु-ताला *tyu-ta:la*—Cock.

त्‍यु-ति *tyu-ti*—Egg.

त्‍यु-ति-दङ् *tyu-ti-dang*—White of the egg, albumen.

त्‍यु-दापम् *tyu-da:pam*—Hen-coop.

त्‍यु-फ्लाँ *tyu-phlã:*—To smash.

त्‍यु-शा *tyu-sha:*—Jungle fowl.

(See also तारव् *ta:raw*)

तुये *tye*—To cut jungle.

तुयेँ *tyẽ*—To seal.

तुयेग् *tyeg*—To cover with lid.

तुयो *tyo*—To punish.

तुरिगा *triga:*—Confluence (of rivers).

तुरुगा *truga:*—To add.

थ

थनु *thanu*—Lip.

थल्या *thalya:*—Arrowhead.

था *tha:*—To eat, dine.

थाअिक् *tha:ik*—Poison

थाअिक्-आनाङ् *tha:ik-a:na:ng*—Poisonous.

थाअिक्-पि *tha:ik-pi*—Poisoned arrow.

थाक् *tha:k*—To be possessed by spirits.

थाक्-ला *tha:k-la:*—To plan (?)

थाग् *tha:g*—To bite (See also क्रङ् *krang*)

थाङ् *tha:ng*—(with a rising tone) Hair.

थाङ् *tha:ng*—(with a falling tone) Corpse, usually preceded by 'मे *'me*: see 'मे थाङ् *'me-tha:ng.*

थाङ् कदु *tha:ng kadu*—Hair style of men.

था-ते (अि) *tha:-te (i)*—To chew (Literally था *tha:*—to eat and ते *te* to strike ?)

थाद्यु *tha:dyu*—To eat one's fill.

थाद्यु-ग्रगा *tha:dyu-graga:*—To overeat, to surfeit.

था-प्रा *tha:-pra:*—Delicious, tasteful. (था *tha:*—to eat प्रा *pra:* good)

था-फ्लि *tha:-phli*—To feast, (See also हरम् था *haram tha:*— and चुमे-था-तिम् *cume-tha:-tim*).

थाब् *tha:b*—Skirt. (under) (?)

थाब्-गिङ् *tha:b-ging*—Upper skirt (?).

था-मा *tha:-ma:*—To chew.

था-मारे *tha:-ma:re*—Sickness in pregnancy.

था-मिअु *tha:-miu*—To wish to eat, feel hungry.

था-मिङ् *tha:-ming*— (1) Food, diet.
(2) muscle (?)

थाराङ् *tha:ra:ng*—(1) To listen, hear
(2) To obey.

थाराङ्-आ *tha:ra:ng-a:*—Obedient, one who listens to orders.

थाराङ्-अिम् *tha:ra:ng-im*—Disobedient.

थाराङ्-हाकाब् *tha:ra:ng-ha:ka:b*—To over-hear, to eavesdrop, hear by stealth.

थारु (ञि) *tha:ru(i)*—To mingle, mix.

थाल्यङ्-ना *tha:lyang-na:*—Tongue.

था-श्यिम् *tha:-shyim*—(n) Fast (v) To fast; literally, to eat not.

था-हामेङ् *tha:-ha:meng*—To starve.

थि *thi*—To belong to; e g. हाँ थि-या *hā: thi-ya:*—belongs to me.

थिया *thiya:*—Mountain, hill.

थिया-कहिग् *thiya:-kahig*—Mountain barrier.

थिया-कहिग्-आल्येम् *thiya:-kahig-a:lyem*—Mountain pass.

थिया-कु *thiya:-ku* — Foot of hill.

थिया-खलाञि *thiya:-khala:i*—High land.

थिया-पु *thiya:-pu*—Cave.

थिया-ब्रुम् *thiya-brum*—Hill top, cliff, high land.

थु *thu*—n) Bubble.

(v) To boil (intr.) eg. माचेञि थु-आ *ma:cei thu-a:*—water boils.

थिया ल्यङ्-कब् *thiya: lyang-kab*—Table-land.

थेरम्-उम *theram-um*—Moustache.

थेरम् ब्रम् *theram bram*—Mouth.

थ्रे तपा *thre tapa:*—To court, woo.

थ्रो *thro*—Wax.

थ्रों-क *thrõ-ka*—Throat, front of neck.

थ्रो-त्ये *thro-tyẽ*—To seal with wax.

द्

दब् *dab*—To tickle.

द-बुञि *da-bui*—To ring (bell) (Is it दों-बुञि *dõ bui* ? See दों *dõ* bell, gong).

दब्-पाँ *dab-pā:*—Deity who preserves.

दराङ् *dara:ng*—(Also द्राङ *dra:ng*)

(1) Big, large, stout, gigantic,

(2) Fat.

(3) Highborn, aristocratic.

दरु *daru*—(Also द्रु *dru*)—couple, pair.

दरे *darẽ*—Mishmi pulse.

दर्काशि *darka:shi*—(Borrowed) Petition, application.

3

दर्‌मा *darma:*—(Borrowed)—Pay, salary.

दा *da:*—(1) To restore, return. (2) To compensate.

दाके *da:ke* (n) Dirt (adj.) Dirty.

दा-गा *da:ga:*—To pay, make payment.

दाङ्‌ *da:ng*—To spend (money).

दाङ्‌ *da:ng*—Poor.

दाङ्‌ *da:ng* (n) End, (adj) done, finished, complete.
(v) To complete.

दाङ्‌-आ *da:ng-a:*— (adj) clear (v) to clear (of sky).

दाङ्‌ (इ) *da:ng (i)*—To end, complete, finish ; Same as द्‌यङ्‌ ?

दाङ्‌-लि *da:ng-li*—To abolish, put an end to.

दाङ्‌-आ *da:ng-a:*—Clear.

दाद्‌र *da:dra*—(Borrowed) Doctor, physician, medical practitioner.

दाद्‌र-लो *da:dra-lo* -To vaccinate (literally doctor's prick).

दामात्‌या *da:ma:tya:*—Message.

दाह्‌वारम्‌ *da:hwa:ram*—Stillicide.

दि *di*—To sit.

दि´ *di:*—To require.

दि´-आ *dí-a:*—Certain, sure, (Same as द्‌यि-आ, *dyi-a:*).

दि-काता *di-ka:ta:*—To perch.

दि-ताखाङ्‌ *di-ta:kha:ng*—Blocks of wood to sit upon.

दि-ब्‌लोम्‌ *di-blom*—Seat (in general).

दि-स-स *di-sa-sa*—Fat, corpulent.

दि-हत्‌-तङ्‌ *di-hat-tang*—To chatter.

दु´ *du´*—To jump.

'दु´ *'du´*—Fracture (?)

दुँ-आ *dũ-a:*—To alight (of birds, aeroplanes etc.)

दुका *duka:*—(n) (1) Sorrow, sadness. grief;
(2) guilt.
(adj.) (1) Sorry, sad, grieved ;
(2) sullen, morose, gloomy.
(v) (1) To be sad, to feel sorry.
(2) To look gloomy, morose.

दुकाइया *duka:iya:*—Sad, miserable, distressed.

दुका-जि *duka:-ji*—(1) To be guilty of, commit guilt.
(2) To inflict pain,

दुकान्‌ *duka:n*—(Borrowed) Shop. (see also केया अङ्‌ *keya: ang*).

दु-ब्रु *du-bru*—Precious, valuable. See also द्‌यु-ब्रु *dyu-bru*.

दुमागो *duma:go*—To suck.

दु-शाबो *du-sha:bo*—To expand. by inflation, inflate.

देँ *dẽ*—To move.

देँ *dẽ*—To rise, get up, stand.

देँ *dẽ*—To raise, elevate.

देथि *dethi*—Like, similar (?)

देथि ह्वेँ *dethi hwẽ*—To look like, to have the appearance of, to resemble.

देम्हियागे *demhiya:ge*—Two anna bit.

देर्रे *derre*—Saw, joiner's implement.

देलेइ *delei*—Eight anna bit.

दोँ *dõ*—Gong, bell.

दोँ *dõ*—to ride.

दोँ *dõ*—Particle indicating (1) "from" e.g. अङ्दोँ *ang-dõ*—from house, (2) of, e.g.—चालाङ्-दोँ *ca:la:ng-dõ*—their.

दोँ *dõ*—Numerical definitive for building and like objects. e.g.—अङ्दोँ ताह्रो—*ang dõ ta:hro*—Six houses.

दोँ-आ *dõ-a:*—(Borrowed ?)—Tobacco.

दोँ-आ-ख्रे *dõ-a:-khre*—Tobacco pipe.

दोँ-आ-ताम् *dõ-a:-ta:m*—Tobacco powder.

दोँ-आ-द्यु *dõ-a:-dyu*—To smoke tobacco.

दोँ-आ-ना *dõ-a:-na:*—Tobacco leaf.

दो-अेम्-जि *do-em-ji*—To revolt, rebel.

दो-खा *do-kha:*—To oppose.

दोखाअिङ् *dokha:ing*—Bad cold.

दोँ-दा (अि) *dõ-da: (i)*—To oppress.

द्यअु ख्राअु *dyau khra:u*—Codpiece, cover for the private parts.

द्यङ् *dyang*—To finalize, conclude, end, finish (same as दाङ् *da:ng ?*).

द्यङ् *dyang*—To nod in assent.

द्यङ् *dyang*—Done, completed, used as बस् in Hindi.

द्यङ् *dyang*—To choose, select.

द्यङ् *dyang*—To believe, esteem.

द्यङ् *dyang*—To convince.

द्यङ् *dyang*—To chase. drive.

द्यङ् *dyang*—To approve.

द्यङ्-अिम् *dyang-ím*—To grumble, refuse, object (Literally consent or agree not).

द्यङ्-कोँ *dyang-kõ*—To drive away, (trans.) to banish.

द्यङ्-सो *dyang-so*—(1) To fatten.

द्यङ्-सा *dyang-sa:*—Fat, robust.

द्या *dya:*—(with rising tone) (1) Large area.
(2) Property.

द्या *dya:*—(with falling tone) Far, distant.

द्याँ *dyã:*—wide.

द्या कापा *dya: ka:pa:*—Extensive.

द्या द्या *dya: dya:*—Extensive.

द्यि´ *dyí*—(v) To need, require (n)—Need, necessity.

द्यि-आ *dyi-a:*—Necessary, useful.

द्यि-आ *dyi-a:*—Certain, sure. (Same as दि´-आ *dí-a:*).

द्यि´-अिम् *dyí-im*—Useless.

द्यि-गा *dyi-ga:*—Same, identical.

द्यि´-गो -ला *dyí-gõ-la:*—To propose. Literally to talk on the utility or necessity of.

द्यि माकब् *dyi ma:kab*—Surely, certainly.

द्यि ह्वेँ सि *dyi hwẽ si*—To seem, appear.

द्यु *dyu*—Same, as, like.

द्यु *dyu*—Kado (a kind of grass).

द्यु *dyu*—To smoke.

द्यु-ब्रु *dyu-bru*—Same as दु-ब्रु *du-br*ũ

द्युँ-आँ *dyũ-ã:*—Deity of energy.

द्राअि *dra:i*—Things; for small articles; see तिम् बेलिम् *tim belim*.

द्राङ् *dra:ng*—See द्राङ् *dara:ng*.

द्रु *dru*—See दरु *daru*.

द्रे *dre*—To bore, drill.

द्रे *dre*—Joiner's implements such as saw, punch, drill etc.

न

नङ्-कारा *nang-ka:ra:*—To stink.

ना *na:*—To rest.

ना *na:*—Leaf.

ना *na:*—Imperative suffix e.g. मासाङ् छिना *ma:sa:ng china*—Bring wood.

ना *na:*—Numerical definitive for cloth; e.g. काज़म ना अेखिङ् *ka:zam na: ekhing*—A piece of cloth.

नाकाअु *na:ka:u*—Mother's brother.

नाजिम्-को-राँ *na:jim-ko-rã:*—Measles.

नात्या *na:tya:*—Grandfather, father's or mother's father.

नात्या नात्या *na:tya: na:tya:*—Ancestors.

नापु *na:pu*—Elder brother.

नाबा *na:ba:*—Father.

नाबा पोॅक् *na:ba: pok*—Uncle, father's elder brother. (क् *k* almost inaudible)

नाबा वोॅक् *na: ba: wok*—Uncle, father's younger brother. (क् *k* almost inaudible)

नाबि *na:bi*—Elder sister.

नाबुँ *na:bũ*—Maize.

नाब्रा *na:bra:*—Father-in-law, husband's father.

नामा *na:-ma:*—Mother.

नामा-पोॅक् *na:ma:-pok*—Aunt, (1) Father's or mother's elder sister. (2) Wife of father's or mother's elder brother.

नामा-वोॅक् *na:ma:-wok*—Aunt; (1) Father's or mother's younger sister. (2) wife of father's or mother's younger brother.

नामिॅङ् *na:ming*—Fire.

नामिॅङ्-खाव् *na:ming kha:w*—Smoke (also simply खाव् *kha:w* or खावा *kha:wa:* or खाब् *kha:b*).

नामिॅङ् छब् *na:ming tschab*—Coal, charcoal.

नामिॅङ् ताकाँ *na:ming ta:kã:*—Lamp.

नामिॅङ् बअियब् *na:ming baiyab*—Ash.

नामिॅङ् हाब्ला *na:ming ha:bla:*—Flame.

नायब् *na:yab*—Wife of wife's brother.

नाया *na:ya:*—Grandmother.

निङ् *ning*—We.

निङ्-क्वेँ गोँ *ning-kwẽ gõ*—Among us.

निङ्-बा *ning-ba:*—Our.

नि-त्यो *ni-tyo*—To cut with knife.

निप्रा *nipra:*—To cut neck.

निम् *nim*—To husk.

निम्-अम् *nim-am*—Soft.

निम्-फ्रे *nim-phre*—To perforate

निम्म् *nimm*—To hiccough.

नेँ *nẽ*—To loosen, slacken.

न्यङ् *nyang*—(1) To push, shove. (2) To press.

न्या *nya:*—Yarn, thread.

न्याँ *nyã:*—Disease ; used at the end of a compound. e. g. क्रु-न्याँ *kru:nyã:*—Disease of the ear.

न्याँ *nyã:*—Face.

न्यागे *nya:ge*—Shuttle.

न्या-तङ् *nya:-tang*—(v) To roll yarn into a ball. (n) Yarn ball.

न्‍या-तब्‌ *nya:-tab*—Spindle.

न्‍यामिङ्‌ *nya:ming*—Kerosine oil.

न्‍या-राँ *nya:-rã:*—(n) Disease. (adj) Ill, sick.
(Compound of न्‍या *nya:*—and राँ *rã:* both meaning ailment, disease).

न्‍याराँ-आगल्म्‌ *nya:rã:-a:glam*—Malaria (?).

न्‍याराँ-कोँ *nya:rã:-kõ*—To fall ill.

न्‍याराँ-गोँ-प्‍रा *nya:rã:-gõ-pra:*—To recover from illness.

न्‍याराँ-प्‍रा-जि *nya:rã:-pra:-ji*—To treat disease, cure.

न्‍याराँ-सो *nya:rã:-so*—Ailing, ill.

न्यि-तो *nyi-to*—To cut with knife.

न्‍यु *nyu*—To rub, scrub.

न्‍यु-आ *nyu-a:*—To anoint, smear.

न्‍युँ *nyũ*—You.

न्‍युँ-पा-त्‍ये *nyũ-pa:-tye* — You only,
yourself.

न्‍युँ-बा *nyũ-ba:*—Your.

न्ये *nye*—Breasts.

न्ये-चेअि *nye-cei*—Milk.

न्ये-तो *nye-to*—Nipple.

न्ये माचेअि *nye ma:cei*—Milk.

प

पअिसा *paisa:*—Pice (Borrowed)

पअिसा काअिङ्‌ *paisa: ka:ing*—Two·pice.

पअिसा खिङ्‌ *paisa: khing*—One pice.

पअिसा काप्‍राअि *paisa: ka:pra:i*—Four pice, one anna.

पग्‌ *pag*—To sprinkle.

पङ्‌(अि) *pang (i)*—(1) To shut, close. (2) To close a deal; to arrive at a decision after discussion, to accept.

पच्‍अु *patsau*—Chilly.

पदाअि *pada:i*—Gold.

पदाक्‍वेअि *pada:kwei*—Chisel, (Literally a small axe).

पमे *pame*—To faint, swoon.

पय्‌ *pay*—Room ; see also अङ्‌-पय्‌ *ang-pay*.

पँय्‌ *pãy*—Rafter.

पय्‌-आलु *pay-a:lu*—Main room.

पय्‌-पि-छो *pay-pi-cho*—Segregation chamber.

पा *pa:*—Particle meaning alone, by one's ownself; e.g. न्‍यु पा त्‍ये *nyu pa:tye* 'by yourself'.

पा *pa:*—Axe ; (पा *pa:*-पदाक्‌

pada:k—in पदाकवेअि *pada:kwei ?*)

पाछाअि *pa:cha:i*—Ant.

पाज्जेअि *pa:jjei*—Banana.

पान् *pa:n*—(Borrowed) Betel leaf.

पाब् *pa:b*—Cooking pot.

पामरु *pa:mru*—Younger brother.

पार *pa:ra*—Pigeon.

पार-आ *pa:ra-a:*—Young of pigeon.

पार-तापेअि *pa:ra-ta:pei*—Female pigeon.

पार-ताला *pa:ra-ta:la:*—Male pigeon.

पाशिङ् *pa:shing*—Lemon.

पाँसिम् *pã:sim*—Eclipse.

पासे *pa:se*—(v) To pledge. (n) Oath.

पाहङ् *pa:hang*—Neck.

पाहोँया *pa:hõya:*—Frog.

पि *pi*—To kick.

पि *pi*—Hoe.

पि´ *pí*—Arrow.

पि´ *pí*—(1) To prick. (2) To peck. (3) To sting.

पि´ *pí*—To print.

पि´ *pí*—Particle used after pronouns to indicate 'own', 'personal' 'private' e.g. हाँपि´ *hã:pí'*—my own, personal.

पि´ *pí*—Particle suffixed to bases to indicate certainty e.g. हानापि´ *ha:na:pí*—To be sure to come; हानापि´ना *ha:na:pína:*—Must come.

पि´ *pi*—To separate.

पि-आदरक् *pi-a:darak*—Sparrow.

पिआकला *pia:kla:*—Crow, jackdaw.

पि´-छो *pí-cho*—To segregate.

पि´नि´म् *pínim*—Brain.

पि´ पि´ *pí pí*—Separate, different.

पि पि´-तो (अि) *pi pí-to (i)*—To differ.

पी´ *pi:*—To hew.

पुअि *pui*—Same as पि´ *pí*, to separate.

पुलु *pulu*—Onion.

पुसो *puso*—Pregnant; (short form of आपुसो *a:puso*).

पे *pe*—(n) Winnow.

'पेँ-कोँ *'pẽ-kõ*—(trans) To separate, part, divide.

'पेँ-गा *'pẽ-ga:*—(1) (intrans.) To separate, part, divide, share. (2) To forsake.

'पेँ-तो *pẽ-to*—To partition.

पेत्ताअि *petta:i*—Dish, plate.

पेरे *pere*—To weed.

पेरेया *pereya:*—Y shaped post.

'पो *'po*—To open.

'पो *'po*—(1) Captive, prisoner. (2) Slave. (3) Servant.

पो *po*—(n) Axe.
(v) To cut with an axe.

'पो-अङ् *'po-ang*—Prison, jail.

पोङ् *pong*—To shut, close.

'पो-जि *'po-ji*—To take captive, prisoner.

पोम् *pom*—Round objects.

पोम्-सू-लम् *pom-su:-lam*—Flesh, or pith of fruits.

पोँ-राँ *põ-rã:*—To empty.

'पो-रो *'po-ro*—To arrest, imprison, capture, enslave.

पोविन् *powin*—(1) Silver, (2) Money.

पोविन-गोँ-आबराङ् *powin-gõ-a:-bra:ng*—To help with money, to subsidize in cash.

पोविन्-ताको *powin-ta:ko*—Paper money, promisory note.

'पो-सो *'po-so*—Open (adj.)

पृया *pya:*—Bird. Same as पिआ *pia:* ?

पृया-आँयि *pya:-a:yĩ*—Bird's nest.

पृबि *prabi*—To kiss.

पृरा *pra:*—Good ; beneficient.

परा आपाग् *pra: apa:g*—Clean, neat.

पृरा-अिम् *pra:-ím*—Bad (Literally good not.)

पृरा-अिम्-जि *pra:-ím-ji*—To commit something bad.

पृरा-अिम्-वे *pra:-ím-we*—(1) To feel bad, feel bored, tire.
(2) To feel remorse, regret.

पृराअिम्-वे-तु *pra:im-we-tu*—To regret, feel sorry for.

पृरा-अिम्-राँ *pra:-ím-rã:*—Ill (literally bad pain).

पृरा-काथु *pra:-ka:thu*—To choose, select.

पृरा-कापो *pra:-ka:po*—To care, take care of,

पृरा-कापोआ-'मे *pra:-ka:po:a:-'me*—Careful man.

पृरा-छा *pra:-cha:*—To bless.

पृरा-छो *pra:-cho*—To care for, take care of.

पृरा-छो-वा *pra:-cho-wa:*—Well-made.

पृराजि *pra:ji*—(1) To do well, (2) To cure.

पृरा-ताहुअि *pra:-ta:hui*—To preach, literally teach something good.

पृरा-बाया *pra:-ba:ya:*—Well-made.

पृरा-मादाङ् *pra:-ma:da:ng*—Charming, beautiful, graceful.

(Literally good appearance or looks.)

प्रा मादाङ् ताल्यो *pra:ma:da:ng-ta:lyo*—To congratulate ; literally good looks, delight.

प्रा-लाहाङ् *pra:-la:ha:ng*— To admire.

प्रा-वे *pra:-we*— To love, be fond of.

प्रा-वे-आ *pra:-we-a:*—Fond of.

प्रा-वे-अिम् *pra:-we-ím*—Not to love; to condemn.

प्रा-वे-बो *pra:-we-bo*—To appease, conciliate, pacify.

प्र-वे-शिया *pra:-we-shi-a:*—Beloved.

प्रा-हुँिअ *pra:-hũi*—To choose, select. (Is it प्राह्वें *pra:hwẽ*—To see well, carefully ?)

प्रिं *prí*—(1) To burn, kindle.

परिं *prí*—To tear.

प्रों *prõ*—To feed.

प्रों *prõ*—To hold.

प्ला *pla:*—Salt.

प्ला *pla:*—Rupee.

प्ला-खिङ् *pla:-khing*—One rupee.

प्लाङ् *pla:ng*—To swell.

प्लि *pli*—To peel.

प्लि *pli*—To plait cane or bamboo strips into mats or baskets (used of very fine workmanship.)

प्लिङ् *pling*—Back (n)

प्लिङ्-ग्ला *pling-gla:*—To carry on back.

प्लिङ्-नु *pling-nu*—The rear, back side.

प्लु *plu*—To spread.

प्लु *plu*—To twinkle.

प्लों *plõ*—To stale.

फ

फलम् *phalam*—Tea.

फाग् *pha:g*—To spread.

फाँतु *phã:tu*—To protest, resist.

फादक् *pha:dak*—Large basket for storing.

फाबोम् *pha:bom*—Knee.

फेरे (िअ) *phere(i)*—To scatter.

फो (िअ) *pho(i)*—To prevent.

फोंदु *phõdu*—Brinjal.

फ्या-गा *phya:-ga:*—Pointed, sharp.

फ्राह् *phra:h*—Flattened bamboo.

फ्रि *phri*—(1) To sharpen, (2) Sand stone for sharpening.

फ्रें-पा *phrẽ-pa:*—To strangle.

फ़्लाँ *phlã:*—(1) To flatten, (2) To crush, (3) To bake bread (?)

फ़्लाँ *phlã:*—Stone. (or प्लाँ *plã:* ?)

फ़्लाँ-आ *phlã:-a:*—Stone chips, pebbles.

फ़्लाँ-कारा *phlã:-ka:ra:*—Boulder.

फ़्लाँ-पु *phlã:-pu*—Cave.

फ़्लाँ-ब्रो *phlã:-bro*—Shingle.

फ़्लाँ-मा *phlã:-ma:*—Black stone.

फ़्लाँ-ल्या *phlã:-lya:*—White stone,

फ़्लाँ-शि *phlã:-shi*—Red stone.

फ़्लि *phli*—(in था-फ़्लि *tha:-phli* —To feast).

फ़्ले *phlẽ*—Bag, pouch.

ब

बजार *baja:ra*—(Borrowed) Market, bazaar.

बय् *bay*—Afterwards.

बयु *bayũ*—Then, afterwards.

बयुँ-बा *bayũ-ba:*—To postpone. Literally afterwards do.

बा *ba:*—Possessive suffix ; e.g. नु-बा *nu-ba:* your.

बा *ba:*—(1) To do ; (2) To make; manufacture ; (3) To undertake.

बा *ba:*—(*a:* very long) To carry things.

बा *ba:*—(*a*: with a rising tone) To fly.

बा *ba:*—To weave.

बाँ *bã:*—Comfort, comfortable (?)

बा-आद्यो *ba:-a:dyo*—To copy, imitate.

बाँ-अिम् *bã:-ím*—Discomfort.

बा-कोँ *ba:-kõ*—To touch.

बा-तु (अि) *ba:tu (i)*—To complete, finish.

बाद्शा *ba:disha:*—Haughty.

बापि *ba:pí*—To continue.

बा-प्राअिम् *ba:-pra:ím*—Invalid. (Literally comfort good not.)

बामे *ba:me*—Clan, tribe.

बामे-काअिङ्-ताशि *ba:me-ka:ing-ta:shi*—Clan fight (Literally fight (between) two clans.

बासो *ba:so*—Made, manufactured.

बा-हाद्यो *ba:-ha:dyo*—Same as. बा-आद्यो *ba:-a:dyo.*

बा-हाले *ba:-ha:lẽ*—To invent.

बा-हानेया *ba:-ha:neya:*—Industrious, capable (Literally make or do, can.)

र्बि *bí*—To dance.

बिं-आ *bi:-a:*—Past, ancient.

बि-आ-थु *bi-a:-thu*—In the past; long ago; in the olden days.

बि-आ-नङ् *bi-a:-nang*—Last year.

बिआरु *bia:ru*—Landslide.

बिं-ब्लोम् *bi-blom*—Dance-yard.

बिं-मे *bi-me*—Dancer.

बु *bu*—Particle prefixed to indicate repetition, times, e.g. बु-काञिङ् *bu-ka:ing* two times, twice, double. बु-कासाङ् *bu-ka:sa:ng.*—Three times.

बुँ-अु *bũ-u*—Solid.

बुत्सञि *butsai*—Always, constantly.

बु-दुँ *bu-dũ*—(1) To repeat (2) Frequently, often, many-times.

बु-पा *bu-pa:*—Once.

बु-बु-गे *bu-bu-ge*—Sometimes.

बु-बु-ने *bu-bu-ne*—Rarely.

बु-हति *bu-hati*—To quit, leave.

बू *bu:*—Fist.

बू *bu:*—Pus.

बे *be*—Slow (same as ब्ये *bye*).

बे (ञि) *be (i)*—To rock.

बे-ना *bena:*—Tomorrow.

बे-नाया *be-na:ya:*—Tomorrow morning.

बेळा *bela:*—Dish, plate.

बेळेङ्गिया *belengiya:*—Last night.

बेळेङ्-छा-हिङ् *beleng-cha:-hing*—Day before yesterday.

बेळेङ-हिङ् *beleng-hing*—Yesterday.

बेल्लेञिग् *belleig*—Pig.

बेल्लेञिग्-आ *belleig-a:*—Pigling.

बेल्लेञिग्-आपु *belleig-a:pũ*—Pigsty.

बेल्लेञिग्-अुम् *belleig-um*—Bristle.

बेल्लेञिग्-कारि—*belleig-ka:ri*—Male-pig.

बेल्लेञिग्-क्रु *belleig-kru*—Sow.

बेल्लेञिग्-ताब्रेँ *belleig-ta:brẽ*—Pork.

'बो *'bo*—To explode.

बो *bo*—Loud.

बो *bo*—cultivate (?).

बो *bo*—To go, journey on foot, walk, depart.

बोँग्लि *bõgli*—Beam used in construction of the ceiling.

बो-बो *bo-bo*—To burst.

बोया-'मे *boya:-'me*—Cultivator.

ब्युँ *byũ*—Straight.

ब्ये *bye*—Slow.

ब्ये ब्ये *bye bye*—Slowly.

ब्रा *bra:*—Philing, (a kind of bamboo).

ब्रा *bra:*—Numeral definitive for circular things.

e.g. सुम्बे-ब्रा-माङा *sumbe-bra:-ma:nga:*—five-ear-rings.

ब्राङिगलि *bra:igli*—To marry, (of man). (See under मिया *miya:*).

ब्राङिग-लि-ङिम् *bra:igli-im*—Un-married (see मिया *miya:*).

ब्रापे *bra:pe*—Ear plug.

ब्रापे *bra:pẽ*—Trap (for birds)

ब्रि *bri*—Numeral definitive for human beings, posts and pillars and such other objects — 'मे-ब्रि-काङिङ 'me-bri-ka:ing—Two men.

ब्रि *bri*—(1) Low, (2) Down

ब्रु-आ *bru-a:*—Thunder.

ब्रे *bre*—To purchase, buy.

ब्रेँ *brẽ*—Enemy.

ब्रेँ-जि —*brẽ-ji*—To make war, lead military expedition.

ब्रे-गे *bre-ge*—To purchase and bring.

ब्रेँ-तिङ-काजम् *brẽ-ting-ka:jam*—Military dress, war dress, martial outfit.

ब्रो *bro*—Pox (?).

ब्रो *bro*—To be born.

ब्रोँ-आँ *brõ-ã:*—To bellow (as a bull).

ब्रोम् *brom*—Top (?) —also pronounced ब्रुम् *brum*.

ब्रो-म्युँ *bro-myũ*—Top-most.

ब्रोँ-कोङि *brõ-koi*—Cross beam.

ब्लङि *blai*—Tear (*n*).

ब्लम्-छा *blam-cha:*—To heap.

ब्ला *bla:*—To grow (of plants).

ब्ला *bla:*—Seedling.

ब्ला (ङि) *bla: (i)*—To swallow.

ब्लाङ *bla:ng*—To fill.

ब्लाङ-आ *bla:ng-a:*—Full.

ब्लुम् *blum*—To flow.

ब्ले *ble*—To slip.

ब्ले-आ *ble-a:*—Slippery.

ब्लेङि-जा *blei-ja:*—To shed tear.

ब्ले-हिङ *ble-hing*—Day before yesterday.

ब्लम् *blm*—Eye.

ब्लम्-आगु *blm-a:gu*—Pupil (of eyes).

ब्लम्-ङि *blm-i*—Matting of eye-lids.

ब्लम्-ङम् *blm-um*—Eye-lash.

ब्लम्-क *blm-ka*—Eye-lid.

ब्लम्-क्लङि *blm-klai*—Rheum.

ब्लम्-गाप् *blm-ga:p*—Eye-brow.

ब्लम्-न्याँ *blm-nyã:*—Eye disease.

ब्लम्-ब्रे *blm-bre*—Blind.

ब्लम्-मा *blm-ma:*—Blind.

म

मअु-आ *mau-a:*—Male, man, in contradistinction to woman, मिया *miya*: See also, मोवा *mowa*:

मअु-आ काब्बेअि-सा *mau-a: ka:-bbei-sa:*—To be engaged for marriage.

मअु-आ-साब्गा *mau-a-sa:b-ga:*—Engaged for marriage.

मअु-आ-ब्राअिग्लि-आ-मिया *mau-a:-bra:igli-a:-miya:*—Married woman, bride.

मअु-आ-माराको॑ *mau-a:-ma:ra:kõ*—To divorce husband.

म-ओ-अितु *ma-o-itu*—Ceremonial dress (?).

मङ् *mang*—To tumble.

मलम् तामा *malam ta:ma:*—Medicine for wounds.

महुआ *mahua:*—Rich, wealthy, well-to-do.

'मा *'ma:*—Black.

माअिङ् *ma:ing*—To level (ground).

माकब् *ma:kab*—(1) Exactly (2) Real.

माकब् *ma:kab*—Original (?).

माकम् *ma:kam*—A temporary structure, shed, hovel.

माकाब् (अि) *ma:ka:b (i)*—To cultivate, till.

माख्रा *ma:khra:*—To knock (at the door).

मागिंङ् *ma:gíng*—Cucumber.

मागो॑ *ma:gõ*—To drag, draw, pull.

माग्लेङा *ma:glenga:*—To brush.

माङा *ma:nga:*—Five.

माङा-गो॑ *ma:nga:-gõ*—Quintiple, fivefold.

माङा-हालोङ् *ma:nga:-ha:long*—Fifty.

माचप् *ma:cap*—Bovine animal, cow.

माचप्-आ *ma:cap-a:*—Calf.

माचप्-कारि *ma:cap-ka:ri*—Bull.

माचप्-क्रु *ma:cap-kru*—Cow.

माचप्-ताब्रे॑ *ma:cap-ta:brẽ*—Beef.

माचि *ma:ci*—To cheat, deceive.

माचिया *ma:ciya:*—Harmful.

माचु *ma:cu*—Deer of a large species.

माचु-आ *ma:cu-a:*—Fawn.

माचु-कारि *ma:cu-ka:ri*—Deer (male)

माचु-क्रु *ma:cu-kru*—Doe.

माचेअि *ma:cei*—Water, river.

माचेअि-आ *ma:cei-a:*— Rivulet, small stream, runnel.

माचेञि-आपुँ *ma:cei-a:pũ*—Bund, dam.

माचेञि-आपुँ-त्यो *ma:cei-a:pũ-tyo* —To dam.

माचेञि-आम् *ma:cei-a:m*–Vapour

माचेञि-काल्याब् *ma:cei-ka:lya:b*—Cultivation with irrigation ; wet rice-cultivation.

माचेञि-गोँ-हज़्ज़ा-कोँ *ma:cei-gõ-hazza:-kõ*—To drown (trans.)

माचेञि-फ्लु *ma:cei-phlu*—Drinking cup or chunga.

माचेञि-बो *ma:cei-bo*—Flood.

माचेञि-माछाङ् *ma:cei-ma:cha:ng* —To soak in water.

माचेञि-माथोक् *ma:cei-ma:thok*—Up a river.

माचेञि-मानु *ma:cei-ma:nu*—Down a river, down-stream.

माचेञि-मालाञि *ma:cei-ma:la:i*—Spring, water-source (perennial).

माचेञि-मालाङ् *ma:cei-ma:la:ng*—To boil egg etc. in water.

माचेञि-हाद्द्यम् *ma:cei-ha:ddyam* —See हाद्द्यम् *ha:ddyam*.

माछो(ञि) *ma:cho(i)*—To elevate, raise.

माजारेञि *ma:ja:rei*—Cat.

माजारेञि-आ *ma:ja:rei-a:*—Kitten.

माज़ि *ma:zi*—To arouse.

माजुम् *ma:jum*—Wild goat.

माजुम्-आ *ma:jum-a:*—Kid of wild goat.

माजेञि *ma:jei*—Buffalo.

माजेञि-आ *ma:jei-a:*—Buffalo calf.

माजेञि-कारि *ma:jei-ka:ri*—Buffalo bull.

माजेञि-क्रु *ma:jei-kru*—She buffalo.

माजेञि-राब् *ma:jei-ra:b*—Buffalo horn, used in religious ceremonies.

माताञिङ् *ma:ta:ing*—Public, common.

माति *ma:ti*—A plant from which red dye is extracted.

मातोँ *ma:tõ*—Buttock.

मातोङ् *ma:tong*—Buttocks.

मात्याँ *ma:tyă:*—Bed.

मात्या *ma:tya:*—To acquit, to release.

मात्या *ma:tya:*—Inheritance.

मात्या-गोँ-ॲ-हाना *ma:tya:-gõ-e-ha:na:*—To succeed (to property) (query—गोँॲ-क्वे *kwẽ ?*).

मात्याङ् *ma:tya.ng*—Habitation.

मात्या-चाङ् *ma:tya:-c:ang* — To inherit.

मात्या-चाङ्-श्यिा-'मे *ma:tya:-c:ang-iya:-'me*—Heir, one who inherits.

मात्यि *ma:tyi*—Ready.

मात्यु̆ *ma:tyŭ*—Couch, bedstead.

माथङ् *ma:thang*—
(1) Very, extremely, highly
(2) Loudly, e.g., माथङ्-खु-आ *ma:thang-khu-a:*— Extremely angry, furious.

माथङ्-रे *ma:thang-re*—To dread.

माथङ्-दङ् *ma:thang-dang*—Sacred.

माथङ्-ला *ma:thang-la:*—To make very narrow, tighten.

माथङ्-मारो *ma:thang-ma:ro*—
(1) To emphasize,
(2) To speak aloud.

माथि *ma:thi*—Younger sister.

माथो *ma:tho*—To string together (as beads).

मादु *ma:du*—To permit. (Same as माद्यु *ma:dyu ?*)

मादु̆ *ma:dŭ*—To back, support.

मादे *ma:de*—Spirit causing fever.

मादोया-द्राश्रि *ma:doya:-dra:i*—Ointment.

माद्य *ma:dya*—To help, assist.

माद्यँ *ma:dyă*—To arrange.

माद्यङ् *ma:dyang*—(1) To prepare, (2) to love, court, make love.

माद्यु *ma:dyu*—To manage, direct.

मानम् *ma:nam*—To wash.

मानु *ma:nu*—South.

माने *ma:ne*—(1) To entice (2) To persuade (3) To woo, court.

मानो *ma:no*—To earn.

मानो *ma:no*—To nurse.

मान्द्रो̆-या *ma:ndrŏ-ya:*—Magic.

मान्यम् *ma:nyam*—To foment (treatment).

मान्यु *ma:nyu*—To cook.

मापु *ma:pu*—End.

मापो̆ *ma:pŏ*—To snatch away, rob, sack, plunder.

माप्या *ma:pya:*—To graze.

मा-प्रा *ma:-pra:*—To elect.

माप्रे-ग्रा *ma:pre-gra:*—To call names, abuse.

माफ्ला *ma:phla:*—Forehead.

माबअु *ma:bau*—Fox.

माबि *ma:bi*—Goat.

माबि-आ *ma:bi-a:*—Kid.

माबि-कारि *ma:bi-ka:ri*—Billy goat.

माबि-क्रु *ma:bi-kru*—She goat.

माब्ले *ma:ble*—(1) Cluster, bean, (2) Pea.

मामिअ् *ma:miu*—(1) Next, second, another. (2) Behind. (3) Back.

मामिअ्-त्यङ् *ma:miu-tyang*—Last person (body).

मामिअ्-बो *ma:miu-bo*—To follow (Literally behind go).

मारा *ma:ra:*—To smile.

मारा *ma:ra:*—To sharpen.

माराँ *ma:rã:*—(1) To quit. (2) To depart.

मारा *ma:ra:*—To laugh.

माराको *ma:ra:kõ*—To excuse, forgive.

माराको *ma:ra:kõ*—(1) To desert. (2) To divorce.

मअ्-आ-माराको *mau-a:-ma:ra:kõ*—To divorce the husband.

मिया-माराको *miya:-ma:ra:kõ*—To divorce wife.

मारा हाङ् *ma:ra:-ha:ng*—To abandon.

मारु *ma:ru*—Small dao for women.

मारु *ma:ru*—To repair.

मारेङ् *ma:reng*—(1) To free, liberate. (2) Free.

मारेँया *ma:rẽya:*—Magic (Alternate from of मान्द्रोँ-या *ma:ndrõ-ya ?*)

मारो *ma:ro*—To speak.

मारोकाँ *ma:rokã:*—Dish, plate (of brass).

मारो-शि-अिम् *ma:ro-shi-ím*—(Literally speak cannot).

मार्रअि *ma:rrai*—White of egg.

मार्रअि-शि *ma:rrai-shi*—Yolk of egg.

मार्रा *ma:rra:*—Life force.

मार्रा *ma:rra:*—To avoid.

माळव् *ma:law*—Boil (n.), pimple.

माळा *ma:la:*—To endeavour.

माळा *ma:la:*—To get, find.

माळा *ma:la:*—(1) To search. (2) To discuss.

माळा *ma:la:*—To decide.

माळा-चाङ *ma:la:-ca:ng*—To find.

माळा-ल्यो *ma:la:-lyo*—Sword, dao.

माळेङ्(अि) *ma:leng (i)*—(1) To hunt. (2) To stalk game.

माळोम् *ma:lom*—Hundred.

माळोम्-काअिङ् *ma:lom-ka:ing*—Two hundred.

माळोम्-प्ला-काअिङ् *ma:lom pla:-ka:ing*—Hundred and two.

मा-वअि-तु *ma:-wai-tu*—To adorn.

मावुअि *ma:wui*—To irrigate.

मावेगि *ma:wegi*—To dress.

मावोगि *ma:wo-gi*—To decorate.

माश्या *ma:shya:*—To loosen.

मासाङ् *ma:sa:ng*—(1) Tree. (2) Wood.

मासाङ्-आ *ma:sa:ng-a:*—Small tree, young plant.

मासाङ्-क *ma:sa:ng-ka*—Bark (of tree). (Literally treeskin).

मासाङ् त्याङ् *ma:sa:ng tyang*—Log of wood.

मासाङ् दराङ् *ma:sa:ng dara:ng*—Big tree.

मासाङ्-ना *ma:sa:ng-na:*—Leaf.

मासाङ्-पिरा *ma:sa:ng-pira:*—Wooden box.

मासाङ्-प्रि *ma:sa:ng-pri*—To burn wood.

मासाङ्-प्रि-आ *ma:sa:ng-pri-a:*—(1) Fuel, faggot. (2) Burnt wood.

मासाङ् प्ला *ma:sa:ng pla:*—Plank, wooden board.

मासाङ् प्ला काम् *ma:sa:ng pla: ka:m*—Carpentry. (Literally wooden plank work).

मासाङ् प्ला काम् जिया 'मे *ma:sa:ng pla: ka:m jiya: 'me*--Carpenter.

मासाङ् हादम् *ma:sa:ng ha:dam*—Bush.

मासाङ् हार्र *ma:sa:ng ha:rra*—Branch.

मासेराँ *ma:serã:*—Influenza (?)

मासो *ma:so*—To itch.

मासो *ma:so*—(1) Syphilis. (2) Pox (?)

मासो वा *ma:so wa:*—To scratch.

माहिङ् *ma:hing*—(1)To destroy. (2) To damage.

माहिङ्-या *ma:hing-ya:*—Harmful.

माह्रे *ma:hre*—To frown, frighten.

मिअु *miu*—Used after verbal bases to express desire, *e.g.* था मिअु *tha: miu*—To wish to eat, feel hungry.

मिङ् *ming*—Yellow.

मि́ङ् *míng*—To roast.

मिङ्-ख्रे *ming-khre*--Matchstick.

मिङ्-'मे *ming-'me*—Alien, outsider, foreigner.

मिङ्-हा *ming-ha:*—Bright.

मिया *miya:*—Woman, wife.

मिया आखि *miya: a:khi*—Co-wife.

मिया तापग् *miya: ta:pag*—Old woman.

मिया ताल्यु *miya: ta:lyu*—Bride-price, dowry.

मिया ब्राअिग्लि *miya: bra:igli*—To take a wife, marry.

मिया ब्राअिग्लि-आ-'मे *miya: bra:igli-a:-'me*—Man who has

4

taken a wife, married man.

मिया ब्राअिग्लि-अिम्-'मे *miya: bra: igli-ím-'me*—Man who has not taken a wife, bachelor.

मिया माराकोँ *miya: ma:ra:kõ*—To divorce wife.

मिया मारेँ-आ *miya: ma:rẽ-a:*—Woman of magic, witch.

मिया ले *miya: le*—The woman has run away, fled, eloped.

मिया ले ने *miya: le ne*—To elope with a woman.

मिया हा आम्-सो *miya: ha: a:m-so*—Concubine.

मे *me*—To give birth to, bear.

'मे *'me*—New.

मे *me*—To startle.

मे *me*—To vomit. (*e* short and abrupt, with a rising tone).

'मे *'me*—Man, person, individual, shorter form of म्यअि *myai* (often used with adjectives). *e.g.* 'मे कापु *'me ka:pu*—Hated person ; मिया ब्राअिग्लि-आ 'मे *miya: bra:igli-a: 'me*—Wife taken man *i.e.* married man.

'मे-आ *me-a:*—Built.

मे-आ *me-a:*—Birth.

'मे-अिम् *'me-ím*—Not fresh, stale, old.

मेअिसा-गे *meisa:-ge*—Four anna bit. See also मेशा *mesha:*

मे-ओ—*me-e*—Fresh, (of living beings).

'मे कापु *'me ka:pu*—Hated person.

'मे ख्राअि *'me khra:i*—Dwarf.

'मे गसगा *'me gasaga:*—Accuser, plaintiff.

'मे गसने *'me gasane*—Accused.

मेङ् *meng*—Perhaps.

'मे ताहोँया गोँ शेअिया *'me ta:hõya: gõ sheiya:*—Death by murder.

'मे थाङ् *'me tha:ng*—Corpse, dead body.

'मे थाङ् परिया द्राअि *'me tha:ng priya: dra:i*—Funerary article.

'मे थाङ् ओम् कोँ *'me tha:ng om kõ*—To bury a corpse.

'मे थाङ् परि ब्लोम् *'me tha:ng prí blom*—Cremation ground. (Literally, corpse burning place.)

'मे दराङ् *'me dara:ng*—Fat man.

'मे दोँ अेखिङ् प्रा *'me dõ ekhing pra:*—Distinguished. (Literally men among one good).

'मे न्याँ *'me nyã:*—Sick, ill person, patient.

'मे पि *'me pi*—anyone.

मे पिँङ् *me ping*—Moss.

मेबा *meba:*—To renew.

मेमा *mema:*—Delirious. (First syllable with a rising pitch, to distinguish it from मे-मा *me-ma:* black man).

'मे मिङ् *'me ming*--To annihilate.

'मे वेलङ् *'me welang*—Faithful man.

'मे वेलाङ् *'me wela:ng*—Men.

मेशा *mesha:*—Four-anna bit.

मेशा *mesha:*—Secret.

मेशाँ *meshã:*—Solemn.

मे शेक्षिया काम् *me sheiya: ka:m*—Funeral rite.

'मे सेया 'मे *'me seya: 'me*—Murderer.

'मे हारूँ *'me ha:rũ:*—Impotent.

मो *mo*—To hide, conceal (intransitive).

मो-अे *mo-e*—To bear child.

मो-गोँ-ओ *mo-gõ-o*—To snipe. (Literally hiding from shoot).

मोङ् *mong*—To blow with mouth.

मोदो *modo*—To paint, smear.

मोदोया *modoya:*—Painted.

मोवा *mowa:*—Man, in contradistinction to woman ; husband. (Same as मउ-आ *mau-a:*)

मोवा कनङ् *mowa: kanang*— To take a husband, marry (by a woman).

मोवा कनङ् मिया *mowa: kanang miya:*—Married woman.

मोवा कनङ् इँम् अियारब् *mowa: kanang ím iya:rab*–unmarried young woman, maiden.

मोवा माराकोँ *mowa: ma:ra:kõ*—To divorce (by a woman).

मोवा शाब्रेँ *mowa: sha:brẽ*—Adult (man).

मोवा शिङा 'मे *mowa: shinga: 'me*—Widow.

म्यअि *myai*—Man, person. Same as 'मे *'me*.

म्लाँ *mlã:* (with a rising tone)—To groan, utter a suppressed sound of pain.

म्लाँ *mlã:* (with a falling tone)—Village, settlement.

म्लाँ कहिग् *mlã: kahig*—Village boundary.

म्लाँ काछाम् *mlã: ka:cha:m*—Village guard.

म्लाँ काबे *mlã: ka:be*—Village Council.

म्लाँ कामाङ् *mlã: ka:ma:ng*—Village headman.

म्लाँ जापा 'मे *mlã: ja:pa: 'me*—

Fellow-villager.

म्लाँ ताख्रि ́ *mlā: ta:khri*—Village gate.

म्लाँ 'मे *mlā: 'me*—Villager.

म्लाँ 'मे तापग् *mlā: 'me ta:pag*—Village elder.

म्लो ̆ *mlõ*—Penis.

य

यङ् *yang*—To fan. (See तायङ् *ta:yang*, fan).

यङ् कावे *yang ka:we*—Stomach.

या *ya:*—Night.

या-तबु ̆ *ya:-tabū*—Midnight. (Literally, night middle).

या-गे *ya:-ge*—To loot, plunder.

याछेगा *ya:chega:*—Nightly, nocturnal.

यादा *ya:da:*—To loot, plunder.

या-मो *ya:-mo*—To dream.

यु *yu*—Wine. Same as अियु *iyu*.

युमिया *yumiya:*—Drunk.

येअिग् *yeig*—To exchange, barter, alter (sometimes pronounced as अियेअिग् *iyeig*).

येम्-मा *yem-ma:*—To fly.

यो-या *yo-ya:*—To wade.

र

रअु ̆ *raũ*—Umbrella.

रूअ -रू *raũ-ru*—To make umbrella.

रङ् *rang*—Slope of hills.

रङ-बो *rang-bo*—To burst, explode.

रङ्या द्राअि *rangya: dra:i*—Musical instrument.

रबा *raba:*—Split bamboo.

रव् *raw*—To frustrate.

राँ *rã:*—(1) To delay, be late. (2) Late (adj.).

राँ *rã:*—(1) Pain, ache, ague. (2) Illness.

रा *ra:*—Hollow.

रा *ra:*—Sharp.

रा *ra:*—To carry small articles in pouch, bag or pocket.

रा (अि) *ra:(i)*—(1) To alarm, frighten. (2) To fear, get frightened.

राअिया *ra:iya:*—Afraid, frightened, alarmed.

राँ-को *rã:-ko*—To fall ill.

राँ ताल्ङ् रेअिया *rã: ta:lang reiya:*—Epidemic.

राब् *ra:b*—Horn.

राबा *ra:ba:*—Thin, lean.

राब्रो *ra:bro*—Scabbard.

राँ-शा *rã:-sha:*—(1) Ancient. (2) Veteran.

रि *ri*—To rub.

रिङ् *ring*—Sun.

रिङ्-कोँ *ring-kõ*—To dry up (as water).

रिङ्-खि *ring-khi*—Sunny.

रिङ्-खि-ऋिम् *ring-khi-ím*—Shady side (of hills, etc.).

रिङ्-ग्लेऋि *ring-glei*—Auspicious day.

रिङ् ताऋि ताद्यब *ring ta:i ta:dyab*—Summer. (Literally sun hot season).

रिङ् तार्वे *ring ta:rwẽ*—Clock, watch.

रिङ्-द्यङ् *ring-dyang*—West. (Literally sun-down ?)

रिङ्-द्यङ् *ring-dyang*—To delay. (Literally sun-down or set).

रिङ्-लङ् *ring-lang*—(1) To set (of the sun). (2) Sunset.

रिङ्-लङ्-बोम् *ring-long-bom*—West.

रिङ् लेँ *ring lẽ*—(1) Sunrise. (2) Sunlight.

रिङ् लेँ बोम् *ring lẽ bom*—East.

रिङ् हायेब् *ring ha:yeb*—Afternoon.

रिम् *rím*—To whisper.

रिम् *rím*—Deep.

रु *ru*—To like.

रु *ru*—To sew, stitch.

रु *ru*—To escape.

रुऋि *rui*—To grind.

रुऋि *rui*—To pour.

रुऋि *rui*—To wrestle.

रुऋिम् *ruím*—To dislike.

रुगा *ruga:*—To contact, unite, (used of human beings).

रुगा-ऋिम् *ruga:-ím*—(1) To disagree. (2) Discord.

रु-श्यिम् *ru-shyím*—To be unfriendly.

रु-सु *ru-su*—Marrow.

रेँ *rẽ*—To invite.

रे *re*—To risk.

रेऋिग् *reig*—To twist.

रेऋिग् *reig*—(1) To fear, get frightened. (2) To frighten, threaten. (3) To alarm, raise alarm. (4) To dare.

रेऋिग्-ऋिम् *reig-ím*—Not afraid, bold, courrageous.

रेऋिग्-तु-ल्या *reig-tu-lya:*—To beat retreat. Retreat.

रेऋिग्-नम् *reig-nam*—To encourage.

रेऋिग्-ला *reig-la:*—Timid, afraid.

रेऋिग्-सि-आ *reig-si-a:* — Afraid, cowardly.

रेऋिग्या-ला-हाङ् *reigya:-la:-ha:ng*—To assure.

रेऋिन्सो *reinso*—Shallow.

रेँ-कोँ *rẽ-kõ*—To undress, put off clothes.

रेजाङ् *reja:ng*—Thousand.

रें-पा *rẽ-pa:*—To pack.

रेब्-बुँ *reb-bũ*—Bone (also रेब्-बुङ् *reb-bung*).

रेब्बु दाङ् *rebbũ da:ng*—Skeleton.

रेब्-बुङ् *reb-bung*—Same as रेब्बुँ *reb-bũ.*

'रेशिया *'re shiya:*—Afraid.

रोँ *rõ*—To jest, to mock.

रो *ro*—(1) To stalk game. (2) To fish.

रो *ro*—To seize, capture.

रो (ञि) *ro(i)*—To entangle.

रोँगा *rõga:*—To play.

रो-त्यो *ro-tyo*—To catch.

रोँ-था-जि *ro-tha:-ji*—To tease.

र्वाँ *rwã:*—Boat.

र्वाँ गेँ *rwã: gẽ*—To ferry.

र्वाँ ताप्ला *rwã: ta:pla:*—Oar, paddle.

र्वे *rwe*—To strip, put off clothes. (Alternate for रेँकोँ *rẽ kõ* ?)

ळ

ळकाँ *lakã:*—Bow (n)

ळका *laka:*—Cane leaf used for thatching.

ळका *laka:*—Armpit.

ळङ् *lang*—Seed.

ळङ्-कोँ *lang-kõ*—To drown (intrans.).

ळ'म् *l'am*—Brass, bell metal.

ळ'म् *l'am*—Stone of fruit.

ळ'म् *l'am*—Nut.

ळम्-मिङ् *lam-ming*—Tail.

ळाँ *lã:*—Tooth.

ळा *la:*—Suffix indicating continuity and repetition, e g. ळा-ळा *la:-la:*—to go on talking. (See also ताळा *ta:la:*)

ळा *la:*—To talk, speak.

ळाँ-आ *lã:-a:*—Quiver, case for arrows.

ळा-आदोङ्-गा *la:-a:dong-ga:*— To argue.

ळाञि *la:i*—Bead.

ळाञि *la:i*—Rope.

ळा-ञिम् *la:-im*—To disagree, disallow.

ळा-कज़्ज़ेञि *la:-kazzei*—To annoy, vex.

ळाकाछा *la:ka:cha:*—To hesitate.

ळाकेँ *la:kẽ*—To slander, speak ill of.

ळा क्राप् *la:kra:p*—Elbow.

ळाङ्-तु (ञि) *la:ng-tu (i)* — To surrender.

ळा-ताळा *la:-ta:la:*—To go on talking.

ळा-ताहु (ञि) *la·ta:hu (i)* — To

advise, (Literally talk-direct, instruct).

ला-दा *la:-da:*—To answer, reply, respond.

ला-दाला *la:-da:la:*— Sustained talk, conversation, dialogue.

लाँ-न्याँ *lã:-nyã:*—Tooth-ache.

लामा *la:ma:*—Tibetan.

ला मात्या *la: ma:tya:*—To unbosom, give vent to, express.

ला माने *la: ma:ne*—To implore, entreat, pray.

ला-रि´ *la:-rí*—To deceive, cheat, impose upon, take in.

ला-ला *la:-la:*—Same as ला-ताला *la:-ta:la:*

ला-हाङ् *la:-ha:ng*—To tell. (Literally speech give.)

ला-हालाग् *la:-ha:la:g*—To tell lie.

ला-हालाग्-आ *la:-ha:la:g-a:*—False, untrue, dishonest.

ला-हालाग्-शिगे *la:-ha:la:g-shige*—To allure, entice. (Literally lying bring).

लि *li*—To cross.

लिङ् *ling*—To swing

लिम्म् *limm*—Eight.

लिम्म्-हालोङ् *limm ha:long*—Eighty.

लिस *lisa*—To live, be alive.

ली *li:*—Seedling.

लुअि *lui*—To pour.

लुचा *luca:*—Cup, chunga.

लेँ *lẽ*—Light, Ray, (as in रिङ्-लेँ *ring-lẽ* Sun-rays).

'ले *'le*—(1) To change habitation, residence. (2) To decamp. (3) To move.

ले *le*—(1) To rise. (2) Rise, (? see रिङ्-ले *ring-le*).

ले (अि) *le(i)*—To hang, suspend articles.

लेअि *lei*—Gum.

लेका *leka:*—(1) To slice. (2) Slice.

लेँका *lẽka:*—Beam,

ले-कोँ *le-kõ*—To abscond.

लोँ *lõ*—Mortar for pounding paddy.

लो *lo* -(1) To prick, punch. (2) To drill (hole etc.), perforate.

लो *lo*—Rope bridge.

लोब्बाँ *lobbã:*—Dew.

लोम्-कुँ *lom-kũ*—Inside.

लोम्कुँ-आ *lomkũ-a:*—To be inside, contain e.g. तिङ् लोम्-कुँ-आ सिग्रेत् *ting-lom-ku-a: sigret*—The cigarettes are inside the tin.

लोविङ् *lowing*—Pestle for pounding paddy.

ल्यङ्‌ *lyang*—Evening, ल्यङ्‌ कोँआ *lyang kõa:*—It is evening.

ल्यङ्‌ *lyang*—Smooth, plain, even.

ल्यङ्‌-काव्‌ *lyang ka:w*—(1) flat land, even ground. (2) Valley. (3) Plains.

ल्यङ्‌ काव्‌ खलाञि *lyang ka:w khala:i*—Even land.

ल्यङ्‌-कोँ-आ *lyang-kõ-a:*—It is evening.

ल्या *lya:*—To throw, cast, pelt (stone etc).

ल्या *lya:*—To upset.

ल्या *lya:*— To return, come back.

ल्या कोँ *lya: kõ*— To throw, hurl.

ल्या ताङ्‌ *lya: ta:ng*—To hit.

ल्युँ *lyũ*—Wave (close to the bank), breakers.

ल्यु-आ *lyu-a:*—Cheap. ल्यु *lyu* price and आ *a:* small as in तान्यु-आ *ta:nyu-a:* ?

ल्यु-था *lyu-tha:*—Wedding feast. (Feast when the bride-price is paid ?)

ल्ये *lye*—To lick.

ल्येब्‌-गा *lyeb-ga:*—To cohabit, have sexual intercourse.

ल्यो *lyo*—(1) White. (2) Gray. (3) To whiten (4) To brighten, clean.

व

वगि *wagi*—Plough (?)

वा *wa:*—To hurt, injure, wound.

वा *wa:*—Wound, sore.

वागा *wa:ga:*—Heavy.

वाचम्‌ *wa:cam*—A kind of bamboo known in the plains as Bholoka.

वा-चिक्रु *wa:-cikru*—Dry skin over old sores.

वु(ञि) *wu(i)*—To dress wounds, cuts etc.

वेँ *wẽ*—Seven.

वे *we*—Short form of ओ-वे *ewe*—he, she it ; him, her, it.

वे *we*—Heart, mind (?)

वे *we*—(1) To think, consider, ponder. (2) To intend, wish.

वे-ओति-तु *we-eti-tu*—To depend upon.

वे कनम्‌ *we kanam* — Therefore.

वे काबे हाङ्‌ *we ka:be ha:ng*—To please.

वे-कासा *we-ka:sa:*—

(1) Intelligent, clever, smart. (2) Brave. (Literally heart or spirit know).

वे-कोँ *we-kõ*—To guess.

वेगुँ *wegũ*—But, on the contrary (?)

वेगाँने *wegõne*—If.

वेङा *wenga:*—To bark.

वे-जि *we-ji*—(1) To allow. (2) To attempt.

वे-तङ् *we-tang*—(1) To remember. (2) Memory.

वे-तङ्-हाङ् *we-tang-ha:ng*—To remind. (Literally memory give.)

वे-ताशाँ *we-ta:shã:*—To design, plot.

वे-तेङ्-ला *we-teng-la:*—To promise.

(वे-तेङ् *we-teng*—promise ?)

वेथि *wethi*—Only.

वे-दराङ् *we-dara:ng*—Proud, noble. (Literally heart big.)

वेदु *wedu*—Therefore (वे *we*—short form of अेवे *ewe*).

वे-देथि *we-dethi*—Like this, similar, resembling.

वे-पि́ *we-pí*—To request.

वे-माकोँ *we-ma:kõ*—To amaze, astound.

वे-मात्यि *we-ma:tyi*—Steady.

वे-मादङ् *we-ma:dang*—To ridicule.

वे-माराँ *we-ma:rã:*—To despair.

वे-माला *we-ma:la:*— (1) To reflect, think, deliberate. (2) To judge, try (cases). (3) To mediate (in disputes). (4) To imagine. (5) To attempt. (6) To confess.

वेलङ् *welang*— (1) To hope, expect. (2) To believe. (3) To trust, rely upon. (4) To confide.

वेलङ्-इ́म् *welang-ím*— (1) To be disappointed. (2) To disbelieve. (3) To mistrust.

वेलङ् श्यि́म् *welang shyim*— (1) Not to believe, Distrust, Suspicion. (2) Untrustworthy. (Literally faith or trust is not).

वे-ला *we-la:*—To express (to speak out one's heart ?). Distingiush from अेवे ला *ewe la:*—He, she says.

वे-लाङ् *we-la:ng*—(1) They, those (वे *we* short form of अेवे *ewe*). (2) Used as a plural suffix e.g. 'मे वेलाङ् *'me wela:ng*—man they—men.

वे-श्यिम् *we-shyím*—To pretend.

वेसा *wesa:*—(1) Mistake, (2) Wrong, incorrect, (3) To make mistake. (4) To disturb (?)

वेसा-ञिम् *wesa:-ím*—Right, correct. (Literally wrong not).

वेसा कातञि को̃ *wesa: ka:tai kõ*—To correct, amend.

वेसा को̃ *wesa: kõ*—To forget.

वेसि *wesi*—Fresh, (of vegetable and such other articles).

वेसि-ञिम् *wesi-ím* — (1) Not fresh, exhausted.

वे-हाङ् *we-ha:ng*—(1) To pray. Prayer. (2) To apologize. Apology. (Literally heart give.

वे-हारे̃ *we-ha:rẽ*—To solve (disputes), to judge.

वे-हार् रुआ *we-ha:r rua:*—Cautious.

वे-हार्वे̃ *we-ha:rwẽ*—(1) To design, plan. (2) To consider.

वे̃-हालोङ् *wẽ-ha:long*—Seventy.

वोचवे *wocawe*—Front side of house.

श

'शापु(ञि) *'sha:pu(i)* — To assure.

शाबो *sha:bo*—To pardon, forgive.

शाब्रे̃ *sha:brẽ*—(1) Adult, youngman.

शाब्रे̃ *sha:brẽ*—Dao or sword for men. (of Tibetan make ?)

शाब्रे̃ *sha:brẽ*—Scrotum.

शाब्रे̃ श्या *sha:brẽ shya:*—To attain manhood, become adult.

शारङ् *sha:rang*—A kind of tall grass used for thatching.

शि *shi*—Red, brown, purple.

शि *shi*—Claw of beasts.

शि *shi*—To go (to bring or purchase something).

शि *shi*—To bring.

शि *shi*—To take, accept.

शिग् *shig*—(1) To breathe. (2) Breath.

शिग्-ञिम् *shig-im*—To choke, suffocate.

शि-गे *shi-ge*—To fetch, bring from a distant place, import.

शिग्-चेक्षिग् *shig-ceig*— Windpipe ; larynx (?)

शिग्-दग्र् *shig-dagra*—Throat.

शिग्-ब्रिङ्-कोँ *shig-bring-kõ*—To choke, suffocate.

शिग्-मङ् *shig-mang*—To snore.

शिग्-माछा *shig ma:cha:*—To sigh.

शिग्-माछो *shig-ma-cho*—To inhale.

शिग्-मात्या *shig-ma:tya:* — To exhale.

शिग्-हँ *shig-hã*—To palpitate, throb.

शिग् हाम् *shig ha:m*—To heave, breathe heavily.

शिङा 'मे *shinga: 'me*—Orphan.

शि-ना-ला *shi-na:-la:*—To offer. (Literally 'take'-say).

शि-नि *shi-ni*—(Borrowed) sugar.

शि-पेँ *shi-pẽ*—To take away from, deduct. (Literally take divide).

शि-बि *shi-bi*—To bring—to be distinquished from शि-गे *shi-ge*, e.g. शि-बि-ना Bring (the thing near you), शि-गे-ना Bring (what is away or not with you).

शुँ *shũ* — Lean, thin (Akin श्योँ *shyõ*—dry ?)

शुरि *shuri*—Flute.

शे(इ) *she(i)*—To die.

शे(इ) *she (i)*—To ask for, beg.

शेइ *shei*—To hang or suspend cloth, etc. from a peg or a string.

शेइ-आ *shei-a:*—Dead.

शेइ-कोँया *shei-kõya:*—Death.

शो(इ) *sho(i)*—To fade.

श्या *shya:*—Net.

श्या *shya:*—Cob-web.

श्या *shya:*—Abbr. of आश्या *a:shya:*—in compounds.

श्या *shya:*—Who (Interrogative).

श्या *shya:*—To be, become.

श्या-आ *shya:-a:*—Mithun calf.

श्या-आपुँ *shya:-a:pũ*—Fence to keep away mithuns from fields.

श्या-इ́म् *shya:-ím*—Is not, no, not, nowhere.

श्याइ́म्-पि́ *shya:ím-pí*—In vain. (Literally in the manner of 'is not').

श्या-इ́म्-ला *shya:-ím-la:*—To deny. (Literally is not say ; to admonish by saying no ?)

श्या 'मेइ *shya: 'mei*—Some one.

श्या 'मेइ́म् *shya: 'meím*—None.

श्या श्या *shya: shya:*—Some (persons).

श्या-हानेयाभिम् *shya:-ha:neya:-ím* —Impossible, Not possible to perform, not feasible.

श्यिम् *shyím*—(Abbr. of श्या-भिम् *shya:ím*) (1) No, in compounds, as in रु-श्यिम् *ru-shyím*—Unfriendly. (2) If not, or.

श्यु *shyu*—To climb, ascend.

श्यु हामागा *shyu ha:ma:ga:*—Climbing competition.

श्येब् *shyeb*—Sweet.

श्यों *shyõ*—To dry.

श्यों-कों *shyõ-kõ*—(1) To dry up. (2) Draught.

श्यों-गा *shyõ-ga:*—Dry.

स

स *sa*—Fat.

सभि *sai*—Iron.

सभि ताम्या *sai ta:mya:*—Iron file.

सभि-तुभिया-'मे *sai-tuiya:-'me*—Black-smith.

सभि दातें *sai da:tẽ*—Hammer.

सभि-पाब् *sai-pa:b*—Iron pan.

सभिया-'मे *saiya:-'me*—Black-smith.

सब्-काबे *sab-ka:be*—A woman matchmaker, go-between.

सम् *sam*—Arum.

सम्म् *samm*—To doubt.

साँ *sã:*—To tread on.

सा *sa:*—Vein, artery.

साङ्रिकों *sa:ngrikõ*—Leprosy.

साँ फ्लाँकों—*sã: phlã:kõ*—To trample down. (Literally tread flatten out).

साँ ब्राँ *sã brã:*—Same as शाब्रें *sha:brẽ*, scrotum.

सिभु *siu*—Miser, miserly.

सिङ्-खम् *sing-kham*—Silver thread.

सु *su*—To boil (egg etc.).

सुभिया *suiya:*—Coming night.

सुम्बे *sumbe*—Earring.

से *se*—To kill, murder.

सेभि *sei*—To scrape.

से-तुभि *se-tui*—To commit suicide.

सो *so*—Suffix denoting possession, habit etc. ? *e.g.* वे लाङ्-सो *we-lang-so* trustworthy. जिम्-ला-सो *jim-la-so*, truthful etc.

सो-भा *so-a:*—Felt cap.

सो-वा *so-wa:*—Same as सो-भा *so-a:*

ह

हका *haka:*—Fault.

हज़्ज़ा *hazza:*—To dip.

हद्दि *haddi*—Custom, tradition. (Same as हाद्दि *ha:ddi*).

हप्ता *hapta:*—(Borrowed) Week.

हप्ता काअिङ् *hapta: ka:ing*—Fortnight. (Literally weeks two.)

हबातु *haba:tu*—To strike, beat.

हबाहाँ *haba:hã:*—To beat or strike by mistake, beat unintentionally.

हम् *ham*—To spin.

हम्ना *hamna:*—To rest. (Combination of हम्म् *hamm* and ना *na:* or imperative of हम्म् *hamm ?)*

हम्म् *hamm*—To rest.

हरम्(अि) *haram(i)*—1) To come together, collect, gather, assemble, muster, rally. (2) To surround. (3) To add, save (money etc.).

हरम् को *haram kõ*—Emphatic of हरम् *haram*.

हरम् गोँ *haram gõ*—To crowd together, assemble.

हरम् था *haram tha:*—To eat together, feast.

हर्राँ *harrã:*—To float.

हाँ *hã:*—I, my (in compounds).

हा *ha:*—Suffix to denote 'is'. e.g. 'का *'ka:* bitter, 'का-हा *'ka: ha:*—(it) is bitter.

हा *ha:*—Thigh.

हा-आङ् *ha:-a:ng*—Ripe (of wild fruits), see also हामिङ् *ha:-ming*.

हा-आम् *ha:-a:m*—To conceal, hide (trans.).

हाँअि-आ *hã:i-a:*—To boil rice etc.

हाअियाब् *ha:iya:b*—(1) Down. (2) Slope of hills.

हाअु *ha:u*—Sweat.

हाअु *ha:u*—To perspire.

हाका *ha:ka:*—(1) To store or amass articles. (2) Store-room. Same as—आका *a:ka:*

हाका *ha:ka:*—To mix things together.

हाकाकोँ *ha:ka:kõ*—Emphatic of हाका *ha:ka:*—to mix.

हाकाब्(अि) *ha:ka:b(i)*—(1) To steal. (2) To do by stealth.

हागा *ha:ga:*—Room for guests, the front room.

हागाबा *ha:ga:ba:*—To crawl.

हागु (अि) *ha:gu(i)*—(1) To escort. (2) To rule, govern.

हागुअि *ha:gui*—Mountain gorge (?)

हागु-कापो *ha:gu-ka:po*—Fringe or border of cloth.

हागोम् हागुश्रि *ha:gom ha:gui*—Uneven land.

हागोवि *ha:gowi*— To travel, roam about, wander.

हाग्लोम् *ha:glom*—To shiver, tremble.

हाङ् *ha:ng*—(1) To give. (2) To serve (food).

हाङ् श्रिम् *ha:ng-ím*—Not to give, disallow, refuse.

हाङ्-तु (श्रि) *ha:ng-tu(i)*—To pay fine.

हाङ् तु जि *ha:ng tu ji*—To inflict fine, make to pay fine.

हाङ्-हा *ha:ng-ha:*—To allow, permit, assent.

हाजा *ha:ja:*—Society.

हाजु बेश्रिया *ha:ju beiya:*—To rock.

हाजे *ha:je*--To light (cigarrette)

हाज़ेँ *ha:zẽ*—Wall. (Same as हाज़्ज़ेँ *ha:zzẽ ?*)

हाज़्जाकोँ *ha:zza:kõ*—To crash.

हाज़्ज़ाया *ha:zza:ya:*—Below.

हाज़्जेँ *ha:zzẽ*—Peg for support.

हाज़्ज़ेँश्रि *ha:zzẽi*—Bracelet, Bangle.

हाति *ha:ti*—(Borrowed) Market, bazaar.

हात्या *ha:tya:*—Clan, tribe.

हादङ्-रा *ha:dang-ra:*—Nape of the neck.

हादा *ha:da:*—(1) To owe, incur debt, take loan, borrow. (2) Loan, debt.

हादाया 'मे *ha:da:ya: 'me*—Debtor.

हादु *ha:du*—Sister's son, nephew.

हादेँ *ha:dẽ*—To elevate.

हादोँ *ha:dõ*—To fight, battle, struggle, attack. (Also pronounced हाद्दुँ *ha:ddũ*).

हादोँ गा-*ha:dõ-ga:*— To fight, battle.

हादोङ् *ha:dong*—Same as हादोँ *ha:dõ*.

हादोँ तु *ha:dõ tu*—To resist.

हादोँ-ते *ha:dõ-te*—To resist.

हादोँ-दा *ha:dõ-da:* To take revenge, retaliate.

हाद्दाँ *ha:ddã:*—Machan, verandah, platform.

हाद्दि *ha:ddi*—Custom, tradition, legend, myth.

हाद्दि रे *ha:ddi re*—To practice.

हाद्दि-ला *ha:ddi-la:*—To narrate. (Literally tradition or legend say).

हाद्दुँ *ha:ddũ*—Same as हादोँ *ha:dõ*.

हाद्दू *ha:ddu:*—To connect, join.

हाद्द्यम् *ha:ddyam*—Waterfall.

हाद्यि´ *ha:dyí*—To draw (picture), paint.

हाद्यि तु *ha:dyi tu*—To disguise.

हाद्युँ *ha:dyũ*—To join, connect.

हाद्युँ-आ *ha:dyũ-a:*—King-post.

हाना *ha:na:*—To come, be present.

हानाअिम् *ha:na:ím*—Not come, to be absent.

हानाचङ्(अि) *ha:na:cang(i)*—To arrive.

हानाया *ha:na:ya:*—Come, Present.

हाना हरम्गा *ha:na: haram ga:*—To come together, muster.

हानु *ha:nu*—Where (interro).

हानुना *ha:nuna:*—To-morrow night, coming night, next night.

हानोहिङ् *ha:nohing*—Day after tomorrow.

हाने *ha:ne*— (1) To be able, can. (2) To conquer, win.

हानेअि´म् *ha:neím*—Not to be able, to fail to do.

हान्या क्राँ *ha:nya: krã:*—Nostril.

हान्यागोम् *ha:nya:gom*—Nose.

हान्यागोम् नयाँ *ha:nya:gom nyã:*—Disease of nose.

हाँन्या नु *hã:nya: nu*—In front, in presence of.

हान्युँ *ha:nyũ*—To sneeze.

हापग् *ha:pag*—To sweep.

हाँपा *hã:pa:*—I only, by myself.

हाँपि *ha:pi*—My own, personal, private.

हाबङ् *ha:bang*—Forest, jungle.

हाबङ्-अिया *ha:bang-iya:*—Living in forest, wild.

हाबङ् गोँ हाबा *ha:bang gõ ha:ba:*—To beat forest.

हाबङ् तामा *ha:bang ta:ma:*—Jungle medicine, indigenous medicine.

हाबङ् प्रि *ha:bang pri*—To set fire to jungle for slash-and-burn agriculture.

हाँबा *hã:ba:*—My.

हाबा *ha:ba:*—Bug, bed-bug.

हाबे *ha:be*—To limp.

हाबो *ha:bo*—Jati bamboo.

हाबोम् *ha:bom*—Roof.

हाबोम्-क *ha:bom-ka*—Thatch, (Literally skin of the roof).

हाबोम्-गोम् *ha:bom-gom*— Ridge of the roof.

हाब्बा *ha:bba:*—(1) To beat, strike with a stick or club.

(2) To disable.

हाब्बा-या *ha:bba:-ya:*— Beaten, disabled.

हाब्बे(अि) *ha:bbe(i)*—To bear, endure.

हाब्रा *ha:bra:*—Kind of millet.

हाब्राङ् *ha:bra:ng*—(1) To help, assist, give aid to, support, back. (2) Help, assistance, aid, support.

(See also आब्राङ् *a:bra:ng*).

हाब्रिङ् *ha:bring*—Fishing hook. (?)

हाब्रेअिया *ha:breiya:*—Border of fringe of cloth.

हाब्ला *ha:bla:*—(1) To illuminate, kindle. (2) To light (cigarrette.)

हाब्लि́ *ha:blí*—Lightning.

हामागा *ha:ma:ga:*—(1) To play, compete. (2) To wager, bet. (3) Play, game, competition wager, bet.

हामाङ् *ha:ma:ng*—Mosquito.

हामिङ्-कों *ha:ming-kõ*—To extinguish, put out light.

हामिङ् *ha:ming*—Ripe (of cultivated fruits).

(See also हा-आङ् *ha:-a:ng*).

हामो *ha:mo*—To hide, conceal, go in hiding, run away.

हाम्बि *ha:mbi*—To comfort.

हाम्मिया *ha:mmiya:* — Comfortable.

हायि́ *ha:yí*—To move.

हायि́-कों *ha:yí-kõ*—(1) To remove. (2) To disperse.

हाँयु *hã:yu* — (1) Before, in front. (2) Early.

हाँयु छो *hã:yu chõ*—To remove (or हायि́ छों *ha:yí chõ ?*).

हाँयु जिम् *hã:yu jim*— In olden days, long ago, in the past, in the days of year.

हाँयुथि *hã:yuthi*— Before (in time).

हाँयु बो *hã:yu bo*—To advance, go ahead, proceed.

हाँयु ला *hã:yu la:*—To foretell, forecast, prophecy.

हाँयु ह्वें ताङ् *hã:yu hwẽ ta:ng*—To foresee.

हायो बात्यो *ha:yo ba:tyo* — To hesitate.

हाराअि *ha:ra:i*—Root.

हारि́ *ha:rí*—To pull, draw, drag.

हारिया *ha:riya:*—To screw.

हारुँ *ha:rũ*—Backbone.

हारु *ha:ru*—To test.

हारु *ha:ru*—Storing basket.

हारुअि *ha:rui*—To fall, drop.

हारुश्रि गल्या *ha:rui galya:*—To fall down, drop down.

हारु-काबेश्रि *ha:ru-ka:bei*--Hunchback.

हारुङ् *ha:rung* — Same as हारुँ *ha:rũ*.

हार्रङ् *ha:rrang*—Colour.

हार्रङ् *ha:rrang* —Blue.

हार्राङ् *ha:rra:ng*—Air, wind, breeze.

हार्राङ् तोँ *ha:rra:ng tõ* — To blow (of wind).

हार्राङ् हाद्यु *ha:rra:ng ha:dyu*—Whirlwind.

हार्रुँ *ha:rrũ*—Impotent. (Pronounced also हारुँ *ha:rũ*).

हार्रु *ha:rru*—To entertain.

हार्रु (श्रि) *ha:rru(i)*—To alight, get down (from a carriage). Same as हारु (श्रि) *ha:ru (i)*—to fall, drop ?

हार्रेँ *ha:rrẽ*—Dumb.

हार्रेँ *ha:rrẽ*—To hint.

हार्रेश्रिगा *ha:rreiga:*—To cohabit, have sexual intercourse.

हार्रो *ha:rro*—Branch, Bough.

हार्रो-आ *ha:rro-a:*—Twig, small branch.

हार्र्विङ् *ha:rrwing*—Hook (variation of हाब्रिङ् *ha:bring ?*)

हार्र्वेँ *ha:rrwẽ*—To consider.

हार्र्वेश्रिग् *ha:rrweig*—Blood.

हार्र्वेश्रिग् ब्रुगा *ha:rrweig bruga:* —To bleed.

हालाग् *ha:la:g* — To shame, become ashamed. (Also हाल्लाग् *ha:lla:g*).

हालाग्-आ *ha:la:g-a:*—Ashamed, shy.

हालि́ काश्रिङ् *ha:lí ka:ing*—Twelve.

हालि́ कासाङ् *ha:lí ka:sa:ng*—Thirteen.

हालिकोँ *ha:likõ*—To miscarry, miscarriage.

हालि́ खिङ् *ha:lí khing*—Eleven (to be distinguished from हालोखिङ् *ha:lo-khing* one month).

हालेँ *ha:lẽ*—To discover.

हालेङ् *ha:leng*—To quake, quiver.

हालेङ्-बा *ha:leng-ba:*—To puzzle, perplex.

हालो *ha:lo*—(1) Moon. (2) Month.

हालो खिङ् *ha:lo khing*—One month (to be distinguished from हालि́ खिङ् *ha:lí khing*—eleven).

हालोगुँ *ha:logũ*—Moon light.

हालोङ् *ha:long*—Ten, (or हालिँङ् *ha:ling*, see compounds, हालिँ-खिङ् *ha:li-khing* etc).

हालोङ् गोम् *ha:long gom*—Ridge of the roof. (हालोङ् *ha:long* or हाबोम् *ha:bom* ?)

हालो तमे *ha:lo tame*—New moon.

हालो द्यङ् *ha:lo dyang*—Full moon.

हालो ल्याँ *ha:lo lyã:*—Half moon.

हालो शेँ *ha.lo shẽ*—Moon beam.

हाल्या *ha:lya:*—To repay, compensate.

हाल्या *ha:lya:*—To hold.

हाल्यि' *ha:lyí*—To stimulate.

हाल्यि *ha:lyi*—To push.

हाल्यि कोँ *ha:lyi kõ*—To miscarry.

हाल्यु *ha:lyu*—To lead.

हाल्यु *ha:lyu*—(1) To substitute, replace, chagne. (2)To compensate. (3) To copy.

हाल्यो *ha:lyo*—(1) To delight, amuse. (2) To rejoice.

हाल्यो-आ *ha:lyo-a:*—(1) Glad, happy. (2) Amused, rejoiced. (3) Gay, joyous. (4) Satisfied, contented, happy.

हाल्यो-अिँम् *ha:lyo-ím*—Not satisfied, discontented.

हाल्योशि *ha:lyoshi*—To rejoice.

हाल्-लाग् *ha:l-la:g*—See हालाग *ha:la:g*.

हाल्लु *ha:llu*—To change.

हिङ् *hing*—Day.

हिङ्-आमोङ् *hing-a:mong*—Daily.

हिङ् तबुँ *hing tabũ*—Midday. (Literally day middle).

हिङ् नाङ् *hing na:ng*—Smell. fragrance. नाङ् *na:ng*, added to objects. e.g. तापिँ-नाङ् *ta:pí-na:ng*, fragrance of flower.

हि-वे *hi-we*—He, she, this (indicating person, thing close by).

हुअि *hui*—Bamboo.

हुअि-आ *hui-a:*—Small bamboo.

हुअि-चे *hui-ce*—Bojal, a kind of bamboo.

हुअि-तालाअि *hui-ta:la:i*—Bamboo shield.

हुकुम् *hukum*—Order, command. (Borrowed).

हुकुम् दङ् *hukum dang*—To carry out.

हुकुम् हाङ् *hukum ha:ng*—To order, give order, command.

हेरा *hera:*—See हेर्रा *herra:*

हेर्‌रा *herra:*—(1) To get tired, tire. (2) Fatigued, tired, exhausted. (3) Lazy, idle.

हो *ho*—To strike.

होवाग्‌ *howa:g*—To fight with each other.

ह्‌रक्‌ *hrak*—Rib.

ह्‌रि *hri*—Sudden.

ह्‌रि *hri*—To wonder.

ह्‌रिगा *hriga:*—Suddenly.

ह्‌रि तेबा *hri teba:*—To surprise.

ह्‌रो(ञि) *hro(i)*—To amaze, astonish.

ह्‌लञि *hlai*—To whistle.

ह्‌लाञि *hlai*—To peel or skin.

ह्‌वाँरा *hwã:ra:*—Open ground. Courtyard, open verandah, platform etc.

ह्‌वेँ *hwẽ*—To look at, see, observe.

ह्‌वेँ-आह्‌-वाँरा *hwẽ-a:-hwã:ra:*—Exhibition ground.

ह्‌वेँ-आह्‌-वाँरा छो *hwẽ-a:-hwã:ra: cho*—To exhibit.

ह्‌वेङ्‌-रा *hweng-ra:*—Raw, not cooked.

ह्‌वेँ ताङ्‌ *hwẽ ta:ng*—(1) To find out. (2) To distinguish. ताङ्‌ *ta:ng* त्याङ्‌ *tya:ng ?* (See का-त्याङ्‌ *ka:-tya:ng*)

ह्‌वेँ ताङ्‌-आ *hwẽ ta:ng-a:*—(1) Visible, found out. (2) Distinct.

ह्‌वेँ तुञिया गोँ *hwẽ tuiya:gõ*—Carefully, cautiously, after looking into.

ह्वेँ प्‌रा *hwẽ pra:*—Good to look at, handsome, beautiful, charming.

ह्‌वेँ प्‌राञिम्‌ *hwẽ pra:im*—Not good to look at, repulsive, ugly.

ह्‌वेँ हाकाब्‌ *hwẽ ha:ka:b*—To look by stealth, to peep.

ह्‌वेँ हाना *hwẽ ha:na:*—To go to see, go on visit, pay visit, visit.

PART II

ENGLISH — TARAON

English – Taraon

A

A (article)—खिङ् *khing.*

Abandon—माराँ-हाङ् *ma:rã:-ha:ng.*

Abdomen (part below the navel)— क्लेग्अिग्-ताहाँ *kleig-ta:hã:*

Abhor—'कापुशि *'ka:pushi.*

Abide—अि *i.*

Able—तागरोँ-आ *ta:grõ-a:* ; or simply तागरोँ *ta:grõ.* To be able, can—हाने *ha:ne.*

Abode—अङ् *ang* (a, open and short).

Abode (of the dead)—तागरा-म्लाँ *ta:gra:-mlã:* (Literally village of the dead).

Abolish—(1) दाङ्-लि *da:ng-li* (2) त'मे *ta'me.*

Above (in high places)—आत्यु *a:tyu.*

Abscond—ले कोँ *le kõ.*

Absent (*v*)—हाना-अिम् *ha:na:-im* (Literally come not).

Accept—शि *shi.*

Accept (to agree to any proposal)—पङ् (अि) *pang (i)* (Literally final decision taken after discussions).

Accident (to occur to)—ताहो-आँ-तु *ta:ho-ã:-tu.*

Accuse—गस *gasa.*

Accused—'मे गसने *'me gasane.*

Accuser—'मे गसगा *'me gasaga:.*

Ache (n)—न्याँ *nyã:*, छा—*cha:* Stomach-ache कय्याङ्-छा *kayya:ng-cha:*, Tooth-ache छा-लाँ-न्याँ *cha:-lã:-nyã:*, Head-ache खुदाङ् *khuda:ng.*

Act (*v*)—काम्-जि *ka:m-ji*, काम्-बो *ka:m-bo* (Imperative).

Acquire (to bag game)—चाङ *ca:ng.*

Acquit—मात्या *ma:tya:.*

Add—त्रु-गा *tru-ga:*, च (अि) *ca (i)*, हरम् (अि) *haram (i).*

Adequate—खोँ-आ *khõ-a:.*

Admire—प्रा-लाहाङ् *pra:la:ha:ng,* —a woman तावे-शा *ta:we-sha:.*

Admonish—श्यार्शिम्-ला *shya:-ím-la:*

Adore—'गो *'go.*

Adorn—मा-वशि-तु *ma:-wai-tu.*

Adult—ता-ज्जा *ta:jja:*, शा-ब्रे̃ *sha:-brẽ.*

Advance—हाँ-यु-बो *hã:-yu-bo.*

Advise—ला-ताहु(शि) *la:-ta:hu(i).*

Afraid—राशिया *ra:iya:*, रेशिग् सि-आ *reig si-a:.*

After—मामि-अु *ma:mi-u.*

Afternoon—रिङ्-हायेब् *ring-ha:yeb.*

Afterwards—'बय् *'bay.*

Again—शिङ्-दो̃ *ing-dõ.*

Aged (of human beings)—तापग् *ta:pag*, (of inanimate objects) अम्मिया *ammiya:*

Agree—ता-वशि-शा *ta:-waisha:.*

Agriculture—काल्याब् *ka:lya:b.*

Aid (*v*)—छे̃ *chẽ*, मादु *ma:du* To assist, हाब्-राङ् *ha:b-ra:ng.*

Ail (*v*)—न्या-राँ *nya:-rã:.*

Ailing—गाव्-शिअुँ-आ *gaw-shiũ-a:* न्याराँ-सो *nya:rã:-so.*

Air—हार्-राङ् *ha:r-ra:ng.*

Alarm (*v*)—रा (शि) *ra: (i)*, To raise alarm रेशिग् *reig.*

Albumen — त्यु-ति-दङ् *tyu-ti-dang.*

Alien—मिङ्-'मे *ming-'me.*

Alight (*v*)—of aeroplane, bird etc., दुआँ *duã:*,—from car—हारु(शि) *ha:rru(i)*

Alive—आलिने-आँ *a:line:-ã:.*

All—चु-मे *cu-me.*

Allow—वे-जि *we-ji*, हाङ्-हा *ha:ng-ha:*

Allure (*v*)—ला हालाग् शि-गे *la: ha:la:g shi-ge* (Literally false-hood-bring).

Almirah—काचिम् *ka:cim.*

Almost—खो̃-शिम् *khõ-ím*, शिङ्-ते̃ *ing-tẽ.*

Alone—पा *pa:* (a particle) e.g. न्यु̃-पा-त्ये *nyũ-pa:-tye* you alone.

Aloud—माथङ् *ma:thang*—speak माथङ् मार्रो *ma:thang ma:rro.*

Alter—येशिग् *yeig.*

Always—बुत्शि, *butsai*, आलि *a:li*; ला or ताला is added to donote continuous action e.g. हानाला्ना, हानाताला्ना come always.

Amass—हरम् (शि) *haram (i).*

Amaze—वे-मा-को *we-ma:-kõ.*

Ambush—का-त्या *ka:-tya:.*

Among—क्वे̃-गो̃ *kwẽ-gõ* ; a suffix e.g. निङ्-क्वे̃-गो̃ *ning-kwẽ-gõ* among us.

Amuse—हा-ल्यो *ha:lyo,* चिग्-हा *cig-ha:.*

An—खिङ् *khing.*

Ancestor—नात्या नात्या *na:tya: na:tya:.*

Ancient—’बि-आ *’bi-a:.*

And—खिङ-दो *khing-do.*

Anger—खु *khu.*

Angry—खु-आ *khu-a:*

Animal—तामे *ta:me,* ताब्रेँ *ta:brẽ* wild animal हाबङ्-अिया-ताब्रेँ *ha:bang-iya:-ta:brẽ,* domestic अङ्-अिया-ताब्रेँ *ang-iya:-ta:brẽ.*

Ankle—ग्रोँ-ब्ल्म् *grõ-blm,* (Literally eye of the foot).

Anna—पअिसा काप्राअि *paisa: ka:pra:i* (Literally pice four).

Annas two—देम्-हियागे *dem-hiya:ge.*

Annas four—मेअिसागे *meisa: ge.*

Annas eight—देलेअि गे *delei ge.*

Annihilate—’मे-मिङ् *’me-ming.*

Annoy—ला कज़्ज़ेअि *la: kazzei.*

Annual, annually—कानङ्-गोँ *ka:nang-gõ,* कानङ् चअि *ka:nang cai.*

Anoint—न्यु-आ *nyu-a:,* मो-दो *mo-do.*

Another—(different) मिङ् *ming* (with a rising tone).

Answer—ला-दा *la:-da:,* मार्रो-दा *ma:rro-da:.*

Ant—पाछाअि *pa:cha:i.*

Antler—राब् *ra:b.*

Anvil—ताप्लो ताखाङ् *ta:plo ta:kha:ng.*

Any—खिङ् त्यङ् *khing tyang.*

Anyone—खिङ्-खोँ-आ *khing-khõ-a:,* खिङ् त्यङ् *khing tyang.*

Ape—तार्मिम् *ta:mím.*

Apologize (*v*)—वे-हाङ् *we-ha:ng.*

Apology—वे-हाङ् *we-ha:ng.*

Appease—प्रा वे बो *pra:webo.*

Appoint—काम्-छो *ka:m-cho.*

Approve (*v*)—द्यङ् *dyang,* तावेशा *ta:we-sha:.*

Archer—आल्लेअिग्-या-’मे *a:lleig-ya:-’me.*

Areca nut—तामु *ta:mu* (from Assamese ta:mul ?).

Argue—ला आदोङ् गा *la: a:dong ga:.*

Aristocratic—दराङ् *dara:ng* (or द्राङ् *dra:ng*).

Arise (v)—’दे *’dẽ.*

Arm—आप्र् *a:pr,* Upper —आप्र्-थामिङ् *a:pr-tha:ming,* Lower—आप्र्-रु *a:pr-ru:,* armpit—ल-का *la-ka:.*

Armour—जोख्रु *jokhru.*

Arms (weapon)—तात्यु-तारा *ta:tyu-ta:ra:,* आँल्लेयिग् तापा *ã:lleyig ta:pa:.*

Army—ताशि ताहोँ *ta:shi ta:hõ* (Literally battle party).

Around—तीचभि *ti:cai.*

Arouse—माज़ि *ma:zi.*

Arrange—माद्यङ् *ma:dyang,* माद्यँ *ma:dyã.*

Arrest—'पो-रो *'po-ro,* कारु (अि) *ka:rru (i).*

Arrive—खि *khi,* हाना चङ् (अि) *ha:na: cang (i)* or simply हाना *ha:na:.*

Arrow—'पि *'pi.*

Arrow-head—थल्या *thalya:*

Arrow (poisoned)—थाअिक्-पि *tha:ik-pi.*

Article (thing)—द्राअि *dra:i,* Small or miscellaneous तिम् बेलिम् *tim belim.*

Arum—सम् *Sam.*

As (like)—रु *ru.*

Ascend—श्यु *shyu.*

Ash—नार्मिङ्-बअियब् *na:ming-baiyab.*

Ashamed—हालाग्-आ *ha:la:g-a:* (See also 'shy').

Ask —(i) to question आहु *a:hu,* (ii) ask for, beg शे (अि) *she (i).*

Asleep—अिङ्-हो *ing-ho.*

Assault—ब्रेँ छे (अि) *brẽ che(i)* मापोँ *ma:põ.*

Assemble—हरम् गो *haram go.*

Assist—माद्य *ma:dya.*

Assistant (priest)—गोक्-आ *gok-a:.*

Assure—'शा-पु (अि) *'sha:-pu(i),* तकि हाङ् *taki ha:ng,* रेग्या-लाहाङ *regya:-la:ha:ng.*

Astonish —ह्रो (अि) *hro(i).*

At anytime—तावेगे *ta:wege.*

Attack—हाँ-दो *hã:-do.*

Attempt—वे-जि *we-ji,* वे-माला *we-ma:la:.*

Attire (*n*)— तिङ् काज़म् *ting ka:zam,* (*v*) तिङ्-तिङ् *ting-ting,* काज़म् कु (अि) *ka:zam ku (i).*

Augment—का-पो *ka:-po.*

Aunt–(1) father's or mother's elder sister and wife of father's or mother's elder brother, नामा पोक् *na:ma: pok,* (2) Father's or mother's younger sister and wife of father's or mother's younger brother, नामा वोक् *na:ma: wok.*

Avenge—ज़ि-पि *zi-pi.*

Avoid—छि-हालु(अि) *chi-ha:lu(i),* मार्-रा *ma:r-ra:.*

Await—काल्युँ-जि *ka:lyũ-ji.*

Awaken—ज़ि-सा *zi-sa:.*

Awkward—ह्वेँ-प्रा-अिम् *hwẽ-pra:-im.*

Axe—'पो *'po.* To cut with 'पो *'po.*

Axle—ताकोँये *ta:kõye.*

B

Baby—आ-आ *a:-a:.*

Bachelor—मिया ब्राञिग्लि-ञिम्-'मे *miya: bra:igli-im-'me.*

Back (*n*)—प्लिङ् *pling*;—of the neck, हादङ्-रा *ha:dang-ra:*; Back side of the house आलेमिञु *a:lemiu,* (*v*) to support मादुँ *ma:dũ,* हाब्राङ् (ञि) *ha: bra:ng* (*i*), (*adj*) मामिञु *ma:miu.*

Backbone—हारुङ् *ha:rung* or हा-रूँ *ha:-rũ.*

Bad—प्रा-ञिम् *pra:-im*;—cold दोखाञिङ् *dokha:ing.*

Bag (*n*)—फ्लेँ *phlẽ* (*v*)—game चाङ् (ञि) *ca:ng* (*i*).

Bait (*v*)—ताब्रेँ छोँ *ta:brẽ chõ.*

Bajal—a variety of bamboo. (See under bamboo).

Bake—bread फ्लाँ *phlã:.*

Bald—कुरु-काप् *kuru-ka:p* or क्रु-काप् *kru-ka:p.*

Bamboo—हु-ञि *hu-i,* big—तारुञि *ta:rui,* small—हूञि-आ *hui-a:*; different varieties of : bajal हुञि-चे *hui-ce,* bholoka वाचम् *wa:cam,* jati हाबा *ha:ba:,* philing ब्रा *bra:*; flattened—ताराञि देञि *ta:ra:i dei*; strips used in matting ताराञि *ta:ra:i,*—in ceiling आपुँ *a:pũ*; split—ताल्या *ta:lya:,* — tray चोरि *cori,* — earplug ब्रापे *bra:pe.*

Banana—पाज्-जेञि *pa:j-jei.*

Band (waist)—आथोँ *a:thõ* or आथोञु *a:thou.*

Bandage—तामा-काज़म् *ta:ma:-ka:zam* (Literally medicine cloth).

Bangle—हाज्ज़ेँ (ञि) *ha:zzẽ* (*i*).

Banish—द्यङ्-कोँ *dyang-kõ* मारा कोँ *ma:ra:kõ.*

Bark (*v*)—वेङा *wenga:.*

Bark (of tree)—मासाङ्-क *ma:-sa:ng-ka,*—fibre, kind of, ताछा *ta:cha:.*

Barren—जामु ब्ल-ञिम् खाला (ञि) *ja:mu bla-im kha:la:* (*i*). Impotent 'मे हारुँ *'me ha:rũ.*

Barter (*v*)—ञियेय् *iyey,* ञियेञिग् *iyeig.*

Basket (For men)—त्युँ *tyũ*; small-अया *aya:,* For women तान्यु *ta:nyu,* small—तान्यु-आ *ta:nyu-a:*; for carrying agricultural products ; ग्लेञिग्-सो *gleig-so*; large for storing फादक् *pha:dak*; for fish ताँकु

ताबृरि *tã:ku ta:bri*; forehead band for—ताहँवे *ta:hwẽ*, making of—तापोब् *ta:pob*.

Bastard—आकार्-रा *a:ka:r-ra*.

Bat कामे *ka:me*.

Batch—ताहोँ *ta:hõ*.

Bath (to take) त्यङ्मालम् (अि) *tyang ma:lam (i)*, तदा *tada:*.

Bathe—See under 'Bath'.

Battle—हादोँ-गा *ha:dõ-ga:*.

Bazar—हाति *ha:ti*, बजार *baja:ra*.

Be—श्या *shya:*.

Bead—लाअि *la:i*.

Beam (of light)—'लेँ-का *'lẽ-ka:*, छोँ *chõ*.

Beam (wooden) used in floor—काच्चिक्-दाङ् *ka:cik-da:ng*; —in ceiling, बोँग्लि *bõgli*, ; cross beam ब्रोँकोअि *brõkoi*; tie beam ताथाङ् *ta:tha:ng*,—in roof ताज्जाँ *ta:jjã:*,—purlin ताज्जो-आ *ta:jjõ-a:*.

Bean—ते-बे *te-be*; dwarf bean आब्ला *a:bla:*.

Bear (to bear a child)—मो-अे *mo-e*, मे *me*, आ-मे *a:me*.

Bear (to endure)—हाबृब (अि) *ha:bab (i)*.

Bear (animal)—ताहोम् *ta:hom*.

Beard—थ्रम्-अम् *thram-um*.

Beast—ताब्रे प्रा-र्अिम् *ta:brẽ pra:-ím*

Beat—हबातु *haba:tu*, or हाबाहाँ *ha:ba:hã:*; — with stick तात्युँ-बुँ-हाबा *ta:tyũ-bũ-haba:*, —with fist 'तु (अि) *'tu (i)*— with open palm i.e. slap ताबे (अि) *ta:be (i)*,—bush हाबङ्-गोँ-हा-बा *ha:bang-gõ-ha:-ba:*; to defeat ज़ेँ-तु (अि) *zẽ-tu (i)*.

Beautiful—केश्या *keshya:*, ह्वेँ-प्रा *hwẽ-pra:*, प्रा मादाङ् *pra: ma:da:ng*.

Become—श्या *shya:*.

Bed—Bed-stead, couch. मा-त्युँ *ma:tyũ*, bed-board, mattress ताप्लो *ta:plo*.

Bed-bug—हा-बा *ha:ba:*.

Bee—ता-वा *ta:wa:*.

Beef—माचप् ताब्रेँ *ma:cap ta:brẽ*.

Beer—अियु *iyu*, also यु *yu*.

Before—हाँयु *hã:yu*; हाँन्यानु *hã: nya:nu*.

Before (in time)—हाँयुथि *hã:yuthi*.

Beg (to ask)—शे (अि) *she(i)*.

Begin—ति *ti*.

Behead—केरु-ति *keru-ti*.

Behind—मामिउ *ma:miu*.

Belabour—(See under beat).

Believe— वे-लङ् *we-lang*, द्यङ् *dyang*.

Bell—'दोँ *'dõ*; to ring—'द-बुअि *'da-bui*.

Bell-metal—ल’म् *la'm.*

Bellow (as a bull)—ब्रोँ-आँ *brõ-ã:*

Bellows—ताहाब् *ta:ha:b.*

Belly (above the navel)—क्लेइग्-पोम् *kleig-pom.*

Belong—बा *ba:,* (possessive suffix) as in ए-वे-बा *e-we-ba:,* his, her ; थि *thi,* as in हाँ थिया *hã: thiya:,* belongs to me.

Beloved—प्रा-वे शि-आ *pra:-we shi-a:,* most—आँल्यायेम् प्रा-वे शि-आ *ã:lya:yem pra:-we shi-a:.*

Below—हाज़-ज़ाया *ha:z-za:ya:.*

Bench (machang for sitting outside the house)—तादाँ *ta:dã:.*

Bend *(v)* Intransitive—काविकोँ *ka:wikõ* ; trans. गोम्छा *gomcha:.*

Beneficient—प्रा *pra:* (Literally good).

Best—आँल्यायेम् प्रा *ã:lya:yem pra:*

Betel-leaf—पान् *pa:n.*

Better—एखिङ्-प्रा *ekhing-pra:*

Bholoka-(a kind of bamboo) (See under bamboo).

Bid—हुकुम् हाङ् *hukum ha:ng.*

Big—दराङ् *dara:ng,* also द्राङ् *dra:ng.*

Billy (goat)—माबि-कारि *ma:bi-ka:ri.*

Bind—तेँय् *tẽy.*

Bird—प्या *pya:*

Birth—मे-आ *me-a:*

Bitch—कुअक्-क्रु *kuak-kru.*

Bite—क्रङ् *krang,* थाग् *tha:g.*

Bitter—’का *'ka:.*

Black—मा *ma:.*

Black-smith—सइ तुइया ’मे *sai tuiya: 'me,* सइया ’मे *saiya: 'me.*

Bleed—हार्र्वेइग् ब्रुगा *ha:rrweig bruga:*

Bless—गम्-था *gam-tha:,* प्रा छा *pra:cha:.*

Blind—ब्ल्म्-ब्रे *blm-bre,* ब्ल्म्-मा *blm-ma:.*

Blister—चु-आ *tsu-a:.*

Block-head—कापा *ka:pa:.*

Blood—हार्र्वेइग् *ha:rrweig.*

Blouse—तिङ्-आ *ting-a:.*

Blow (of wind)—हार्राङ्-तोँ *ha:rra:ng-tõ.*

Blow (with mouth)—मोङ् *mong.*

Blow (nose)—तादि छम् *ta:di cham.*

Blue—तम्-त्यङ् *tam-tyang.*

Boar—ता-मे *ta:-me.*

Board (wooden)—मासाङ्-प्ला *ma:sa:ng-pla:.*

Boast—ताखु *ta:khu.*

Boastful— तकिं तागरो *taki ta:grõ.*

Boat—रवाँ *rwã:.*

Body—त्यङ् *tyang,*—hair अम् *um,*—pain त्यङ् राँ *tyang rã:.*

Boil (pimple)—माल्व् *ma:law.*

Boil (water boils)—माचि थुया *ma:ci thuya:,*—egg etc. सु *su,* —rice etc. हाँअि-आ *hã:i-a:,* boiled rice तापेअि *ta:pei.*

Bolt (of the door)—ताख्रु *ta:khru.*

Bone—रेब्-बुङ् *reb-bung* or रेब् बुँ *reb bũ.*

Border (of cloth)—हागु-कापो *ha:gu-ka:po,* हाब्रेअिया *ha:breiya:*

Bore (to feel tired)—प्राअिम् वे *pra:im we,* (Literally good not feel) ; to drill लो *lo.*

Born (to be)—ब्रो *bro.*

Borota (a kind of grass used as thatch)—काब्-लुङ् *ka:b-lung,* आखु *a:khu.*

Borrow—हादा *ha:da:,* आवा-जि *a:wa:-ji.*

Boulder—फ्लाँ कारा *phlã: ka:ra:.*

Bow (weapon)—लकाँ *lakã:.*

Bow (to bend)—कम् *kam.*

Bowel—कय्याङ् *kayya:ng.*

Bowl—ताना विन् *ta:na: win*—of spoon, ladle etc. ताप्ला-कु *ta:pla:-ku.*

Box (wooden)—मासाङ्-पिरा *ma:sa:ng-pira:.*

Boy—अयु वा *ayu wa:.*

Bracelet—(see Bangle).

Brag—(See boast.)

Brain—पिंनिम् *pinim.*

Branch—मासाङ् हार्-र *ma:sa:ng ha:r-ra* or simply हार्र *ha:rra.*

Brand *(v)*—ज़ु कोँ *zu kõ,* ज़ु सो *zu so.*

Brandish—खामिओसो *kha:mioso,*

Brass—ल'म् *la'm.*

Brave—तागरोँ -'मे *ta:grõ 'me,* वेगासा *wega:sa:.*

Bread (rice cake)—के फ्लाँ *ke phlã:.*

Break—'गा कोँ *'ga: kõ.*

Breakfast—आनाया था *a:na:ya: tha:.*

Breast (chest) आस्सो *a:ssõ.*

Breasts—न्ये *nyẽ.*

Breath—शिग् *shig.*

Breathe (heavily)—शिग्-हाम् (अि) *shig-ha:m (i).*

Breed (hatch)—त्यु गम् *tyu gam.*

Breeze—हार्राङ् *ha:rra:ng.*

Bride—मअु-आ ब्राअिग्-लिया मिया *mau-a: bra:ig-liya: miya:.*

Bride-groom—मिया ब्राअिग्-लिया मअु-आ *miya: bra:ig-liya: mau-a:*

Bride-price—मिया ताल्यु *miya: ta:lyu.*

Bridge—ताफ्रों *ta:phrõ* or ताफ्रङ् *ta:phrang*, rope bridge लो *lo*, hanging—ताफ्रों-सा *ta:phrõ-sa:*, cane for—ताव्-राअि *ta:w-ra:i*, hand rest in—ताथाङ् *ta:tha:ng.*

Bright—मिङ्-हा *ming-ha:*

Bring—शि *shi*, to bring this शिबि *shibi*, to bring that शिगे *shige*,—a little अिङ्-शि *ing-shi.*

Brinjal—फोंदु *phõdu.*

Bristle *(n)*—बेल्लेअिग्-अुम् *bel-leig-um.*

Broad—कालाङ् *ka:la:ng.*

Brother (elder)—नापु *na:pu.*

Brother (younger)— पाम्-रु *pa:m-ru*, father's (elder) — नाबा पोक् *na:ba: po'k*, father's (younger)—नाबा वोक् *na:ba: wo'k*, mother's—नाकाअु *na:ka:u*, wife's—ताराब् *ta:ra:b.*

Brother-in-law (sister's husband)—कमु *kamu*, husband of wife's sister कमु-ताराब् *kamu-ta:ra:b*, wife's brother ताराब् *ta:ra:b.*

Brow—ब्लम्-गाप् *blm-ga:p.*

Brown—शि *shi.*

Brush *(v)*—माग् लेङा *ma:g lenga:.*

Bubble—थु *thu.*

Buck (animal)—ताब्रे कारि *tabrẽ ka:ri.*

Bud—तापो *ta:po.*

Buffalo—माजेअि *ma:jei*,—calf माजेअि-आ *ma:jei-a:.*

Bug—हाबा *ha:ba:.*

Build—तारि *ta:ri.*

Bull—माचप् कारि *ma:cap ka:ri.*

Bullet—ताल्याँ *ta:lyã:*

Burn Intransitive—चातु पुअि-ह्रअु *ca:tu pui-hrau*; (transitive) प्रि *pri*, (to light lamp), हाब्ला *ha:bla:.*

Burst—बो-बो *bo-bo*, रङ्-बो *rang-bo.*

Burial—कापो *ka:po.*

Bury—ओम्-कों *om-kõ*, ओम्म् (अि) *omm (i)*, a corpse 'मे थाङ् ओम्-कों *'me tha:ng om-kõ.*

Bush— मासाङ् हादम् *ma:sang ha:dam.*

But—वे-गु *we-gũ.*

Buttock—मातो *ma:tõ.*

Buy—ब्रे *bre*; buy and bring—ब्रे-गे *bre-ge.*

By, with—गों *gõ*, suffix *e.g.* 'मे खिङ् गों *'me khing gõ* by or with a man.

C

Cage—तापोम् *ta:pom.*

Calculate—चयि *cai.*

Calf (of a cow)—माचप्-आ *ma: cap-a:*, of a buffalo माजेअि-आ *ma:jei-a:*, of mithun श्या-आ *shya:-a:.*

Call (shout for)—ग्राँ *grã:* ; —names, abuse मा प्रे ग्राँ *ma: pre grã:.*

Can (to be able)—हाने *ha:ne.*

Cane— ताओर्-रेअिक् *ta:or-reik,* —leaf लका *laka:,*-work ताओर्-रेअिक् काम् *ta:or-reik ka:m.*

Cap—सो-आ *so-a:.*

Captain (leader)— कामाङ् *ka:ma:ng.*

Captive—'पो *'po.*

Capture—'रो *'ro,* 'पोरो *'poro,* कार्रु (अि) *ka:rru (i).*

Carcass— ताब्रे थाङ् *ta:brẽ tha:ng.*

Car—गारि *ga:ri.*

Care—प्राछो *pra:cho,* प्रा कापो *pra: ka:po.*

Careful— प्रा कापो-आ *pra: ka:po-a:.*

Carefully—ह्वे ँ तुअिया-गो *hwẽ tuiya:-gõ.*

Carpenter—मासाङ्-प्ला काम्जिया 'मे *mas:a:ng-pla: ka:mjiya: 'me.*

Carpentry—मासाङ्-प्ला-काम् *ma: sa:ng-pla:-ka:m.*

Carry—बा *ba:* (*a:* very long), ग्लेअिग् *gleig,* ग्ला(अि) *gla:(i),*—load तागु ग्ला *ta:glu gla:,*—on back प्लिङ् ग्ला *pling gla:,* — slung across shoulder तात्याँ आबोब् *ta:tyã: a:bob,* —small articles in bags, pocket etc. रा *ra:,*—on head कातुस *ka:tusa.*

Carry out order—हुकुम् दङ् *hukum dang.*

Cart—गारि *ga:ri.*

Case (law)—ताशि *ta:shi,* (to lodge) गस *gasa.*

Cast (to throw)—ल्या *lya:.*

Cat—माजारेअि *ma:ja:rei,*—wild ताछागम् *ta:cha:gam.*

Catch —'रो-त्यो *'ro-tyo.*

Caterpillar—तापुम् ज़ोम् *ta:pum zom.*

Cattle enclosure (in jungle) श्या आपुँ *shya: a:pũ.*

Cause—कन्-नुम् *kan-num.*

Cautious—वे-हार्रु-आ *we-ha:r-ru-a:.*

Cave—फ्लाँ-पु *phlã:-pu,* थिया-पु *thiya:-pu.*

Cemetry—'मे थाङ् प्रि ब्लोम् *'me tha:ng pri blom.*

Ceiling (bamboo)—आपुँ *a:pũ*, आपुङ् *a:pung* ;—beam बोँगलि *bõgli.*

Centre—तबु *tabũ.*

Centrepost ताम्-मिङ् *ta:m-ming.*

Ceremonial dress—म ओइ-'तु *ma oi-'tu.*

Certain—'दि-आ *'di-a:.*

Certainly—'पि *'pi* used as suffix to indicate certainty e.g. हाना पिना *ha:na: pina:* come certainly, surely, must come.

Chaff (husk)—के-तार्वाँ *ke-ta:rwã:.*

Chain—ता-ह्वेँ *ta:hwẽ.*

Challenge—ताशि जि गाकि *ta:shi ji ga:ki.*

Chair (seat)—ता-चुँ *ta:-cũ.*

Chang (raised bamboo floor) —ताओर्रेइक् *ta:orreik*, to construct—ताओर्रेइक् प्लु *ta:orreig plu.*

Change—हाल्-लु *ha:l-lu*, इयेइग् *iyeig.*

Channel (of water)—ताफ्रा *ta:phra:*

Chant—गोक् *go'k*, to sing ताशेँ *ta:shẽ.*

Charcoal—नामिङ छव् *na:ming tshaw.*

Charming—प्रा-मादाङ *pra:-ma:da:ng.*

Chase—द्यङ *dyang.*

Chatter—दि-हत्तङ *di-hattang.*

Cheap—ल्यु-आ *lyu-a:.*

Cheat—ला रि *la:ri.*

Check—कात्यो *ka:tyo.*

Cheerful—तावेशा *ta:wesha:.*

Chest, breast—आस्सोँ *a:ssõ.*

Chew—था-मा *tha:ma* , था-ते (इ) *tha-te(i).* (Literally *tha:*, eat and *te(i)* to strike,) —cud क्रि *kri.*

Chicken—त्यु-आ *tyu-a:.*

Chicken pox—ब्रो *bro.*

Chide—खु गा *khu-ga:.*

Chief (of village)—कामाङ् *ka:ma:ng.*

Child—आ *a:*, girl आया *a:ya:*, boy अयुवा *ayuwa:.*

Chill—जो *zõ.*

Chilly—पत्सउ *patsau.*

Chin—तेतियाप *tetiya:pa.*

China—खि *khi.*

Chisel —त्सेइगपा *tseig pa:* or 'पदाक्-वेइ *'pada:k-wei.* (Literally small axe.)

Choke—शिग-इम् *shig-im.* (Literally breathe not) ;—to death शिग् ब्रिङ कोँ *shig bring kõ.*

Choose—प्रा हु ञि *pra: hũi* ; प्रा काथु *pra: ka:thu.*

Chop *(v)*—तामे *ta:me.*

Chunga — (Bamboo tube) ताँ-वाँ *tã:-wã:*—for carrying water गिल्याँ ताँ-वाँ *gilyã: tã:-wã:* ;—for drinking beer ञियु ताँ-वाँ *iyu tã:-wã:* ;—for water माचेञि फ्लु *ma:cei phlu.*

Clan—बामे *ba:me,* असिङ् *asing,* हात्या *ha:tya:.*

Clansman—बामे 'मे *ba:me 'me.*

Clapper— (Musical instrument) तब्-बिं *tab-bi.*

Claw—शि *shi.*

Clay—खालेञिग् *kha:leig.*

Clean *(adj.)*—प्रा आपाग् *pra: a:pa:g* ; *(v)* आपाग् (ञि) *a:pa:g (i),* ल्यो *lyo* (Literally, to whiten).

Clear—दाङ्-आ *da:ng-a:* ; (of sky only) ख्रि *khri.*

Clever—तावे-द्या *ta:we-dya:.*

Cliff—थिया ब्रोम् *thiya:brom.*

Climb—श्यु *shyu* ;—tree in play मासाङ् जाक् श्यु *ma:sa:ng ja:k shyu* ; climbing competition—श्यु हामागा *shyu ha:-ma:ga:.*

Clock—रिङ् तारवे ring *ta:rwẽ.*

Close *(v)*—पङ् *pang* ; *(adj.)* 'गा *'ga:.*

Cloth—काज़म् *ka:zam* ; woollen —ताफिङ् काज़म् *ta:phing ka:zam* ; loin—अथों *athõ.*

Cloud—आम् *a:m.*

Club—(Bludgeon) ताख्रिम्बों *ta:khrimbõ* ; *(v)* हाब्बा *ha:bba:.*

Cluster-bean—माब्ले *ma:ble.*

Coal—नार्मिङ् छ्वा *na:míng tschaw.*

Coarse—तालिं *ta:lí.*

Coat—तिङ् *ting* ; red—तिङ् शि *ting shi.*

Cobra—ताबब् *ta:bab.*

Cobweb—श्या *shya:.*

Cock—त्यु ताला *tyu-ta:la:.*

Cod-piece—जो-क्रा *jo-kra:* द्यअु ख्राअु *dyau khra:u.*

Co-habit—हार् रेञि-गा *ha:r rei-ga:,* ल्येब्-गा *lyeb-ga:.*

Coil—ताप्रि *ta:prí.*

Cold *(adj.)*—ज़ोङ-आ *zong-a:* or ज़ों-आ *zõ-a:* ; bad cold दोखाञिङ् *do kha:ing.*

Cold season—कापिक्या *ka:pikya:.*

Collect—हरम् (ञि) *haram (i),* हरम् कों *haram kõ.*

Colour—हार्-रङ *ha:r-rang.*

Comb—छे-कुञि *che-kui.*

Combat—हादों गा *ha:dõ ga:.*

Combine—ता-रु गा *ta:-ru ga:.*

Come—हाना *ha:na:.*

Comfort—हाम्बि *ha:mbi.*

Comfortable—हाम्मिया *ha:m-miya:.*

Command (*v*)—ताको जि *ta:ko ji*

Commence—तिं *tí.*

Commit (crime)—प्रा-ऑम्-जि *pra:-ím-ji.* (Literally good-not-do).

Common—चुमे-बा *cume-ba:.* (Literally all for).

Companion—आतम्रों *a:tamrõ.*

Company—आतम्रों (ञि) *a:tamrõ (i).*

Compel—ताशिगा *ta:shiga:.*

Compensate—हाल्यु दा *ha:lyu da:.*

Compete—हामागा *ha:ma:ga:.*

Complain—गस *gasa.*

Complaint—गस *gasa.*

Complete—बातु (ञि) *ba:tu (i).* दाङ् *da:ng.*

Compounder (medical)—तामा महुरि *ta:ma: mahuri.*

Conceal (transitive)—हा-आम् *ha:-a:m.*

Conceive (child)—आपुसो *a:puso.*

Concubine—मिया हा-आम्-सो *miya: ha:-a:m-so.*

Condemn (*v*)—प्रा-वे-ऑम् *pra:-we-ím.* (Literally love not).

Conduct (transitive)—ताहु *ta:hu.*

Confess—वे-माला *we-ma:la:.* जिम्-ला *zim-la:* (Literally to speak the truth).

Confide—वे-लङ् *we-lang,* तावे गो वे-लङ् *ta:we gõ we-lang.* (Literally to rely on (gõ) the mind).

Confident—तावेगों वे-लङ्-पिं *ta:wegõ we-lang-pí.*

Confine—'पो रो *'po ro.*

Conflagration—कार्रप् कों *ka:rrap kõ.*

Conflict (*n*)—ताशि *ta:shi.* (*v*) ताशि-जि *ta:shi-ji.*

Confluence (of river)—त्रिगा *triga:.*

Confuse—तावे-वेसा *ta:we-wesa:*

Congratulate—प्रा मादाङ् ताल्यो *pra: ma:dang ta:lyo.* (Literally—good looks delight).

Connect—हाद्दु *ha:ddu:*

Conquer—हाने *ha:ne.*

Consent (to matrimonial proposal)—द्यङ् *dyang.* (Literally to finalize, conclude.)

Consider—हाँर्रवे *hã:rrwẽ.*

Constantly—आलि *a:li,* बु-च्चि *bu-tsai.* (See under always).

Construct (a hearth)—गु-बा *gu-ba:,* ताओर्रेश्रिक् प्लु *ta:orreik plu.*

Consult—आहु (श्रि) *a:hu (i).*

Contact—रु-गा *ru-ga:.*

Contain--लोम्-कुँ-आँ *lom-kũ-ã:.* Not verb but particle meaning inside, तिङ् लोम्कु-आँ-सिग्रेत् *ting lomkũ-ã:-sigret*—cigarettes within the tin container.

Contented—तावेशा *ta:wesha:.* हाल्यो-आ *ha:lyo-a:*

Contiguous—तिपा *tipa:.*

Continue—बा-पि *ba:-pí.*

Continually—ला or ताला *la:* or *ta:la:* used as suffix to denote continuity e. g. खि-ताला-दि *khi-ta:la-:-di* always goes; बु-च्श्रि *bu-tsai.*

Contribute—छे *chẽ.*

Convince—ताहु *ta:hu,* द्यङ् *dyang,* more like बस in Hindi.

Convey—आत्याँ *a:tyã:.*

Cook—मान्यु *ma:nyu.*

Cooking-pot—पाब् *pa:b.*

Cool—श्रिङ्-ज़ो *ing-zõ.*

Copy (*v*)—हाल्यु *ha:lyu,* बा हाँद्यो *ba:hã:dyo.*

Copy (*n*)—तालग् *ta:lag.*

Cord—तातये *ta:tyẽ.*

Corn—ताथा *ta:tha:.*

Corner—काद्यु *ka:dyu.*

Corpse—'मे थाङ् *'me tha:ng.*

Corpulent, fat—दराङ् *dara:ng* or द्राङ् *dra:ng.*

Correct (*v*)—वेसा कातश्रि कोँ *wesa: ka:tai kõ.*

Correct (*adj.*)—वे-सा-श्रिम् *we-sa:-ím.* (Literally wrong not) ज़िम्-सा *zim-sa:.*

Corridor—आलेमिश्रु *a:lemiu.*

Cotton—कपेय् *kapey,* cloth काज़म् *ka:zam,*—rug काज़म्-कालङ *ka:zam-ka:lang.*

Cotton-plant—कपेय् सङ् *kapey sang.*

Couch, bed—मात्युँ *ma:tyũ.*

Council—कावे *ka:be.*

Count—चश्रि *cai.*

Couple—दरु *daru* or द्रु *dru.*

Courageous—रेश्रिग्-श्रिम् *reig-ím.*

Course (of river etc.)—माचेश्रि ब्लुम्—*ma:cei blum.*

Court to woo—ता-वे-शा *ta:-we-sha:,* थ्रे-तपा *thre-tapa:.*

Court-yard—ह्वाँरा *hwã:ra:.*

Cover—(with cloth or paper)

कापा *ka:pa:* ;—(with a lid) त्येग् *tyeg.*

Cover (*n*)—for private parts जोकरा *jokara:.*

Covered portico—कोमडु *komadu.*

Covet—आँल्यायेम् तावे-वे *ã:lyayem ta:we-we.*

Co-villager—कापा-िअया म्लाँ 'मे *ka:pa:-iya: mlã: 'me.*

Cow—माचप् *ma:cap.*

Cowardly—रेिअग्सि-आ *reigsi-a:.*

Co-wife—मिया आखि *miya:a:khi.*

Crack—गा *ga:.*

Crash—हाज्जा कों *ha:zza:kõ.*

Crawl—हागाबा *ha:ga:ba:.*

Create (to manufacture)—बा *ba:.*

Credit, loan—आवा *a:wa:* ; give on—आवा हाङ् *a:wa:ha:ng,* take on—आवा शि *a:wa: shi.*

Creeper—तारब् *ta:rab.*

Cremation—'मे थाङ् प्रिया काम् *'me tha:ng priya: ka:m.* (Literally corpse burning work.)

Crime—काम्प्रा-िअम् *ka:mpra:im.*

Crooked—काउ-िअ *ka:u-i.*

Crop—ताथा *ta:tha:.*

Cross (*v*)—लि *li,* काँ *kã.,* छे-काँ *che-kã:.*

Cross-beam—ब्रों कोिअ *brõkoi.*

Cross-belt—ताँ-ह्वें *tã:-hwẽ.*

Crow—पिआक्ला *pia:kla:.*

Crowd (*v*)—गा *ga:.*

Crush—तिम्-कों *tim-kõ.*

to grind फ्लाँ *phlã:,* (also flatten and bake dough).

Cucumber—मागिंङ् *ma:ging.*

Cry (*v*)—ख्रो (िअ) *khro(i).*

Cud to chew—क्रि *kri.*

Culprit—प्रा-िअम् जिया 'मे *pra:-im jiya: 'me.* (Literally good not doing man) माचिया 'मे *ma:ciya: 'me.*

(Literally harmful man.)

Cultivate—माकाब् *ma:ka:b.*

Cultivated land—काल्याब् क्याँ *ka:lya:b kyã:* ; boundary of काल याब् कापुम् *ka:lya:b ka:pum.*

Cultivation—काल्याब् *ka:lya:b* ; terrace—ताको काल्याब् *ta:ko ka:lya:b* ; wet—माचेिअ काल्याब *ma:cei ka:lya:b.*

Cultivator—बोया मे *boya: me.*

Cup—लुचा *luca:.*

Cure—प्रा-जि *pra:-ji* (*pra:* well and *ji* to make).

Current, flow—तो-उिअ *to-ui.*

Custom—हाद्दी *ha:ddi:.*

Cut—'चे *'ce* ;—the neck निप्रा *nipra:* ;—jungle (for jhum) त्ये *tye* ;—with a knife नि-त्यो *ni-tyo.*

D

Dagger—तारा *ta:ra:* or तार्-रा *ta:r-ra:*

Daily—हिङ्-आमोङ् *hing-a:mong,* काहिङ् लादो *ka:hing la:do.*

Dam *(v)*—माचेअि आपुँ त्यो *ma: cei a:pũ tyo.*

Damage *(v)*—माहिङ् (अि) *ma: hing (i).*

Damdim (a kind of fly)—ता-यु *ta:yu.*

Damp—छाङ्-आ *cha:ng-a:.*

Dance—बि *bi.*

Dancer—बि-'मे *bi-'me.*

Dancing yard—बि-ब्लोम् *bi-blom.*

Dao—small, तारा *ta:ra:,* big (for men), शाब्रेँ *sha:brẽ,* small (for women), मारु *ma:ru.*

Dare—रे *re.*

Dark—का-नु *ka:nu.*

Daughter—आयाँ *a:yã:*; brother's—आयाँ *a:yã:,* sister's —आदु *a:du,* uncle's—(i) maternal नाकाअु *na:ka:u,* (ii) paternal नाबि *na:bi.*

Daughter-in-law—आ न्याङ् *a: nya:ng.*

Day—हिङ् *hing*;—before yesterday ब्ले हिङ् *ble hing*;—after to-morrow हानो हिङ् *ha:no hing*; auspicious—रिङ् ग्लेअि *ring glei.*

Dazzle—ताके *ta:ke.*

Dead—शेअि-आ *shei-a:,* abode of the—तागा-म्लाँ *ta:gra:-mlã:*

Deaf—कापा *ka:pa:.*

Dear—कशा-अिङ् *kasha:-ing.*

Death—शेअि-कोँया *shei-kõya:*; —through disease न्याराँ गोँ-शेअि-या *nya:rã: gõ-shei-ya:*;—through accident ताहोँया-शेअिया *ta:hõya:-sheiya:*; —through epidenic 'राँ-तालङ 'रेअिया गोँ शेअि-या *'rã:-ta:lang 'reiya:gõ shei-ya:* or शेअि तालङ् *shei ta:lang*;—by murder—'मे ताहोँया गोँ शेअिया *'me ta:hõya:gõ sheiya:.*

Debris (dried, in the field) —काराङ *ka:ra:ng.*

Debt—आवा *a:wa:,*—to incur —हादा *ha:da:,* to repay—आवा तापेय् *a:wa: ta:pey*; not to repay—आवा तापेय्-अिम् *a:wa: ta:pey-ím.*

Debtor—हादाया 'मे *ha:da:ya: 'me.*

Decamp—'ले *'le.*

Decapitate—केरुति *keruti.*

Deceive—लारि *la:rí*; मा-चि *ma: ci.*

Decide—वे-माला *we-ma:la:.*

Decorate—मा-वयि-तु *ma:-wai-tu.*

Decrease—'तेँ *'tẽ.*

Deduct—शि-पेँ *shi-pẽ* ; पेँ-गा *pẽ-ga:*

Deep—रिम् *rim.*

Deer (large species with long horns) — माचु *ma:cu* ; wild goat माजुम् *ma:jum.*

Deity—खिँनिम् *khinim.* (a) जेब्-मालु *jeb-ma:lu,* the creator. (b) दब्-पाँ *dab-pã:,* the preservor. (c) तिछायाँ *ticha:yã:,* the destroyer. (d) द्यु आँ *dyũ ã:* deity for energy.

Defeat—ज़ेँ-तु *zẽ-tu.*

Defend—कात्यो *ka:tyo.*

Defraud—(see under cheat).

Defy—थाराङ्-ईम् *tha:ra:ng-ím.*

Delay—राँ *rã,* रिङ् द्यङ् *ring-dyang.*

Deliberate—वे-माला *we-ma:la:.*

Delicious—था-प्रा *tha:-pra:.* (Literally eat good).

Delight *(v)*—हाल्यो *ha:lyo,* ताजाअिशा *ta:ja:isha:.*

Delirious—मे-मा *me-ma:,* (1st syllable with rising pitch). (Distinguish this from 'मे मा *'me ma:* man black).

Deliver—(to give) हाङ् *ha:ng.*

Deliver—(a child) मे *me.*

Dense—तालि *ta:lí.*

Deny—जि-ईम् *ji-ím.* (Literally जि *ji* to do, ईम् *ím* not) ; आयिम् *a:yím.*

Depart—बो *bo.*

Depend upon—वे ओेति तु *we eti tu.*

Describe—आत्याँ *a:tyã:.*

Descend—जा *ja:,* (Distinguish from, जा *ja:* what ? pronounced with a rising pitch).

Desert *(v)*—माराकोँ *ma:ra:kõ.*

Design—(to plan), वे-हार्वे *we-ha:rwẽ,* वे-ताशाँ *we-ta:shã,* *(n)* ज़ो *zo.*

Despair—वे-माराँ *we-ma:rã:*

Despatch—(of things) ग्लाअिग् *gla:ig* ; (of human beings) आह्वे *a:hwe.*

Despise—कापुशि *ka:pushi.*

Destroy—माहिङ् *ma:hing.*

Detain—त 'मे *ta 'me.*

Dew—लोब्बाँ *lobbã:.*

Dialogue—लादाला *la:da:la:.*

Die—शे(अि) *she(i).*

Diet, food—थामिङ् *tha:ming.*

Differ—पि-पि-तो-अि *pí-pí-to-i.*

Different—पि-पि *pí-pí.*

Difficult—तात्योँ *ta:tyõ* (o—very close).

Dig—'तु 'tu.

Dim—'तेँ 'tẽ.

Diminish—(see under decrease).

Dine—था tha:.

Dip—हज़्ज़ा hazza:.

Dirge—ताज्याँ ta:jyā:.

Dirt—दाके da:ke.

Dirty—कापुथे ka:puthe, दाके da:ke.

Disagree—रुगा-ऻिम् ruga:-ím.

Disallow—लाऻिम् la:ím (Literally say 'no').

Disable—हाब्बा ha:bba:.

Disappear—कामा ka:ma:.

Disappoint—वे-लङ् ऻिम् we-lang ím.

Disbelieve—वे-लङ्-ऻिम् we-lang-ím.

Discard—माराँ ma:rã.

Discharge—(to dismiss), आह्वे कोँ a:hwe kõ; to throw—ओ o, arrow, gun etc. ओ o, stone —ल्या lya:.

Disclose—ताब्ला ta:bla:.

Discomfort—वाँऻिम् wã:ím.

Discontented—हाल्यो ऻिम् ha:lyo ím.

Discord—रुगाऻिम् ruga:ím.

Discover—हालेँ ha:lẽ.

Discuss—माला ma:la:.

Disdain—कापु(ऻि) ka:pu(i).

Disease—न्याँराँ nyã:rã: ;— of the ear क्रु-न्याँ kru-nyã:,—of the eye ब्लम्-न्याँ blm-nyã:,—of the nose हान्यागोम्-न्याँ ha:nya:gom-nyã: ; Infantile आ-राँ a:-rã:,—causing spirits (1) causing fever खिनिम् मादे khiním ma:de, (2) causing pain खिनिम् ता-ब्रु khiním ta:bru, (3) causing stomach troubles खिनिम् ता-हुम् khiním ta:-hum, (4) causing all sorts of illness काँपो आराँ kã:po a:rã:.

Disguise—हाद्यि तु ha:dyi tu.

Dish—बेला be-la:, पेत्ताऻि petta:i, मारोकाँ ma:rokã:.

Dishonest—ला-हालाग्-आ la:-ha:la:g-a:.

Dislike—तावेश्या-ऻिम् ta:weshya:-ím, रु-ऻिम् ru-ím.

Dismay—माथङ् दुका ma:thang duka:.

Dismiss—(See under discharge).

Disobey—तादाङ्-ऻिम् ta:da:ng-ím.

Disperse—हाऻि कोँ ha:yi kõ.

Dispute *(n)*—ताशि ta:shi, *(v)* ताशि-जि ta:shi-ji.

Dissolve—आका a:ka:.

Distant—द्या *dya:,* (with a falling tone).

Distil—चेञि *cei.*

Distinct—ह्वेँ ताङ्-आ *hwẽ ta:ng-a:.*

Distinguish *(v)*—काथे *ka:the.*

Distinguished—मे दोँ ऍखिङ् प्रा *me dõ ekhing pra:,* (Literally among men one good).

Distress—माथङ् दुका *ma:thang duka:*

Distribute—आपेँ *a:pẽ.*

Distrust—वे-लङ्-श्यिम् *we-lang-shyím.*

Disturb—वे-सा *we-sa:*

Divide—'पेँ-गा *'pẽ-ga:.*

Divorce—wife मिया माराकोँ *miya: ma:ra:kõ,* — husband मञु-आ माराकोँ *mau-a: ma:ra:kõ.*

Dizzy—आयिग्-या *a:ig-ya:.*

Do—जि *ji,* बा *ba:,*

Doctor, physician—तामा बाबु *ta:ma: ba:bu.*

Document—आपिसि ताको *a:pisi ta:ko.* (Literally official paper).

Doe—माचु-क्रु *ma:cu-kru.*

Dog—कुअक् *kuak.*

Doll—चञु-प्रा *cau-pra:*

Domestic— (of animals) अङ्अि.या ताब्रे *a:ngiya:ta:brẽ.*

Done—finished, complete दाङ् *da:ng,* (same as *dyang* ?)

Door—खालाङ् *kha:la:ng,* door frame ताद्यो *ta:dyo,* door bolt ताख्रु *ta:khru.*

Doubt—सम्म् *samm.*

Double—त्यु-गा *tyu-ga:.*

Down--ब्रि *bri,* हाअियाब् *ha:iya:b,* down stream माचेञि मानु *ma: cei ma:nu.*

Dowry—मिया ताल्यु *miya: ta: lyu.*

Drag—मा-गोँ *ma:gõ.*

Drain—तख्याँ *takhyã:.*

Drake—क्लेम्बब् ताला *klembab ta:la:.*

Draught—श्योँ-कोँ *shyõ-kõ.*

Draw—(to pull) हारि *ha:ri,* मागोँ *ma:gõ* ;—picture of हाद्यि *ha:dyí.*

Dread—माथङ्-रे *ma:thang-re.*

Dream—यामो *ya:mo.*

Dress *(n)*—तिङ्-काज़म् *ting-ka:-zam.* *(v)*—to put on clothes मावे गि *ma:we gi,* तिङ् तिङ् *ting ting* ;—wound वु(ञि) *wu(i).*

Drill—(to bore) द्रे *dre.*

Drink—तिम् *tim.*

Drive—vehicle खे *khe* ;—away खे द्यङ् कोँ *khe dyang kõ.*

Drown—लङ् कोँ *lang kõ,* माचेञि गोँ हज़्ज़ाकोँ *ma:cei gõ hazza:kõ.*

Drug—तामा *ta:ma:.*

Drum—ग्राँ *grã:.*

Drunk—अियु-मि-आ *iyu-mi-a:.*

Dry—श्यो̆-गा *shyŏ-ga:.*

Duck—क्लेम्बब् क्रु *klembab kru.*

Duckling—क्लेम्बब्-आ *klembab-a:*

Dull—कापा *kap:a:*, तावे आयिंम् *ta:we a:yím.*

Dumb— मार्रो-शि-अिंम् *ma:rro-shi-ím,* हार्रे̆ *ha:rrĕ.*

Dusty— खालेअिग्-खाब् *kha:leig-kha:b.*

Dutiful— काम्-हाने *ka:m-ha:ne.* (Literally work can).

Duty—काम् *ka:m.*

Dwarfish—'मे-ख्राअि *'me-khra:i.*

Dwell—अि *i.*

Dwelling—अङ् *ang.*

Dye *(n)*—तासी *ta:si:* (i : with a falling tone) *(v)* तासी मोदो *ta:si: modo.*

Dysentry — कय्याङ्-अिग् *kay-ya:ng-ig.*

E

Ear—क्रु-ना *kru-na:,*—hole क्रु-क्राँ *kru-krã:,* —drum क्रु-ताप्-लाग् *kru-ta:p-la:g,* क्रु-सु *kru-su,* —ornaments of plug or disc क्रु-पे *kru-pe,*—ring सुम्-बे *sum-be,*—plug of bamboo ब्रापे *bra:pe,* fetch by the—क्रु-रो कात्येम् *kru-ro ka:tyem.*

Ear—of corn आयुम् *a:yum.*

Early—हायु̆ *ha:yŭ.*

Earn—'मा-नो *'ma:-no.*

Earth—(globe) अिओम्ना *iomna:,* soil खलाअि *khala:i.*

Earthen jar—कल *kala,* from Assamese कलस *kalas.*

Earth-worm—ताजि *ta:ji* (Distinguish form ताज़ि *ta:zi*—chang floor).

East—रिङ्-ले̆-बोम् *ring-lĕ-bom.*

Eat—था *tha:,*—quickly कारो-था *ka:ro-tha:,* to swallow ब्ला(अि) *bla:(i),*—one's fill था-द्यु *tha:-dyu.*

Easily—खो̆ खो̆ *khŏ khŏ.*

Eaves—आबम्-था *a:bam-tha:.*

Eclipse—पाँ-सिम् *pã:-sim.*

Educate—ताहु(अि) *ta:hu(i).*

Egg—आतेअि *a:tei,*—of hen त्यु आतेअि *tyu a:tei,*—of duck क्लेम्बब् आतेअि *klembab a:tei,*—white of मार्-रअि *ma:r-rai,*—yellow of मार्-रअि-शि *ma:r-rai-shi,* shell of—कर्वा *karwa:*

Eight—'लिम्म् *'limm,*—anna bit देलेअि *delei.*

Eighty—'लिम्म् हालोङ् *'limm ha:-lang.*

Eject—आ-ह्वे *a:hwe.*

Elbow—ला क्राप् *la: kra:p.*

Elect—मा-प्रा *ma:-pra:.*

Elder—(village) म्लाँ'मे तापग् *mlã:'me ta:pag.*

Elephant—तामे-भिङ् *ta:me-ing.*

Elevate—मा-छो(भि) *ma:-cho(i),* हादें *ha:dẽ,* दें *dẽ.*

Eleven—हालि-खिङ् *ha:lí-khing.*

Elope—मिया ले-ने *miya: le-ne.* (distinguish from *miya le* meaning, the woman has run away, fled).

Embrace—गु (भि) *gu (i).*

Embroider—ज़ो-जि *zo-ji.* (Literally design make).

Emphasize—माथङ् ला *ma:thang la:,* माथङ् मारो *ma:thang ma:ro.*

Employ—ताशिं *ta:shí.*

Empty—'पों-राँ *'põ-rã:*

Encircle—गाँओं *gã:õ.*

Encourage— रेभि-नम् *rei-nam.*

End (*v*)—द्यङ् *dyang.* (*n*) दोङ् *dong,* मापु *ma:pu.*

Endeavour—माला *ma:la:.*

Endure—ज़े-भिम् *ze-ím.*

Enemy—ब्रें *brẽ.*

Engage— (See under employ).

Engaged—(for marriage) मभु-आ साब् गा *mau-a: sa:b ga:,* मुभ-आ काब्-बेभि-सा *mau-a: ka:b-bei-sa:*

Enjoy—ता-वे-प्रा *ta:-we-pra:*

Enslave—'पो-रो *'po-ro,* 'पो-जि *'po-ji.*

Entangle —रो(भि) *ro(i).*

Enter—अङ्-क्वें हाना *ang-kwẽ ha:na:.*

Entertain—हार्रु *ha:rru.*

Entice—माने *ma:ne.*

Entrails—कल्हभि-लाभि *kalhai-la:i.*

Entrap—ताबेग् *ta:beg.*

Entreat—प्रा-शा-बो *pra:sha:-bo.*

Enumerate—चभि *cai.*

Envy—करिं *karí.*

Erect—दें *dẽ.*

Err—वे-सा *we-sa:.*

Escape—रु (भि) *ru (i).*

Escort—हागु *ha:gu.*

Esteem—कम् *kam,* द्यङ् *dyang.*

Estimate—कादेगे ब्रिं ला *ka:dege brí' la:.* (Literally to say how much expense).

Evaporate—कामा-बा *ka:ma:ba:.*

Evening—ल्यङ् *lyang* ; ल्यङ् कोंया *lyang kõya:*—it is evening.

Everywhere—चु-मे-म्लाँ *cu me-mlã:*

Exact (*adj.*)—ज़िम्सा *zimsa:.*

Exactly—माकब् *ma:kab.*

Exaggerate — आँल्यायेम् द्युला *ã:lya:yem dyu-la:*. (Literally most speak).

Examine—काथु *ka:thu.*

Exceed—ताब्लु-शि *ta:blushi.*

Exchange—येअिग् *yeig.*

Excite—खाम्युँ-शि *kha:myũshi.*

Exclude—आह्वे-कोँ *a:hwe-kõ.*

Excuse—मारा-कोँ *ma:ra:kõ.*

Exhale—शिग्मात्या *shigma:tya:.*

Exhibit—ह्वेँ-आ ह्वाँरा-छो *hwẽ-a: hwã:ra-cho.*

Exist—अँ *ã.*

Expand—by inflation 'दु-शा-बो *'du-sha:-bo,*–by pulling 'जेँ *'jẽ.*

Expect—वे-लङ् *we-lang.*

Expedition— (to go on war) ब्रेँ-जि *brẽ-ji.*

Expel—द्यङ्-कोँ *dyang-kõ,* माराकोँ *ma:ra:kõ.*

Explain—ताहु(शि) *ta:hu(i).*

Explode—'बो *'bo.*

Expose—आखिगास *a:khiga:sa.*

Express—(one self) वे-ला *we-la:* (Literally to speak heart). Distinguish from अे वे लाया *e we la:ya:,*he/she says.

Extensive—द्या द्या *dya: dya:,* द्या कापा *dya: ka:pa:.* (Literally long distance). Distinguish द्या *dya:,* distant, with falling tone, from द्या *dya:* property, with rising tone.

Extinguish—हामिङ्कोँ *ha:ming kõ.*

Eye—ब्ल्म् *blm* ;—lid ब्ल्म्-क *blm-ka*—lash ब्ल्म्-अुम् *blm-um,* —brow ब्ल्म्-गाप् *blm-ga:p,*—of the needle तागो क्राँ *ta:go-krã:.*

F

Face *(n)*—न्याँ *nyã:* ; (to be distinguished from न्याँ *nyã:* disease, with a falling tone).

Fade—शि (शि) *shi (i).*

Fail—हाने-अिम् *ha:ne-ím.*

Faint—swoon, पमे *pame.*

Faithful—'मे-वे-लङ् *'me-we-lang.*

Fall—हारु (शि) *ha:ru(i),*—down गल्या *galya:,*— ill न्याँरा-कोँ *nyã:ra:-kõ,* राँ को *rã: kõ.*

False—ला-हालाग्-आ *la:-ha:la:g-a:.*

Family—आमेया *a:meya:.*

Famous—चुमे कासा *cume ka:sa:.* (Literally all know).

Fan *(n)*—तायङ् *ta:yang,* *(v)* तायङ् यङ् *ta:yang yang.*

Far—द्या *dya:,* with falling tone. Distinguish द्या *dya:,* property, with rising tone.

Farewell—छिग् माता *chig ma:ta:*.

Fast—(quick) कार्-रो *ka:r-ro*.

Fast—to go without food, थाशि-ईम् *tha:shi-ím*.

Fasten—कार्रुइ *ka:rrui* तें य् *tẽy*.

Fat *(n)*—स *sa*. *(adj)* 'दि स-स *'di sa-sa*,—man 'मे दराङ् *'me dara:ng*.

Fate—कपाइ *kapa:i*.

Father—नाबा *na:ba:* ; sister of —नामा वोॅक् *na:ma: wo´k*, elder brother of—नाबा पोॅक् *na:ba: po´k*, younger brother of—नाबा वोॅक् *na:ba: wo´k*, father of—नात्या *na:tya:*, mother of —नाया *na:ya:*.

Father-in-law—ना ब्रा *na:bra:*.

Fatigued हेर्-रा *her-ra:*

Fatten—'द्यङ्-स *'dyang-sa*.

Fault—हका *haka:*.

Favour—तावेशा *ta:wesha:*.

Fawn *(n)*—माचु-आ *ma:cu-a:*.

Fear—रा(इ) *ra:(i)*, रेइग् *reig*.

Feast—था-फ्लि *tha:-phli*, हरम् था *haram tha:*. (Literally together eat) चुमे था तिम् *cume tha: tim*. (Literally all eat drink).

Feather—तालों *ta:lõ*.

Feed—प्रों *prõ*.

Fellow—villager म्लाँ जापा 'मे *mlã: ja:pa: 'me*.

Felt-hat सोवा *sowa:*.

Female—मिया *miya:*,—relation असिङ् 'मे मिया आ आ *a:sing 'me miya: a: a:*.

Fence—आपुँ *a:pũ*,— against mithuns—आश्या आपुँ *a:shya: a:pũ*.

Ferocious—कब्रिङ् *kab-ring*.

Ferry *(v)*—र्वाँ गें *rwã: gẽ*.

Fertile—खलाइ प्रा *khala:i pra:*. (Literally—land good).

Fetch—शि-गे *shi-ge*.

Feud—clan—बामे काइङ् ताशि *ba:me ka:ing ta:shi*, family—अङ् काइङ् ताशि *ang ka:ing ta:shi*.

Fever—तालाङ्-राँ *ta:la:ng-rã:*.

Few—इङ् *ing*.

Fibre—(of a kind of bark) ताछा *ta:cha:*

Field—(jhum) काल्याब् *ka:lya:b*.

Fifty—माङा हालोङ् *ma:nga ha:-long*.

Fight—हा-दोङ् *ha:-dong*, or हा-दों *ha:dõ*—with each other होवाग्-आ *howa:g-a:*.

File—(Implement) सइ ताम्या *sai ta:mya:*.

Fill—ब्लाङ् *bla:ng*.

Find —माला चङ् *ma:la: cang*,

हवेँ ताङ् *hwẽ ta:ng*—out कात्याङ् *ka:tya:ng.*

Fine—to pay हाङ्-तु(अि) *ha:ng-tu(i)*, to inflict—हाङ्-तु-जि *ha:ng-tu-ji.*

Finger—आब्रङ् *a:brang*,—nail आह्लिङ् *a:hling.*

Finish—दयङ् *dyang* ; exhaust —वे-सि-अिम् *we-si-ím* ; complete—द्यङ् *dyang* ; end—मा-पु *ma:pu.*

Fire—नार्मिङ् *na:míng* ; setting —to jungle for jhum हाबङ् प्रिं *ha:bang prí.*

Fire-place—गु-दु *gu-du.*

First—हायुँ *ha:yũ.*

Fish—ताँ *tã:*, dry—ताँ-कु *tã:-ku.*

Fisherman—ताँ ल्याया 'मे *tã: lya:ya: 'me*, 'रो *'ro*, fishing net श्या *shya:*, —line तात्ये *ta:tyẽ*, —hook हाब्रिङ् *ha:bring.*

Fist—बू *bu:.*

Five—माङा *ma:nga:.*

Flame—नार्मिङ् हाब्ला *na:míng ha:bla:.*

Flat—(stick, used in weaving) ताब्येअि *ta:byei.*

Flatten—फ्लाँ *phlã:.*

Flee—छब् *chab.*

Flesh—meat ताब्रे *ta:brẽ*,—of fruit पोम् सू-ल्म् *pom su:-lam.*

Flint—तालोम्-ज़ोङ् *ta:lom zong.*

Float—हरराँ *harrã:.*

Flood—माचेअि-बो *ma:cei-bo.*

Floor—(chang) ताज़ि *ta:zi.*

Flow—*(v)* ब्लुम् *blum*, *(n)* तो-अुअि *to-ui.*

Flower—तापि *ta:pí.*

Fly—*(n)* ताल्यब् *ta:lyab*, *(v)* 'येम्-मा *'yem-ma:*, बा *ba:*, (a: with a rising tone).

Foal—गर्-रि-आ *gar-ri-a:.*

Fodder—तात्यङ्-ना *ta:tyang-na:* (jungle leaf used as fodder).

Foe—ब्रे *brẽ.*

Fold *(v)*—'तु-पि *'tu-pi.*

Follow—मामिअु बो *ma:miu bo.*

Foment—मान्यम् *ma:nyam.*

Fond—प्रा-वे *pra:-we.*

Food—थामिङ् *tha:ming.*

Fool—कापा *ka:pa:.*

Foolish—तावे अर्यिम् *ta:we ayím.*

Foot—ग्रो -फा *grõ-pha:*, sole of—ग्रो -क *grõ-ka.*

Foot-hill—ल्यङ् काव् *lya:ng ka:w.*

Foot-path—आलेम्-ज़ा *a:lem-za:.*

For—बा *ba:*, (suffix) *e.g.* for him चाबा *ca:ba:.*

Forbid—'ता-मे *ta:me.*

Forecast—हाँयु ला *hã:yu la:.*

Forehead — माफ्ला *ma:phla:*,

silver plate ornament for—कबङ् *kabang.*

Foreigner—कशू ’मे *kãshu: ’me.*

Foreleg—ग्रों आत्यो *grõ a:tyo.*

Foresee—हाँयु-ह्वें ताङ् *hã:yu-hwẽ ta:ng,*

Forest—हाबङ् *ha:bang.*

Forge *(n)*—ताहाब् *ta:ha:b.*

Forget—वेसाकों *wesa:kõ.*

Forgive—’माराकों *ma:ra:kõ.*

Forsake—’पें-गा *’pẽ-ga:.*

Fort—आप्पुँ *a:ppũ,* आप्पे *a:ppe.* (Actually defensive measures.)

Fortify—आप्पे ’ते *a:ppe’tẽ.*

Fortnight—हप्ता काञिङ् *hapta: ka:ing* (Literally weeks two).

Forty—काप्राञि हालोङ् *ka:pra:i ha:long.*

Four—काप्राञि *ka:pra:i*—anna bit मेशा *mesha:.*

Fowl—त्यु *tyu.*

Fox—माबउ *ma:bau.*

Fox (flying)—कामे *ka:me.*

Fracture *(n)*—’दु *’du.*

Fragrance—हिङ्-नाङ् *hing-na:ng.*

Frame—of door ताद्यो *ta:dyo.*

Free *(v)*—मारेङ्(ञि) *ma:reng(i)* *(adj)* ’मे मारेङ् *’me ma:reng.*

Fresh—’मे-ए *’me-e,* of living beings वे-सि *we-si.*

Fright—रेञिग् *re:ig.*

Frighten—माह्रेञि *ma:hrei.*

Friend—आतम्-रों *a:tam-rõ.*

Friendly—आतम्-रों *a:tam-rõ.*

Frog—पाहोंआ *pa:hõa:,* तापा *ta:pa:.* Distinguish from तापा spear *ta:pa:.*

From—दों *dõ.* (suffix) e.g. हाँ दों *hã dõ* from me.

Front—हाँयु *hã:yu,*—side of house अङ्-कचा *ang-kaca:,*—room हागा *ha:ga:.*

Frost—ताप्रो *ta:pro.*

Frown—माह्रे *ma:hre.*

Fruit—ताशिब्रा *ta:shi-bra:.*

Frustrate—खलेञि *khalei,* with rising tone in the last syllable to be distinguished from खलेञि to spit.

Frying pan—सञिपाब् *sai-pa:b*

Full—ब्लाङ्-आ *bla:ng-a:,*—moon हालो द्यङ् *ha:lo-dyang.*

Funeral rite—ता-लो *ta:-lo,* ’मे शेञिया काम् *’me sheiya: ka:m,* ’मे थङ् प्रि́या द्राञि *’me thang priya: dra:i,*—offering कारा कुञि आँ *ka:ra: kui ã:.*

Furious—माथङ् खु-आ *ma:thang khu-a:.*

G

Gain—चाङ् *ca:ng.*

Gam, village headman—कामाङ् *ka:ma:ng.*

Gamble—आजात *a:ja:ta.*

Game—हामागा *ha:ma:ga:.*

(i) To race छब् हामागा *chab ha:ma:ga:*, (ii) To climb trees श्युु हामागा *shyu-ha:ma:ga:*, (iii) Play with dogs कुअक् दोँ हामागा *kuak dõ ha:ma:ga:.*

Gape—कामाछा *ka:ma:cha:.*

Garrulous—आताङ्-आ *a:ta:ng-a:*

Gate—ताख्रिˊ *ta:khrí*, आपु-कुलु *a:pũ-kulu*; village—म्लाँ ताख्रिˊ *mlã: ta:khrí.*

Gather—To pick कातो *ka:to*, to come together हाना हरम्-गा *ha:na: haram-ga:.*

Gay—हाल्यो-आ *ha:lyo-a:.*

Gem—लेअि *lei.*

Generous—ब्रिˊ-आ *briˊ-a:.*

Gently—बे-अे *be-e*, or ब्ये-अे *bye-e.*

Get—To find चाङ् *ca:ng*, माला *ma:la:.*

Get-up—देँ *dẽ.*

Giddy—आयिग्-आ *a:yig-a:.*

Girl—मिया-आ *miya:-a:.*

Give—हाङ *ha:ng*;—birth to (of human beings) मे *me*, (of animals) ब्रो *bro.*

Glad—तावेशा *ta:wesha:*, हाल्यो-आ *ha:lyo-a:.*

Globule—(of opium) किफिङ् *kiphing.*

Gnaw—क्रेअि *krei.*

Go—बो *bo*; on foot छिग् *chig*, on vehicle छब् *chab.*

Goat—माबि *ma:bi*, billy—माबि-कारि *ma:bi-ka:ri*, she—माबि-क्रु *ma:bi-kru*, wild—माजुम् *ma:jum.*

God—खिनिम् *khínim.* See under deity, spirit.

Goitre—तब्-बा *tab-ba:.*

Gold—'पदाअि *'pada:i.*

Gong—दोँ *dõ.*

Good—प्रा *pra:.*

Gorge—हागुअि *ha:gui.*

Gourd—काप्रा *ka:pra:*; vessel —तकाँ *takã:*, (first *a:*—short, second *a:*—close.)

Granary—आका *a:ka:*, हाका *ha:ka:.*

Grand—daughter आअियेग् *a:iyeg*,—father नात्या *na:tya:*, —mother नाया *na:ya:*,—son आअियेग् *a:iyeg.*

Grant—द्यङ् *dyang.*

Grass—तारेँ *ta:rẽ.*

Grave—ओम् ब्लोम् *om blom.*

Gray—ल्यो *lyo.*

Graze—माप्या *ma:pya:.*

Great—दराङ् *dara:ng,* or द्राङ् *dra:ng.*

Green—(colour) त्यङ्-आ *tyang-a:.*

Greet—त्रिंगा *triga:.*

Grind—to crush रुञि *rui.*

Groan—म्लाँ *mlã:,* with a rising tone to be distinguished from म्लाँ *mlã:* village, with a falling tone and long.

Groom—Bride मिया ब्राञिग्लिया मञु-आ *miya: bra:igl iya: mau-a:.*

Ground—Open ह्वाँरा *hwã:ra:.*

Grow—of plants ब्ला *bla:* ; of animals आसाङा *a:sa:nga:.*

Grumble—द्यङ्-ञिम् *dyang-im.*

Guard—कात्यो *ka:tyo.*

Guess—वे-कों *we-kõ.*

Guest—कार्रु *ka:r-ru,* room for—हागा *ha:ga:.*

Guide (*v*)—ताहुञि *ta:hu(i).*

Guilt—दुका *duka:.*

Guilty—दुका जिया *duka:jiya:.* (Literally guilt committed.)

Gum—of tooth त्यङ्-सो *tyang-so.*

Gun—गेह्रक् *gehrak,* powder—खाराञि *kha:ra:i,* bullet—ताल्याँ *ta:lyã:.*

H

Habitation—मात्याङ् *ma:tya:ng.*

Hail (*n*)—आथेञि *a:thei.*

Hair—थाङ् *tha:ng,* (with a rising tone) ; style man's—थाङ् कदु *tha:ng kadu,* woman's—आञियेग्या *a:iyegya:,*—pin ताञि-ब्रा *ta:i-bra:,* string for tying—आँवें *ã:-wẽ,* of the body—उम् *um.*

Half—आतें गे *a:tẽ-ge,* ञियुगे *iyuge,* (with reference to side e.g. हालो ञियुगे *ha:lo iyuge,* half side of moon or half moon.)

Halt—तों *tõ.*

Hammer (*n*)—सञिदा तें *saida: tẽ.*

Hand—आत्यो *a:tyo,* palm of—आत्यो-क *a:tyo-ka,* back of—आत्यो-खम् *a:tyo-kham,* hand rest in cane bridges—ताथाङ् *ta:tha:ng.*

Handle —(of ladle or spoon) ताप्ला तखरङ् *ta:pla: takhrang,* ताप्ला कु *ta:pla: ku.*

Hang—लेञि *lei,*—cloth—शेञि *shei,* (from pegs)—पो *po,* (cloth on shelf).

Hanging bridge—ताफ्रों-सा *ta:phrõ-sa:,* hanging peg ताकलो *ta:kalo.*

Happy—हाल्यो-आ *ha:lyo-a:.*

Hard—तालिपिं *ta:lipi.*

Hardy—तागो̃ *ta:grõ.*

Harmful—माचिया *ma:ciya:,* माहिङ्-या *ma:hing-ya:.*

Harness—कार्र्वि *ka:rrwi.*

Harvest—*(v)* आपिउ *a:piu,*—paddy—के उ *ke u.*

Hasten—कार्रो *ka:r-ro.*

Hat—(head gear) सोवा *so:wa:.*

Hat—(bazar) बजार *baja:ra,* हाति *ha:ti.*

Hatch—आ-गुम् *a:gum.*

Hate—कापु-शि *ka:pu-shi.*

Hated—(person) 'मे कापु *'me ka:pu.*

Haughty—बादिशा *ba:disha:.*

Haunt—खिंनिम् चाङ्-था *khinim ca:ng-tha:.*

Have—To possess आँ *ã:.*

He—अेवे *ewe,* हि-वे *hi-we,* (for object or person close by); चु-वे *cu-we,* that, he (for distant object or person).

Head—कुरु-पोम् *kuru-pom.*

Head-ache—खुदाङ् *khuda:ng.*

Head-priest—गो'क'दराङ् *go'k dara:ng.*

Heal—प्रा-जि *pra:-ji.* (Literally to make well).

Healthy—तागो̃ *ta:grõ,* त्यङ् प्रा *tyang pra:,* (Literally body good).

Heap *(v)*—ब्लम्-छा *blam-cha:,* आतम्-छा *a:tam-cha:.*

Hear—थाराङ् *tha:ra:ng.*

Hearth—गुदु *gudu,* to construct—'गु बा *'gu ba:.*

Heat *(n)*—ताअि *ta:i.*

Heaven—तारुअि म्लाँ *ta:rui mlã:,* the place where good souls go after death.

Heavy—वागा *wa:ga:.*

Heel—ग्रो̃-ति *grõ-ti.*

Heir—मात्या चाङ्गिया 'मे *ma:tya: ca:ngiya: 'me.*

Hell—ङारे म्लाँ *nga:re mlã:,* abode of the souls of the sinners.

Help—माद्य *ma:dya,* हाब्राङ *ha:bra:ng.*

Hen—त्यु-क्रु *tyu-kru,*—coop त्यु दापम् *tyu da:pam,*—nest त्यु आयि *tyu a:yi.*

Her—*(poss)* अे-वे-बा *e-we-ba:,* चा-बा *ca:ba:.*

Here—आमा *a:ma:.*

Hesitate—ला काछा *la: ka:cha:,* हायो-बात्यो *ha:yo-ba:tyo.*

Hew—पि *pi.*

Hiccough—निम्म् *nimm.*

Hide—skin, leather क *ka.*

Hide— *(v)* transitive हामो *ha:mo*, intransitive मो *mo*.

High—कालाङ् *ka:la:ng*,—born दराङ् *dara:ng*.

Highland—थिया ब्रुम् *thiya: brum*.

Hill—थिया *thiya:*, foot of—थियाकु *thiya:ku*, slope of—हाअियाप् *ha:iya:p*.

Him—वे *we*, अे-वे *e-we*, चा-वे *ca:we*.

Hindleg—ग्रों-कालाङ् *grõ-ka:-la:ng*.

Hint—हार्रे *ha:rrẽ*.

Hire—तात्या *ta:tya:*.

His—चा-बा *ca:-ba:*, अे-वे-बा *e-we-ba:*.

Hit *(v)*—ल्याताङ् *lya:ta:ng*.

Hive—तावा-फा *ta:wa:-pha:*.

Hoe—*(n)* जिग्-लोङ् *jig-long*, or जिग्लों *jiglõ*, पि *pi*.

Hog—बेल्लेअिग्-कारि *belleig-ka:ri*.

Hold—प्रों *prõ*, हाल्या *ha:lya:*.

Hole—क्राँ *krã:*.

Hollow *(adj)*—रा *ra:*.

Home—अङ् *ang*.

Honest—तकि प्रा *taki pra:*. (Literally word good.)

Honey—तावा हुअि *ta:wa: hui*.

Hoof—ग्रों-ख्रु *grõ-khru*.

Hook—For fishing ताँ-हार्रविङ् *tã:-ha:rrwing*.

Hope—वे-लङ् *we-lang*.

Horn—*(n)* राब् *ra:b*, buffalo—(used in religious rites) माजेअि राब् *ma:jei ra:b*.

Horse—गर्-रि *gar-ri*.

Hospital—तामा अङ् *ta:ma:ang*. (literally medicine house)

Hostile—ब्रें *brẽ*.

Hot—ताअि *ta:i*, ताअिया *ta:iya:*

House—अङ् *ang*, to build—अङ् तारि *ang ta:ri*, thatch—हाबोम्-क *ha:bom-ka*, front of—वो-च-वे *wo-ca-we*, back of—आलेमिअु *a:lemiu*.

How—कादेनु *ka:denu*,—much, many—कादेगे *ka:dege*.

Hug—गु (अि) *gu(i)*.

Hump—कदु *kadu*.

Hunchback—हारु काबेअि *ha:ru ka:bei*.

Hundred—मालोम् *ma:lom*.

Hungry—ताशेअित्युँ *ta:sheityũ*, थामिअु-आ *tha:miu-a:*.

Hunt—मालेङ् (अि) *ma:leng (i)*, ताब्रें ओं *ta:brẽ õ*, ताब्रें छों *ta:brẽ chõ*.

Hunter—ताब्रें छों-आ 'मे *ta:brẽ chõ-a: 'me*.

Hurry—कार्-रो *ka:r-ro*.

Hurt—वा *wa:.*

Husband—मोवा *mowa:,* —of father's sister नावा वोॅक *na:-ba: wo'k,*—of wife's sister कमु तारब् *kamu ta:rab,*—of sister कमु *kamu.*

Husk—'के तार्वाँ *'ke ta:rwã:.*

Husk (*v*)—'निम् *'nim.*

Hypnotize—ग्रुइ *grui.*

I

I—हाँ *hã:,* I (only), by myself —हाँपा *hã:pa:.*

Ice—(See under snow).

Idiot—कापा *ka:pa:.*

Idle—हे-रा *he-ra:.*

If—वे-गोँ-ने *we-gõ-ne.*

Ikra—(leaf) अर्रम् *arram.*

Ill (unwell)—न्याँराँ *nyã:rã:,* प्राअिम्-राँ *pra:ím-rã:.*

Ill-fated—काम् कपाअि प्राअिम् *ka:m kapa:i pra:ím.* (Literally, fate good not).

Illuminate—हाब्ला *ha:bla:.*

Imagine—वे-माला *we-ma:la:.*

Imitate—बा आद्यो *ba: a:dyo.*

Immediate—त्याथि *tya:thi,* 'छ-कारो *'cha-ka:ro.*

Implement (*n*)—(a) Agricultural dibbling stick—तात्यु *ta:tyu,* spade—जिग्लोङ् *jiglong* or जिग्लोँ *jiglõ,* hoe—पि *pi,* तारा *ta:ra:* ; (b) Weaving—loom तार्ति *ta:tí* or तात्यि *ta:tyi,* shuttle न्यागे *nya:gẽ* (Taraons however use no shuttle), flat stick used in loom—तावेअि *ta:bei* ; pin used in loom तात्यि ताग्लोँ *ta:tyi ta:glõ,* yarn ball—न्या त्यङ् *nya: tyang*; (c) Smith's—hammer सअि-तेँ *sai-tẽ,* सअि-दातेँ *sai-da:tẽ,* bellow—ताहाब् *ta:ha:b,* anvil—ताप्लो ताखाङ् *ta:plo ta:-kha:ng,* chunga— ताँओ-आबुँ *tã:o-a:bũ* ; (d) Carpenter's—chisel— पदाक्वेअि *pada:kwei,* saw—देर्रे *derre,* आरा *a:ra:.*

Implore—ला माने *la: ma:ne.*

Import—शि-गे *shi-ge.*

Important—क्रे-दिंआ *kre-dia:.*

Impossible—श्या-हानेया-अिम् *shya:-ha:neya:-ím.*

Impotent—Barren हार्-रुँ *ha:r-rũ.*

Imprison—'तो-सो *'to-so,* 'पो-जि *'po-ji.* (Literally captive make.)

In—क्वेँ *kwẽ,* suffix, e.g.—अङ् क्वेँ *ang kwẽ,* in the house.

In vain—आमुथि *a:muthi,* आमुथा *a:mutha:.*

Industrious—बा-हानेया *ba:-ha:-neya:.*

Infant—आ *a:.*

Infantile diseases--आ-राँ *a:-rã:.*

Inform—आत्या *a:tya:.*

Influenza—मासेराँ *ma:serã:.* (?)

Inhabit—अि *i.*

Inhale—शिग्-मा-छोँ *shig-ma:-chõ.*

Inherit—मात्या चाङ् *ma:tya: ca:ng.*

Inheritance—मात्या *ma:tya:.*

Injure—वा *wa:.*

Inner—लोम्-कुँ *lom-kũ.*

Innocent—कासा-अिम *ka:sa:-ím.* (Literally know not.)

Inquire—आहु *a:hu.*

Insane—तामे *ta:me.*

Insect—तापुम् *ta:pum.*

Inside—house etc. 'क्वेँ *'kwẽ,* box etc. लोम्-कुँ *lomkũ.*

Instruct—ताहुअि *ta:hui.*

Intelligent—वे-कासा *we-ka:sa:.* (Literally mind know).

Intend—वे *we.*

Intercept—कात्यो *ka:tyo.*

Intercourse—(sexual) हार्रेअि-गा *ha:rrei-ga:,* ल्येब्-गा *lyeb-ga:.*

Interfere—तात्योँ जि *ta:tyõ ji.*

Interpret—कावे *ka:be.*

Interrogate—आ-हु *a:-hu.*

Interrogative—particle क्या *kya:,* क्ये *kye.*

Interrupt—कात्यो *ka:tyo.*

Intoxicate—अियुम् *iyum.*

Introduce—to make known ताहुअि *ta:hui.*

Invalid—बा-प्रा-अिम् *ba:-pra:-ím.*

Invent—बा-हा-लेँ *ba:-ha:-lẽ.*

Invisible—कात्याङ्-अिम् *ka:tya:ng-ím.*

Invite—रेँ *rẽ.*

Iron—सअि *sai.*

Irresistible — कात्यो हाने-अिम् *ka:tyo ha:ne-ím.*

Irrigate—मावु-अि *ma:wu-i.*

It—अे-वे *e-we,* हि-वे *hi-we,* चु-वे *cu-we.*

Itch—मा-सो *ma:-so.*

J

Jackal—माबअु *ma:bau.*

Jack-fruit—Tree ताबिअम् *ta:biam,* fruit ताबिअम् शेअि *ta:biam shei.*

Jar—(earthen) कल *kala.*

Jati—(a kind of bamboo) हाबा *ha:ba:.*

Jaw—ताँ-वा *tã:-wa:.*

Jealous—करि *karí.*

Jest—रोँ *rõ.*

Jhum—आख्रु *a:khru.*

Jhum cultivation (and field)-आख्रु काल्याब *a:khru ka:lya:b.*

Join—हाद्दू *ha:ddu:.*

Joke—रो rõ.

Jolly—हाल्यो-आ ha:lyo-a:.

Journey—'बो 'bo.

Jovial—हाल्यो-आ ha:lyo-a:.

Judge—वे-हाँरे we-hã:re.

Jump—'डु 'du.

Jungle—हाबङ् ha:bang, cutting of—त्ये tye, setting fire to—प्रि pri.

Jungle fowl—त्युशा tyusha:, तारव् ta:raw.

Jungle medicine—हाबङ् तामा ha:bang ta:ma:.

K

Kado—(a kind of grain) द्यु dyu.

Keep—To preserve छो cho, to retain—कापो ka:po.

Kerosene oil-न्यामिङ् nya:ming.

Khagri (a kind of reed)—Leaf of—अर्रम् arram, (leaves are used for thatching.)

Kick—पि pi.

Kid—माबि-आ ma:bi-a:.

Kill—से se.

Kind—कशा-अिङ् kasha:-ing.

Kindle—प्रि pri.

King post—हाद्युँ-आ ha:dyũ-a:.

Kiss—प्रबि prabi.

Kitchen — गुदु gudu. The Taraons have no separate kitchen. Gudu is the hearth they have in the centre of their living room where all cooking is done.

Kitten—माजारेअि-आ ma:ja:rei-a:.

Knee—फाबोम् pha:bom (?).

Kneel—कालम्-अम् ka:lam-am, (second अ a — very very short).

Knife—तारा-आ ta:ra:-a:, to cut with—न्यि-तो nyi-to.

Knit—तें पुँ tẽ pũ.

Knock (at the door)—माख्रा ma:khra:.

Knot—तें गद्दु tẽ gaddu.

Know—कासा ka:sa:.

L

Labour—ताँ-हु tã:-hu.

Labour pain—आमेया कय्यङ् छा a:meya: kayyang cha:.

Labourer—ताँ-हु 'मे tã:-hu 'me.

Lac—कथेअि kathei, to seal with—काथेअि ज़ब kathei zab.

Ladle—ताप्ला ta:pla:, handle of—ताप्ला तख्रङ् ta:pla: takhrang, bowl of—ताप्ला कु ta:pla: ku.

Laisag (leaf of mustard plant used as vegetable)—काजाँ-ना *ka:jã:-na:.*

Lake—तोअुःअि *toui.*

Lamp—नामिंङ् ताकाँ *na:míng ta:kã:.*

Lance—तापा *ta:pa:*, to pierce with—अि-गा *i-ga:.*

Land—खलाअि *khala:i* ;—for cultivation काल्याब खलाअि *ka:l-ya:b khala:i*, fertile—खलाअि प्रा *khala:i pra:*, high—थिया खलाअि *thiya: khala:i*, low—ल्यङ् काव् खलाअि *lyang ka:w khala:i*, आश्याँ खलाअि *a:shyã: khala:i*, uneven—हागोम् हागुअि *ha:gom ha:gui* table—थिया ल्यङ् काव् *thiya: lyang ka·w.*

Land-slide—बिआरु *bia:ru.*

Lap—आपिंया *a:pí:ya:.*

Large—दराङ् *dara:ng*, basket for carrying—काँ-वेँ *kã:wẽ*, basket for storing—फादक् *pha:dak.*

Lash (eye)—ब्ल्म्-अुम् *blm-um.*

Last (*adj*)—मामिअ त्यङ् *ma:miu tyang.*

Last night—बेलेङिया *belengiya:.*

Last year—बिआनङ् *bia:nang.*

Late—राँ *rã:.*

Latrine—ताख्रुबे *ta:khrube*, त्यु ख्रु *tyu khru.*

Laugh—मारा *ma:ra:.*

Lay—to place छो *cho*, eggs—त्यु-अ *tyu-a.*

Lazy—हेरा *hera:.*

Lead—हाल्यु *ha:lyu.*

Leaf—ना *na:*, tobacco—दोँआ-ना *dõa:-na:*, of tree—मासाङ्-ना *ma:sa:ng-na:*, of any plant—तात्यङ्-ना *ta:tyang-na:.*

Lean (*v*)—ज़म्-तु *zam-tu.* (*adj*)—गाब्-सुराँ *ga:b-surã:.*

Leap—'दु *'du.*

Learn—ताहुअि-तु *ta:hui-tu.*

Leave—माराकोँ *ma:ra:kõ.*

Leech—कापेय् *ka:pey.*

Left—side किं-नु *kí-nu.*

Leg—ग्रोँ *grõ*, right—च्यानु-ग्रोँ *cya:-nu grõ*, left—किंनु ग्रोँ *kínu grõ*, fore—ग्रोँ आत्यो *grõ a:tyo*, hind—ग्रोँ कालाङ् *grõ ka:la:ng.*

Lemon—पाशिङ् *pa:shing.*

Lend—आवा हाङ *a:wa: ha:nga.*

Leopard—ताम्यो हागोम् *ta:myo ha:gom.*

Leprosy—साङ्-रिकोँ *sa:ng-rikõ.*

Lessen—तेँ *tẽ.*

Let—give out on rent, hire—तात्या *ta:tya:.*

Level—ground माअिङ् *ma:ing.*

Liberate—मात्या *ma:tya:.*

Lick—ल्ये *lye.*

Lid—(of the eye) ब्ल्म्-क *blm-ka.*

Lie—to tell lie ला-हालाग् *la:-ha:la:g,*—position खासो *kha:so,* —down खासो-इ-इङ् *kha:so-i-ing.*

Life—गम्मा *gamma:,* the life force—मार्रा *ma:rra:.*

Light *(adj)*—अँ-अँ *ã-ã,* rain—कारा बोम् *ka:ra: bom:.*

Light—*(n)* छोँवा *chõwa:,*—moon हालोगु *ha:logu,*—sun रिङ्-ले ँ *ring-lẽ.*

Light—*(v)* cigarette etc. हाजे *ha:je.*

Lightning—हाब्लि´ *ha:blí.*

Like (*v*)—रु *ru.*

Like—*(prep.)* द्यु *dyu.*

Limp (*v*)—हाबे *ha:be.*

Lime—चुनिङ् *tsuning.*

Lip—थनु *thanu.*

Liquor—यु *yu* or इयु *iyu.*

Listen to (*v*)—थाराङ् *tha:ra:ng.*

Little—केति-इङ् *keti-ing.* (in quantity).

Live—to be alive—लि-स *li-sa.*

Live—to dwell—इ *i.*

Load—ता-ग्लु *ta:glu.*

Loan—हादा *ha-da:.*

Lobe (of the ear)—क्रुना *kru:na:.*

Locket—खावोग् *kha:wog.*

Log—मासाङ् त्यङ् *ma:sa:ng tyang.*

Loin—तख्रि´ *takhr* (also ताख्रि´ *ta:khrí* ?).

Loin cloth—अथोँ *athõ.*

Lone, lonely—कपा *kapa:.*

Long—कालाङ् *ka:la:ng.*

Long ago—हाँयु-जिम् *hã:yu-jim.*

Look—to have appearance of —देथि ह्वेँ *dethi hwẽ.*

Look at—ह्वेँ *hwẽ.*

Loom—तात्यि *ta:tyi*;—pin used in—तात्यि ताग्लोँ *ta:tyi ta:glõ.*

Loosen—माश्या *ma:shya:.*

Loot—यादा *ya:da:*; हाकाब् *ha:ka:b* (?)

Lose (a case, battle etc.)—जेँ-तु *jẽ-tu.*

Lost (p.p. adj)—कामाया *ka:ma-ya:.*

Loud—बो *bo.*

Love—प्रा-वे *pra:we*; object of love—तावइ-शा *ta:wai-sha:*—(lady love).

Loved (pp. adj.)—प्रावे-आ *pra:we-a:.*

Lover—ता-वइ-रु *ta:wai-ru.*

Low—आखाँ *a:khã:,* ब्रि *bri*; mean—तावे आखाँ *ta:we a:khã.*

Lower-arm—आप्र्-रु *a:pr-ru.*

Lungs—आपो *a:po.*

M

Machan—bamboo platform,—हाद्दाँ *ha:dda:.*

Machan floor—ताज़ि *ta:zi.*

Machan bench—for sitting outside the house, — तादाँ *ta:dã:.*

Mad—तामे *ta:me.*

Made—बासो *ba:so,* छो-वा *cho-wa:* well made—प्राछो-वा *pra:cho-wa:,* प्रा-बा-सो *pra:-ba:-so.*

Magic—ग्रुइया *gruiya:,* मारेया *ma:reya:.* मान्द्रोँया *ma:ndrõya:.*

Magician—गोक *gok.* (Magician and priest are not distinguished.)

Maid—(unmarried woman)—मोवा-कनङ्-इम्-इयारब् *mowa:-kanang-im-iya:rab.*

Main—जिम् *jim,* room—पय् आलु *pay a:lu.*

Maize—नाबुँ *na:bũ.*

Make—बा *ba,* mistake—वे-सा *we-sa:.*

Malaria (?)—न्याराँ आग्लम् *nya:rã: a:glam.*

Male—man मोवा *mowa:* (also मउ-आ *mau-a:*), animal—कारि *ka:ri,* used as suffix e.g. माबि कारि *ma:bi ka:ri,* billy goat, बेल्लेइग्-कारि *belleig-ka:ri,* male pig, bird—ताला *ta:la:* used as suffix, e.g. त्युताला *tyuta:la:* cock पार-ताला *pa:ra-ta:la:* male pigeon.

Male relation — असिङ्-'मे मोवा *asing-'me mowa:.*

Malevolent spirits, खिनिम् प्राइम् *khinim pra:im.*

Man—'मे *'me,* म्यइ *myai,* मोवा *mowa:,* male, old—मोवा तापग्; youngman शाब्रे *sha:brẽ.*

Manage—to direct, काबे *ka:be.*

Mango—काला आम् शेइ *ka:la: a:m shei* (Literally officer's mango fruit).

Manufacture—'बा *'ba:.*

Manure—ताब्लोम् *ta:blom.*

Many—लाङ् *la:ng* (plural suffix).

March—'बो *'bo,* 'छे *'che.*

Mare—गर्रि-क्रु *garri-kru.*

Mark—with a sign—ताश्या जि *ta:shya:ji.*

Market—हाति *ha:ti,* बजार *baja:ra.*

Married—man—मिया ब्राइग्-लिया 'मे *miya:bra:ig-liya:'me.,* —woman मोवा कनङ् मिया *mowa: kanang miya:.*

Marrow—रु-सु *ru-su.*

Marry—of man—मिया ब्राअिग्लि *miya: bra:ig-li*,—of woman मोवा-कनङ् *mowa:-kanang*.

Martial—accoutrement ब्रेँ-तिङ्-काजम् *brẽ-ting-ka:jam*.

Match (tinder box)—मिङ् ख्रे *ming khre*.

Match-maker -(go-between) man—काबेया 'मे *ka:beya: 'me*, woman—सब काबे *sab ka:be*.

Mate—(see under friend.)

Materials—(building) ताहु *ta:hu*.

Matting—(of the eyelids) ब्लम्-अि *blm-i*.

Meagre—(see under lean).

Mean—तावे आखाँ *ta:we a:khã:*.

Measles—नाजिम् कोराँ *na:jim korã:*.

Measure(*v*)—च्युगा *cyu-ga:*.

Meat—ताब्रेँ *ta:brẽ*.

Medicine—तामा *ta:ma:*, mixture—तामाचेअि *ta:ma:cei*, patent, in bottles—तामा-पोतोलो *ta:ma:-potolo*, तामा तिकिलि *ta:ma:tikili*,–in tin containers —तामा तिङ् *ta:ma:ting*, Jungle —हाबङ् तामा *ha:bang ta:ma:*, for cut wounds—मलम् तामा *malam ta:ma:*, for pain—त्यङ् न्या तामा *tyang nya: ta:ma:*.

Mediate—वे-माला *we-ma:la*.

Meet—तरुगा *taru:ga:*.

Melt—अि-अु *i-u*, (distinguish from अियु *iyu:*, beer).

Men—'मे-वे-लाङ् *'me-we-la:ng*.

Mend—मारु *ma:ru*.

Message—दा-मात्या *da:-ma:tya:*.

Mid-day—हिङ् तबुँ *hing-tabũ*. (Literally centre—*i.e.* sun in the centre of the day.)

Mid-night—या तबुँ *ya:-tabũ*.

Milk (n)—न्ये चेअि *nye cei*, न्ये माचेअि *nye ma:cei* गाखि *ga:khi*, (borrowed),—of cow माचप् न्ये चेअि *ma:cap nye cei*.

Millet—हाब्रा *ha:bra:*.

Mingle—थारु *tha:ru*, हाका *ha:ka:* (of things), रुगा *ru:ga:* (of men).

Miscarry—हालिकोँ *ha:likõ*.

Mischievous—ताज़ाअि जिया *ta:za:i jiya:*.

Miserable—दुकाअि 'मे *duka:i 'me*. दुकाअिया *duka:iya*

Miserly—सिअु *siu*.

Miss—चाङ्-अिम् *ca:ng-im*.

Mistake—वे-सा *we-sa:*.

Mistrust—वे-लङ्-अिम् *welang-im*, दुकाअिया *duka:iya:*.

Mithun—आश्या *a:shya:*, bull—आश्या-कारि *a:shya:-ka:ri*, cow—

आश्या-क्रु *a:shya:-kru*, calf—आश्या-आ *a:shya:-a:*.

Mix up—हाका-कोँ *ha:ka:-kõ*.

Moan—म्लाँ *mlã:*. (See under groan).

Mock—रोँ *rõ*.

Modest—तावेगोँ वे *ta:wegõ we*.

Moist—छाङ्-आ *cha:ng-a:*.

Moisten—छाङ्-अि *cha:ng-i*.

Mole—(pimple) ताचिङ् *ta:cing*.

Money—पोविन् *powin*.

Monkey—तार्मिम् *ta:mím*.

Month—हाlो *ha:lo*.

Moon—हालो *ha:lo*, full--हालो द्यङ् *ha:lo dyang*, half—हालो ल्याँ *ha:lo lyã:*, new—हालो तमे *ha:lo tame*,—light हालोगुँ *ha:logũ*, हालो शेँ *ha:lo shẽ*.

Morning—आनाया *a:na:ya:*.

Mortar—(for pounding rice) लोँ *lõ*.

Mosquito—हामाङ् *ha:ma:ng*.

Moss—मेपिँङ् *meping*.

Most—माथङ् *ma:thang*, आँल्ल्या-येम् *ã:llya:yem*.

Mother—नामा *na:ma:*, brother of—नाकअु *na:kau*, elder sister of—नामा पोॅक् *na:ma:po'k*, younger sister of—नामा वोॅक् *na:ma:wo'k*.

Mount—(See under ascend).

Mountain--थिया *thiya:*, barrier, boundary—कहिग् *kahig*.

Mountain pass—थिया कहिग् आलेम् *thíya:-kahig-a:lem*.

Mourn—ख्रोया ताज्जाँ *khroya: ta:jjã:*.

Moustache—थेरम्-अुम् *theram-um*.

Mouth—थेरम् ब्रम् *theram bram*.

Move—हार्यि *ha:yí*, to take away—'देँ *'dẽ*, to change residence—'ले *'le*.

Mud—तोर्-रि *tor-ri*.

Muddy—तोर्-रि *tor-ri*.

Mug—(See under chunga.)

Mule-track—आलेम् ब्रो *a:lem bro*.

Murder (*v*)—से *se*.

Murderer—'मे सेया 'मे *'me seya: 'me*.

Muscle—थामिङ् *tha:ming*,—of arm आप्र् थामिङ् *a:pr tha:ming*, of leg ग्रोँ थामिङ् *grõ tha:ming*.

Musical instrument—रङ्-या द्राअि *rang-ya: 'dra:i*,—horn माजेअि-राब् *ma:jei-ra:b*, tomtom ग्राँ *grã*, gong दोँ *dõ*, flute शु-रि *shu-ri*, jews harp जोँ *zõ*.

Musician—ताशे कासा मे *ta:she ka:sa:me* (Literally singing knowing.)

N

Nail—of finger आब्रङ् आह्लिङ् *a:brang* a:*hling*, of toes ग्रो॔-ह्लेङ् *grõ-haleng.*

Naked—काउ-रा *ka:u-ra:.*

Name (*n*)—आमाङ् *a:ma:ng.*

Nape—(of the neck) हादङ् रा *ha:dang ra:.*

Narrate (*v*)—हाद्दि ला *ha:ddi la:.*

Narrow—आ-आ *a:-a:.*

Native—अेम्-लाँ *em-lã:.*

Nature (self)—तावे *ta:we.*

Neat—प्रा आपग् *pra: a:pag.*

Necessary—द्यि́ *dyí*, or द्यु *dyu.*

Neck—पाहङ् *pa:hang*, back of—हादङ्-रा *ha:dang-ra:*, front of—(i. e. throat) थ्रो॔-का *thrõ-ka:.*

Need—द्यि́ *dyí* (or द्यु *dyu*).

Needle—तागो *ta:go*, eye of—तागो क्राँ *ta:go krã:.*

Neglect—जा-दु-अि́म् *ja:-du-ím.*

Neighbour—अङ्-गा-अि-'मे *ang-ga:-i-'me.*

Nest—प्या सग् *pya: sag*, प्या आयि́ *pya: a:yí.*

Never—कादेगे मो श्याअि́म् *ka:dege mo shya:ím.*

New—'मे *'me.*

Next—मामिउ *ma:miu*, next year कापुअि *ka:pui.*

Night—अिया—या *iya:* or *ya:*, nightly (nocturnal) याछेगा *ya:chega:.*

Nimble—कार्रो *ka:r-ro.*

Nine—किन्याङ् *kinya:ng.*

Ninety—किन्याङ् हालोङ् *kinya:ng ha:long.*

Nipple—न्ये-तो *nye-to.*

Nocturnal—(See under nightly).

Nod—(in assent) द्यङ् *dyang*, in drowsiness — अिङ्-मङ् *ing-mang.*

None—श्या'मे अि́म् *shya:'me ím.*

Non-payment (of debts)—आवा हाङ्-अि́म् *a:wa: ha:ng-ím.*

Noose—ता-ख्राअि *ta:-khra:i.*

North (northern)—अेबे हाँपे *ebe hã:pe.*

Nose—हान्यागोम् *ha:nya:gom.*

Nostril—हान्या-क्राँ *ha:nya:-krã:.*

Not—श्यि́म् *shyim* (at the end of verbs and adjectives), अि́म् *ím*, (a) दम् *dam*, (b) नम् *nam*, (c) लम् *lam*, (for details see introduction), या *ya:* (आ *a:*—very long) e.g. माचेअि बुअि या *ma:cei bui ya:.* Do not pour water.

Nothing—अे-बाश्या-ञिम् *e-ba: shya:-ím.*

Not yet—त्या श्या-ञिम् *tya: shya:-ím.*

Now, at this moment—त्या *tya:.*

Nowhere—श्या-ञिम् *shya:-ím.*

Numerical definitives—
(1) for trees, bush etc.—आतुम् *a:tum,* मासाङ् आतुम् कासाङ् *ma:sa:ng a:tum ka:sa:ng,* ञिराङ् *ira:ng,* मासाङ् ञिराङ् कासाङ् *ma:sa:ng ira:ng ka:sa:ng,* 'three trees' ; (2) for circular objects ब्रा *bra:,* सुँम्बे ब्रा माङा *sumbe bra: manga:,* 'five ear-rings'; (3) for house, buildings etc. दो *dõ,* अङ् दोँ ताह्रो *ang dõ ta:hro,* 'six houses' ; (4) Human beings—ब्रि *bri,* 'मे ब्रि काञिङ् *'me bri ka:ing* 'two men' (5) for animals—त्यङ् *tyang,* ताब्रे त्यङ् काञिङ् *ta:brẽ tyang ka:ing,* 'two animals' ; (6) for cloth—ना *na,* e. g. काज़म्-ना किन्याङ् *ka:zam-na: kinyang,* 'nine pieces of cloth'.

Nurse—मानो *ma:no.*

Nut—लम् *lam,* —areca तामु *ta:mu.*

O

Oar—र्वाँ ताप्ला *rwã: ta:pla:.*

Oath पासे *pa:se.*

Obedient—थाराङ्-आ *tha:ra:ng-a:.*

Obey—थाराङ् *tha:ra:ng*

Object—द्यङ्-ञिम् *dyang-ím.*

Obstruct—ता'मे *ta'me,* कात्यो *ka:tyo.*

Obtain—चाङ् *ca:ng.*

Occupy—ञि *i,* with permission, legally तकि-गोँ ञि *takí-gõi,* by stealth or force ञि-हाकाब् *i-ha:ka:b.*

Offend—खाम्युँ र्वि *kha:myũ rwi.*

Offer—शि-ना-ला *shi-na:-la:.* (Literally "take-say")

Offerings (to spirits)—खिनिम् द्राञि *khiním dra:i,* funeral—काराकोँ *ka:ra: kõ.*

Oil—तुचे *tu-ce,* Kerosine, न्यामिङ् *nya:ming.*

Ointment—मादोया-द्राञि *ma:doya-drai,* (Literally smearing-thing).

Old—(i) man मोवा-तापग् *mowa:-ta:pag,* (ii) woman मिया-तापग् *miya:-ta:pag,* (iii) of things अम्या *amya:,* (iv) ancient राँ-शा *rã:-sha:.*

Omen—ताश्या *ta:shya:*, (second आ *a:* with a rising pitch), good—ताश्या-प्रा *ta:shya:-pra:*, bad—ताश्या-प्राअिम् *ta:shya:-pra:ím.*

Omit—(leave out) खों -अिम् *khõm-ím.*

On—क्याँ *kyã:.*

Once—बु-पा *bu-pa:.*

One—खिङ् *khing.*

One and a half—खिङ् मालु *khing-ma:lu.*

One anna—पअिसा-काप्राअि *paisa:-ka:pra:i.*

One fourth—ति-काप्राअि *ti-ka:pra:i.*

One hundred—मालोम् खिङ् *ma:lom khing.*

One pice—पअिसा-खिङ् *paisa: khing.*

One rupee—प्ला खिङ् *pla:khing.*

One tenth—ति-हालोङ् *ti-ha:long.*

One third—तोक्रा-कासाङ् *tokra:-ka:sa:ng.*

Onion—पुलु *pu-lu.*

Only—वे-थि *we-thi.*

Open (*v*)—पो *po.*

Open (*adj*)—'पो-सो *'po-so.*

Open ground—ह्वाँरा *hwã:ra:.*

Opium—कानिङ् *ka:ning,*—globule किफिङ् *kiphing.*

Oppose—दो-खा *do-kha:.*

Oppress—दों-दाअि *dõ-da:i.*

Orange-कों पेङ् शेअि *kõpeng shei.*

Order—हुकुम् *hukum,* in order *khõ-khõ.*

Original—माकब *ma:kab.*

Orphan—शिङा 'मे *shinga: 'me.*

Our—निङ्-बा *ning-ba:.*

Out—outside कशूँ *kashũ:.*

Outsider—कशूँ 'मे *kashũ 'me.*

Over-(i)-eat थादु-ग्र-गा *tha:du-gra-ga:,* (ii)—hear थाराङ् हाकाब *tha:ra:ng ha:ka:b,* (iii)—take छब् आमेरु *chab a:meru.*

Owe (*v*)—हादा *ha:da:.*

Own —बा *ba:* (possessive particle), हाँ-बा *hã:-ba:,* my own, नुँ-बा *nyũ-ba:* your, ये-वे-बा *e-we-ba:* or चा-बा *ca-ba:,* his, her, its.

P

Pacify—तमे *tame.*

Pack—रें-पा *rẽ-pa:.*

Paddle—गें *gẽ.*

Paddy—के *ke,* (also pronounced क्ये *kye*).

Pain (*v*) & (*n*)—दुका *duka:* to inflict—दुका-जि *duka:-ji,* pain (body) त्यङ् न्या *tyang nya:,* spirits causing—खिंनिम् ताब्रु

khinim ta:bru, medicine for—तयङ्-न्या-तामा *tyang-nya:-ta:ma:* labour—आमेया कय्याङ् छा *a:meya: kayya:ng cha:.*

Painful—दुका *duka:.*

Paint—मोदो *modo.*

Painted—मोदो-या *modo-ya:*

Palm (of hand)—आत्यो-का *a:tyo-ka:.*

Palpitate—शिग्-हँ *shig-hã*, असुसो खम् *a:ssõ kha:m.*

Paper—ताको *ta:ko.*

Pardon—शा-बो *sha:-bo.*

Part—(to separate) Transitive 'पेँ-को *'pẽ-kõ*, Intransitive 'पे -गा *'pẽ-ga:.*

Partition (wall)—खाम्पो *kha:mpo.*

Partition —'पेँ-तो *'pẽ-to.*

Pass—(mountain) थिया-कहिग्-आलेम् *thiya:-kahing-alem.*

Pat—ताबेअिग् मासि *ta:beig ma:si.*

Patch—तालाबोँ *ta:la:bõ.*

Pause—काल्युँगे *ka:lyũge.*

Pay—दागा *da:ga:*, (fine) हाङ्-तु *ha:ng-tu*, (borrowed)—दर्मा *darma:.*

Paw—आत्यो-का *a:tyo-ka:.* The same as palm.

Pea—माब्ले *ma:ble.*

Pebble—फ्लाँ-आ *phlã:-a:.*

Peck—पिं *pi.*

Peel—प्लि *pli.*

Peg—(wall) ताकलो *ta:klo*, ताक्रो *ta:kro*, for support—हाज्जे *ha:jjẽ.*

Peep—ह्वे-हाकाब् *hwẽ-ha:ka:b.*

Penis—म्लोँ *mlõ*,—cover जो-करा *jo-kara:*, द्यअु ख्राअु *dyau khra:u.*

Peevish (of speech) तकिं प्राअिम् *taki pra:im.*

Perforate—निम् फ्रे *nim phre.*

Perform (carry out) जि *ji.*

Perhaps—मेङ *meng.*

Perish—छाङ्-कोँ *cha:ng-kõ.*

Permit—मादु *ma:du.*

Perspire—हाअु *ha:u.*

Persuade—माने *ma:ne.*

Pestle—लोविङ् *lowing.*

Petal—तापिंना *ta:pi-na:.*

Petition—दर्काशि *darka:shi.*

Philing (a kind of bamboo)—ब्रा *bra:.*

Physician—दाद्र *da:dra.*

Pice—पअिसा *paisa:*, one पअिसा खिङ् *paisa:khing*, four—पअिसा काप्राअि *paisa: ka:pra:i.*

Pick up—कातो *ka:to.*

Pig—बेल्लेअिग् *belleig*, male—बेल्लेअिग् कारि *belleig ka:ri*, female—बेल्लेअिग् क्रु *belleig*

kru,—sty बेल्लेअिग् आपुँ *belleig a:pũ*.

Pigeon—पार *pa:ra* (borrowed), male—पार ताला *pa:ra ta:la:*, female—पार तापेअि *pa:ra ta:pei*, young of—पार-आ *pa:ra-a:*.

Pigling—बेल्लेअिग्-आ *belleig-a:*.

Pigsty—बेल्लेअिग्-आपुँ *belleig-a:pũ*.

Pill—तामा ब्रा *ta:ma: bra:*.

Pillow—ताखङ् *ta:khang*.

Pin (for hair)—ताअिब्रा *ta:ibra:*.

Pinch—अु-आ *u:-a:*.

Pipe (tobacco)—दोँ आख्रे *dõa:khre*.

Pity—कशाअिङ् *kasha:-ing*.

Plains—ल्यङ कावृ *lyang-ka:w*.

Plait—bamboo, cane strips—(*i*) तापोब *ta:po-b*, (*ii*) प्लि *pli* (for fine workmanship).

Plank—मासाङ् प्ला *ma:sa:ng pla:*.

Plant—तात्याङ् *ta:tya:ng*, for red dye माती *ma:ti:*, आहिं *a:hi*.

Plant—seedlings ली *li:*, seed—लङ् *lang*.

Plaster (with clay)—खलाअि मोदो *khala:i modo*.

Plate (dish)—बेला *bela:*, मारोकाँ *ma:rokã:*.

Platform—हादा *ha:da:*, open—ह्वाँरा *hwã:ra:*, roof over—कोमदु *komadu*.

Play—रोँगा *rõ-ga:*, हामागा *ha:ma:ga:*, jew's harp—ज़ोँ खाम्या *zõ kha:mya:*.

Plead—काबे *ka:be*.

Please—वे काबे हाङ् *we ka:be ha:ng*.

Pledge—पासे *pa:se*.

Plough—वगि *wagi*.

Pluck—अु *u*.

Plug (for ear lobe)—ब्रापे *bra:pe*.

Plunder—यागे *ya:ge*, मापो *ma:põ*.

Point—कथेँ ताहु *kathẽ ta:hu*.

Pointed (sharp)—फ्यागा *phya:ga:*.

Poison—थाअिक् *tha:ik*.

Poisonous—थाअिक्-आनाङ् *tha:ik-a:na:ng*.

Poisoned arrow—थाअिक्-पिं *tha:ik-pi*.

Pole (barge)—खुजिपम् *khujipam*.

Polite—तकिं-प्रा *ta:ki-pra:*.

Poor—दाङ् *da:ng*.

Porcupine—ताशिङ् *ta:shing*,

Porter—ताछाब् *ta:cha:b*.

Possess—तेअि *tei*. See under "belong" also

Possess (by spirits)—खिंनिम् *khinim.*

Postpone—बयु बा *bayũ ba:.*

Post (pillar)—ताम् *ta:m,* in the building—अङ्-ताम् *ang-ta:m,* Y shaped—पेरेया *pereya,* side—ताम्रे *ta:m-re,* central—ताम्-मिङ् *ta:m-ming,* king—हाद्दो या *ha:ddõya.*

Potato—आलु *a:lu,* sweet—गिह्वाँ *gihwã:.*

Pound—to crush तिम्को *timkõ.*

Pour—रुंअि *rui,* लुअि *lui.*

Practice—हाद्दि रे *ha:ddí re.*

Praise—ताज़ि *ta:zí.*

Pray—वे-हाङ् *we-ha:ng,* गोक् *go'k.*

Preach—प्रा ताहुअि *pra: ta:hui.*

Precede—हायुँ बो *ha:yũ bo.*

Precious—दु-ब्रु *du-bru,* also द्यु-ब्रु *dyu-bru.*

Prefer—अेखिङ्-अे तावेशा *ekhing-e ta:we-sha.*

Pregnancy—आपुसो *a:puso,* पुसो *pu:so,* sickness—थामारे *tha:ma:re.*

Pregnant—आपु-सो *a:pu-so.*

Prepare—माद्यङ् *ma:dyang.*

Present—हाना *ha:na:.* (Literally come).

Preserve—छो *cho.*

Press—न्यङ् *nyang.*

Pretend—वे-श्यिम् *we-shyím.*

Prevent—फो *pho.*

Price—ताल्यु *ta:lyu.*

Prick—छा *cha:* लो *lo.*

Prickly heat—तालु *ta:lu.*

Priest—गोक् *go'k,* assistant—गोक्-आ *go'k-a:,* head गोक् दराङ् *go'k dara:ng.*

Print (*v*)—पि *pi.*

Prison—'पो-अङ् *'po-ang.*

Private—पि *pí,* particle denoting "ones' own" e.g. हाँपि *hã:pí* my own.

Profit (from)—खाअि लाब् *kha:i la:b.*

Promise—वे तेङ्-ला *we tengla:.*

Promisorry note—पोविन् ताको *powin ta:ko.*

Prongs—तात्युँ *ta:tyũ.*

Pronounce—ताकि ला *takí la:.*

Propitiate—कम् *kam.*

Propose—(suggest) वे *we,* द्यिंगोँला *dyígõla:* (Literal necessity from say).

Protect—तमे *tame.*

Protest—फाँ-तु *phã:-tu.*

Proud—वे दराङ् *we dara:ng.*

Prove—कासा क्ये *ka:sa: kye,* कासा त्यु *ka:sa: tyu.*

Puberty (to attain)—by a girl

—काजम् श्या *ka:jam shya:*, of a boy शाब्रे̐ श्या *sha:brẽ shya:*.

Public—माताअिङ् *ma:ta:ing*.

Pull—मागो̐ *ma:gõ*.

Pulse (cereal)—तबे̐ *tabẽ*, तबे खलाअि *tabẽ khala:i* matikalai, द्रे̐ *darẽ* mishmi dal.

Pumpkin—काप्रा *ka:pra*.

Punch—लो *lo*.

Punish—त्यो *tyo*.

Puppy—कुअक्-आ *kuak-a:*.

Pupil (of the eye)—ब्ल्म्-आगु *blm-a:gu*.

Purchase—ब्रे *bre*.

Purlin—ताज्-जो̐-आ *ta:j-jõ-a:*.

Pursue—काछा न्ये *ka:cha: nye*. काछा बोम् *ka:cha: bom* (see under "chase" also).

Pus—बू *bu*.

Push—हाल्यि *ha:lyi*, न्यङ् *nyang*.

Put—छो *cho*, on light—छा *cha:*.

Put in–(keep in) माद्यँ *ma:dyã* e.g. तिङ् दे̐ सिग्रेत माद्यँ-ना *ting dẽ sigret ma:dyã-na:*, keep the cigarettes in the tin box.

Put off—(dress) र्वे *rwẽ*.

Put on—(dress) (तिङ्) तिङ् (*ting*) *ting*.

Put out—(light) हामिङ्(अि) *ha:ming-(i)*

Puzzle—हालेङ्-बा *ha:leng-ba:*.

Q

Quadruple—काप्राअि गो̐ *ka:pra:i gõ*, e.g. कासाङ् काप्राअि गो̐ हालि́ काअिङ् *ka:sa:ng ka:pra:i gõ ha:lí ka:ing*. (Literally three four time twelve.)

Quaff—तारिम् तिम् *ta:rim tim*.

Quagmire—तापेअिग् लङ् *ta:peig lang*.

Quake—हालेङ् *ha:leng*.

Quarrel—खु-गा *khu-ga:*.

Quarrelsome—ताशि-जिअ *ta:shi-jia*.

Queer—कादेगो̐ मो ह्वे̐ त्यङ् अि́म् *ka:degõ mo hwẽ tyang ím*.

Question—आहुअि *a:hui*.

Quick—कार्रो *ka:r-ro*.

Quiet—तावे-ब्यु *ta:we-byũ*.

Quintuple—माङागो *ma:nga: gõ*.

Quit—(to depart) माराँ *ma:rã:*, बुहति *bu-hati*.

Quiver—(case for arrows) लाँ-आ *lã:a:*.

R

Race—(to run) छब *chab*.

Rack—(shelf) तादाँ *ta:dã*.

Rafter—पय् *pãy*.

Rage—See under anger.

Raid—ब्रें-जि *brẽ-ji.*

Rain—कारा-जा *ka:ra:ja:,* Light —कारा बोम् *ka:ra: bom.*

Rainbow—ताहुञि *ta:hui.*

Rains—काथि *ka:thí.*

Raise—दें *dẽ.*

Rally—to assemble हरम् *haram.*

Ransom—'तों *'tõ.*

Rap—आ ख्रा *a: khra:.*

Rape—ती:-तु *ti:tu.*

Rapid—ताबो *ta:bo.* (See under quick.)

Rarely—बु बु ने *bu bu ne.*

Rat—काचेञि *ka:cei,*—field काशुँ *ka:shũ.*

Raw—(not cooked) ह्वेङ्-रा *hweng-ra:.*

Ray—(of sun) लें *lẽ.*

Reach—खि *khi.*

Read—चञि *cai.*

Ready—मात्यि *ma:tyi.*

Real—माकब् *ma:kab.*

Really—ज़िम् *zim.*

Reap—अु *u,* आपि *a:pí.*

Rear—(back) प्लिङ्-नु *pling-nu.*

Rebuke—खु *khu.*

Receive—चाङ् *ca:ng.*

Recite—See under chant.

Recognise—कासा *ka:sa:.*

Recommend—कासा-ला *ka:sa:-la:,* प्रा-ला *pra:-la:.*

Recover—(to redeem) चाङ् *ca:ng,* (from illness) न्याराँ गो प्रा *nya:rã: gõ pra:.*

Red—शि *shi,* coat—तिङ् शि *ting shi,* stone—फ्लाँ शि *phlã:shi.*

Reed—ताल्याङ् *ta:lya:ng,* आरब् *a:rab.*

Reflect—वे-माला *we-ma:la:.*

Refuse —द्यङ्-ञिम् *dyang-ím,* not to give हाङ्-ञिम् *ha:ng-ím.*

Regret-प्राञिम् वेतु *pra:ím wetu.*

Reject—मारा कों *ma:ra:kõ.*

Rejoice—हाल्यो-शि *ha:lyo-shi.*

Relate—See under narrate.

Relative—असिङ् 'मे *asing 'me,* —male असिङ् मोवा 'मे *asing mowa: 'me,* female—असिङ् मिया *asing miya:.*

Release—मात्या *ma:tya:.*

Rely on—वे-लङ् *we-lang.*

Remain—ञि *i.*

Remedy—(cure) तामा *ta:ma:.*

Remember—वे-तङ् *we-tang.*

Remind—वे-तङ्-हाङ् *we-tang-ha:ng.*

Remorse—प्राञिम् वे *pra:ím we.*

Remove—हायुँ कों *ha:yũ kõ.*

Renew—मे-बा *me-ba:.*

Renowned—चु-मे-कासा *cu-me-ka:sa:.* (Literally all know.)

Rent—तात्या *ta:tya:,* to give

out on—तात्याशि *ta:tya:shi.*

Repair—मारु *ma:ru.*

Repay—हाल्या *ha:lya:.*

Repeat—बु-दुँ *budũ.*

Repent—See under remorse.

Reply—लादा *la:da:.*

Report—आत्या *a:tya:,* against गस *gasa.*

Reproach—see under rebuke.

Reptile—ताकुइ *ta:kui.*

Request—पि *pi,*

Require—दि́ *dí,* द्यि *dyi.*

Resemble—वे-दे-थि *we-de-thi.*

Reserve—कापो *kapo.*

Reside—इ *i.*

Resist—हादोँतु *ha:dõtu.*

Rest—हम्म् *hamm,* ना *na:* or हम्-ना *ham-na:.*

Restore—(return) दा *da:.*

Retaliate—हादोँ-दा *ha:dõ-da.*

Retreat—रेइग् तु-ल्या *reig tu-lya:.*

Return—(come back) ल्या *lya:.*

Revenge—हादोँ-दा *ha:dõ-da:.*

Revolt—दो-एम्-जि *do-em-ji.*

Rheum—ब्ल्म् क्लइ *blm klai.*

Rheumatism—छा *cha:.*

Rib—ह्रक् *hrak.*

Rice—के *ke* (or क्ये *kye*),—beer यु *yu,*—field के आख्रु *ke a:khru,* —chaff के तरवा *ke tarwa:,* —grain के प्लाइ *ke pla:i.*

Rich, wealthy—महुआ *mahua:.*

Ride—'दोँ *'dõ.*

Ridge—(of hills) थिया हागोम् *thiya: ha:gom,* roof अङ् हागोम् *ang ha:gom,* ओ o, very short.

Ridicule—वे-मादङ् *we-ma:dang.*

Rifle (n)—See under gun.

Right—correct वे-सा-इ́म् *we-sa:-ím,* ज़िम् *zim* side च्या-नु *cya:-nu.*

Ring (bell)—'तु *'tu:.*

Ring—आतिक् सिङ् *a:tik sing.*

Ripe—हामि́ङ् *ha:míng* (of cultivated fruits), हा-आङ् *ha:-a:ng* (of wild fruits).

Rise—देँ *dẽ,* sun—रिङ् लेँ *ring lẽ.*

Risk—रे *re.*

Rite—at death तालो *ta:lo* मे शेइया काम् *me sheiya: ka:m.*

River—माचेइ *ma:cei,* तफ्रा *taphra:,* up माचेइ माथोक् *ma:cei ma:thok,* down माचेइ मानु *ma:cei ma:nu.*

Road—आलेम् *a:lem.*

Roast (v)—मिङ् *ming.*

Rob—मापोँ *ma:põ.*

Robust—द्यङ् सा *dyang sa:.*

Rock (n)—हाज़ु-बेइ *ha:zu-bei.*

Rod—तापेइ *ta:pei,* तात् यु *ta:tyu,* fishing ताँख्रेयापोम् *tã:khreya:-pom.*

Roll (*v*)—transitive खे *khe*, yarn into ball न्या-तङ् *nya:-tang*.

Roof—हाबोम् *ha:bom* ; ridge—हाबोम् गोम् *ha:bom gom*,—over the verandah—कोमदु *komadu*.

Room—अङ्-पय् *ang-pay*, main—पय् आलु *pay a:lu*, guest—हागा *ha:ga:*, actually the front room where guests are lodged.

Root—हाराअि *ha:ra:i*.

Rope—लाअि *la:i*, कार्र्वि *ka:rrwi*.

Rot—अम्कों *amkõ*, छाङ्-कों *cha:ng-kõ*.

Rotten—छाङ्-सो *cha:ng-so*, अम्सो *amso*.

Rough—तालि́ *ta:lí*.

Round—गाँओं-वा *gã:õwa:*. object पोम् *pom*.

Row—a boat गें *gẽ*, line तात्याँ पा *ta:tyã: pa:*.

Rub—न्यु *nyu*, री *ri:*.

Rude—खु-ला-सो *khu-la:-so*.

Rug—काजम् दराङ् *ka:jam dara:ng*.

Ruin—ग्रु-दाङ्-कों *gru-da:ng-kõ*, ग्रु-पा *gru-pa:*.

Rule—हागु *ha:gu*.

Ruminate—क्रि *kri*.

Run—छब् *chab*, away हामो *ha:mo*.

Rung (step of ladder)—ताफ्रों का *ta:phrõ ka:*.

Rust—छु-वा *chu-wa:*.

S

Sack—मापों *ma:põ*.

Sacred—माथङ् दङ् *ma:thang dang*.

Sad—दुका *duka:*.

Saddle—ताप्लो *ta:plo*.

Safe—जानो-अिम् *ja:no:-ím*.

Saliva—ख'लेअि *kha'lei*.

Salt—प्ला *pla:*.

Same—द्यि-गा *dyi-ga:*.

Sand—तापि-अेअि *ta:pi-ei*.

Sandstone (used to sharpen daos), फ्रि *phri*.

Satisfied—ल्यो-आ *lyo-a:*.

Save—हरम् *haram*.

Saw—आरा *a:ra:* (borrowed).

Say—मार्रो *ma:rro*, ला *la:*.

Scabbard—राब्रो *ra:bro*.

Scabies—मासो *ma:so*.

Scalp—कुरु-क *kuru-ka*.

Scatter—फेरेअि *pherei*.

Scissors—चिरिङ् *ciring* (borrowed).

Scrape—आहो *a:ho*, सेअि *sei*.

Scratch—मासो-वा *ma:so-wa:*

Scream—ग्रा-ज्याँ *gra:-jyã:*.

Screw—हारी *ha:ri*, ख्ये *khye*.

Scrotum—साँ-ब्राँ *sã:brã:.*

Scrub—न्यु *nyu.*

Seal—थ्रो त्ये *thro tyẽ* (with wax), कथेइ ज़ब *kathei zab* (with lac).

Search—माला *ma:la:.*

Season—ताद्यब् *ta:dyab,* cold कापि क्या *ka:pí kya:,* Rainy काथि *ka:thí,* summer रिङ् ताइ ताद्यब् *ring ta:i ta:dyab.*

Seat—दि-ब्लोम् *di-blom.*

Second—मामिउ *ma:miu.*

Secret—मे-शा *me-sha:.*

See (*v*)—ह्वें *hwẽ.*

Seed—ता प्लाइ *ta:pla:i.*

Seedling—ब्ला *bla:.*

Seek—See under search.

Seem—द्यि-ह्वें-सि *dyi-hwẽ-si.*

Segregation—पिं-छो *pí-cho,* room पय्-पिं-छो *pay-pí-cho,* quarter अङ्-पि *ang-pí.*

Seize—रो *ro.*

Sell (*v*)—खाइ-ति *kha:i-tí.*

Send—आहो *a:ho.*

Separate—पि *pí.*

Serpent—ताबाब् *ta:ba:b.*

Servant—'पो *'po.*

Serve(*i*) to work—काम्-जि *ka:mji,* (*ii*) meals हाङ् *ha:ng.*

Set (*v*) fire to Jhum—प्रि *prí.*

Seven—वे *wẽ.*

Seventy—वे-हालोङ् *wẽ-ha:long.*

Sew—रु *ru.*

Shadyside (of hills)—रिङ्-खि-इम् *ríng-khi-ím.*

Shake—खिंनिम् *khĭnim.*

Shallow—रेइन्-सो *rein-so,* or रिम्-इम् *rím-ím.*

Shame—हालाग् *ha:la:g.*

Share—पें-गा *pẽ-ga:.*

Sharp—रा *ra:*

Sharpen—फ्रि *phri,* मारा *ma:ra:.*

Shave—चे *ce.*

She—एवे *e-we,* वे *we,* चावे *ca:-we,* चु-वे *cu-we.*

She-goat—माबि क्रु *ma:bi kru.*

Shed—माकम् *ma:kam,* in a field काल्यब माकम् *ka:lyab ma:kam.*

Shed—tears ब्लेइग्-ज़ा *bleig-za:.*

Shell (of egg)—करवा *karwa:.*

Shield—ताला‌इ *ta:la:i,* of bamboo हुइ-ताला‌इ *hu:i-ta:la:i,* of hide क-ताला‌इ *ka-ta:la:i.*

Shingle (pebble)—फ्लाँ-ब्रो *phlã:-bro.*

Shiver—हाग्लोम् *ha:glom.*

Shoe—ग्रों-खल्यिम् *grõ-khalyim.*

Shoot—ओ *o.*

Shop—केंया-अङ् *kẽya:ang,* दुकान् *duka:n* (borrowed).

Shop-keeper—केंया *kẽya* (bor-

rowed—Literally a Marwari).

Shoulder—खल्यङ्-पा *khalyang-pa:.*

Short—कात्यु̐ *ka:tyũ.*

Shout (*v*)—ग्रा̐ *grã:.*

Shove—न्यङ् *nyang.*

Shovel—(*n*) जिग्लोङ *jiglong,* (*v*) जिग्लोङ्-सो *jiglong-so.*

Show—आके̐ *a:kẽ.*

Showy—आके̐या *a:kẽya:.*

Shrub—आतुम् *a:tum.*

Shun—माराको̐ *ma:ra:kõ.*

Shut (*v*)—पोङ् *pong.*

Shuttle—न्यागे *nya:ge.* (Mishmi looms have no shuttle. The ball of yarn is passed to and fro).

Shy—हालाग्-आ *ha:la:g-a:.*

Sick—'मे नया *'me-nya:* (of human beings), तामे-रा̐ *ta:me-ra:,* (of animals).

Sickle—तारा-आ *ta:ra:-a:.*

Sickly—गाब्-सु̐ *ga:b-sũ,* alternate forms गाब्-शिअ्-आ *ga:b-shiũ-a:,* गाब्-सु-रा̐ *ga:b-su-rã:*

Sickness—न्या-रा̐ *nya:rã:,* in pregnancy (See under pregnancy).

Side—front-of house—वोचवे *wocawe,*—back of house आलेमिअ *a:lemiu,*—sunny side (of hill etc.) रिङ्-खि *ring-khi,* —shady side (of house etc.) रिङ्-खि-ॲम् *ring-khi-ím.*

Side post—ताम्रे *ta:mre.*

Sigh—शिग्-माछा *shig-ma:cha:.*

Sign (*n*)—mark ताश्या *ta:shya:,* —(*v*) to put signature to—आमाङ् जु *a:ma:ng ju* (Literally name write).

Silent—कायेब् *ka:yeb.*

Silver—पोविन् *powin,*—thread सिङ्खम् *sing kham.*

Sin—ङारे *nga:re.*

Sincere—तावेशा बा *ta:wesha:ba:.*

Sinful—ङारे-'मे *nag:re-'me.*

Sing—ताशे̐ ta:shẽ.

Single—कपा kapa:, क *ka* is dropped when added to pronouns *e.g.* हा̐पा *hã:pa:*—I alone.

Sink—चङ् को̐ *cang kõ.*

Sister—elder नाबि *na:bi,*—younger माथि *ma:thi,* father's elder नामा पोॅक् *na:ma: po´k,* —father's younger नामा वोॅक् *na:ma: wo´k,*—mother's elder नामा पोॅक् *na:ma: po´k,*—mother younger नामा वोॅक् *na:ma: wo´k,*—wife's ताराब् *ta:ra:b,* — husband's जिनङ् *jinang.*

Sit—दि *di.*

Sitting block—दि-ताखाङ *di-ta:kha:ng.*

Six—ताह्रो *ta:hro.*

Sixty—ताह्रो-हालोङ् *ta:hro-ha:long.*

Skeleton—रेब्बुँ दाङ् *rebbũ da:ng.*

Skin (*n*)—क *ka*, dry, over sores वा चिक्रु *wa:cikru*, of fruit क *ka*, (*v*) ह्लाअि *hla:i.*

Skirt—थाब् *tha:b*, the under skirt थाब्-गिङ् *tha:b-ging.*

Skull—कुरुपोम् *kurupom.*

Sky—तुम् *tum.*

Slander—लाकेँ *la:kẽ.*

Slap—ताबेअि *ta:bei.*

Sleep—अिङ् *ing.*

Slice—ले-का *le-ka:*

Slim—आ-आ *a:-a:.*

Slip—ब्ले *ble.*

Slippery—ब्ले-आ *ble-a:.*

Slope (of hills)—रङ् *rang.*

Slow—बे *be.*

Slowly—बे-बे *be-be.*

Small—आ-आ *a:-a:.*

Small bamboo—हूअि-आ *hu:i-a:.*

Small basket—for women तान्युु-आ *ta:nyu-a:.*

Small-pox—ब्रो *bro.*

Smash—त्युु-फ्लाँ *tyu-phlã.*

Smear—मोदो *mo:do.*

Smell — हिङ्-नाङ् *hing-na:ng*, only नाङ् *na:ng* is added to the object ; e.g. तापि́-नाङ् *ta:pi-na:ng*, 'smell of flower.'

Smile—मारा *ma:-ra:.*

Smoke—खावा *kha:wa:*, नामिङ् खाव् *na:ming kha:w.*

Smoke—(tobacco) द्यु *dyu*, —fish, meat etc., खाब्-गोँ-कु *kha:b gõ ku.*

Smooth—ल्यङ् *lyang*, अियिङ् *iying.*

Snake—ताबाब् *ta:ba:b.*

Snare—ताख्राअि *ta:khra:i*, ताऌि *ta:li.*

Snatch—अिया *iya:*, मापो *ma:põ.*

Sneeze—हान्युँ *ha:nyũ.*

Snipe—मो-गोँ-ओ *mo-gõ-o*, (Literally hiding from shoot.)

Snore—शिग्-मङ् *shig-mang.*

Snow—अर्वाअि *arwa:i.*

So (thus)—आलिनु *a:linu.*

Soak—माचेअि-माछाङ् *ma:cei-ma:cha:ng.*

Sob—का-अेम्-छा *ka:-em-cha:.*

Society—हाजा *ha:ja:.*

Soft—निम्-अम् *nim-am.*

Soil—खलाअि *khala:i.*

Sole (of foot)—ग्रोँ-क *grõ-ka.*

Solemn—मेशाँ *meshã.*

Solid—बुँ-अु *bũ-u.*

Solve—वे-हारे *we-ha:re.*

Some—क-ति-अिङ् *ka-ti-ing*, अिङ् *ing.*

Someone—श्या-श्या *shya:-shya:.*

Something—जा-द्राअि *ja:-drai.*

Some places—ति-ति-गे *ti-ti-ge.*

Sometimes—बु-बु-गे *bu-bu-ge.*

Son—आ *a:*,—brother's आयु-आ *a:yua:*,—sister's हादु *ha:du.*

Song—ताशेँ *ta:shẽ.*

Sorcery—(see under magic).

Sore—वा *wa:.*

Sound—आत्यङ्-गा *a:tyang-ga:.*

Sour—ताह्रि *ta:hri.*

South—मानु *ma:nu.*

Sow—बेल्लेअिग्-क्रु *belleig-kru.*

Sow—ताप्लाअि ताङ् छो *ta:pla:i ta:ng cho.*

Spade—जिग्लोँ *jiglõ*, जिग्लोङ् *jiglong.*

Speak—मार्रो *ma:rro*, ला *la:.*

Spear—तापा *ta:pa:.*

Spend—दाङ् *da:ng.*

Spill—तक्रि *takri.*

Spin—हम् *ham.*

Spindle—न्या-तब् *nya:tab.*

Spirits—causing pain ताब्रु *ta:bru*, — causing fever मादे *ma:de*, — causing diarrhoea ताहुम् *ta:hum*, — causing all sorts of evil ख्रिन्निम् प्रा-अिम *khin-im praim* (Literally spirit good not).

Spit—तो *to.*

Spittle—ख'लेअि *kh'alei.*

Spleen—क्लेअिग्-ताप्लाँ *kleig-ta:plã:.*

Split bamboo—batten रबा *raba:.*

Spoil—आमोशा *amosha:.*

Spoon — ताप्ला-आ *ta:pla:a:*, handle of—ताप्ला तख्रङ् *ta:pla: takhrang*, bowl of—ताप्ला-कु *ta:pla:ku.*

Spread—फाग् *pha:g*, का *ka:*, प्लु *plu.*

Spring—(of water perennial) माचेअि मालाअि *ma:cei ma:la:i.*

Sprinkle—पग् *pag.*

Squeeze—ग्रोँ *grõ.*

Squirrel—ताद्या *ta:dya:.*

Stab—प्लो *plõ.*

Stagnant water—तो-अुअि *to-ui.*

Stair (ladder)—ताफ्रो *ta:phrõ.*

Stalk—मालेङ् *ma:leng*, रोँ *rõ.*

Stammer—तकि ताहो *taki ta:hõ.*

Stand—'देँ *'dẽ.*

Star—कादेङ् *ka:deng.*

Startle—मे *me.*

Starve—था-ह्ामेङ् *tha:-ha:meng.*

Stay (reside)—with जापा-ञि *ja:pa:i.*

Steady—वे-मात्यिं *we-ma:tyí.*

Steal—हाकाब् *ha:ka:b.*

Steep—आत्यो ताक् *a:tyo ta:k.*

Stem—of plant आयुम् *a:yum.*

Steps—(of stair case of ladder)—ताफ्रों-का *ta:phrõ-ka:,* —up a steep hill side ताक्रो *ta:kro.*

Stick—तात्यु *ta:tyu.*

Stillicide—दाह्वारम् *da:hwa:ram.*

Still water—तो-उञि *to-ui.*

Stimulate—हाल्यिं *ha:lyí.*

Sting—पिं *pí.*

Stink—नाङ्-कारा *nang-ka:ra:.*

Stir—(See under move).

Stitch—रु *ru.*

Stomach—यङ्-कावें *yang-ka:wẽ,* —ache कय्याङ्-छा *kayya:ng-cha:.*

Stone—(of fruit) लम् *lam.*

Stone—फ्लाँ *phlã:* ; chips of—फ्लाँ-आ *phlã:-a:,* white—फ्लाँ ल्यो *phlã: lyo,* black—फ्लाँ मा *phlã: ma:,* red—फ्लाँ शि *phlã: shi.*

Stool (excreta)—क्लेञिग् *kleig.*

Stool (seat)—ताचुँ *ta:cũ:.*

Stoop—गम् *gam.*

Stop—तमे *tame.*

Store—आका क्वें कापो *a:ka: kwẽ ka:po.*

Store-room—आका *a:ka:.*

Storing basket—फादक् *phadak,* हारु *ha:ru.*

Storm—आमे-ञिङ् दराङ् *a:me-ing dara:ng.*

Storm (hail)—आथेञि *a:thei.*

Story (to narrate)—हाद्दि-ला *haddi-la:.*

Straight—ब्युँ *byũ.*

Strainer (used in pressing beer) ख्रु लाञि *khru la:i.*

Strangle— फ्रें-पा *phrẽ-pa:.*

Straw—आखु *a:khu.*

Stream—माचेञि आ *macei-a:,* तफ्रा-आ *taphra:-a:.*

Strike—हाब्बा *ha:bba:,* 'ते *'te,* हो *ho.*

String (n)—तात्यें *ta:tyẽ,* आँ वें *ã: wẽ,* (used by women to tie hair), (*v*) together, as beads माथो *ma:tho.*

String-bridge—लो *lo.*

Strip—र्वें *rwẽ.*

Stroke (caress)—ताबेञिग् मासि *ta:beig ma:si.*

Strong—ताग्रों *ta:grõ.*

Struggle—हादों *ha:dõ.*

Study—ताको चञि *ta:ko cai.*

Style (of hair)—for man थाङ्

कदु *thang kadu*,—for women आअियेग्-या *a:iyegy-a:*.

Subsidize—पोविन्गो̃ आब्राङ् *powingõa:bra:ng*.

Substitute—हाल्यु *ha:lyu*.

Succeed (inherit)—मात्या गो̃ अे हाना *ma:tya: gõ e ha:na:*. (Literally comes to one's inheritance or property.) (query गो̃ अेक्वे̃ ?)

Sudden—ह्रि́ *hri*.

Suddenly—ह्रि́-गा *hri-ga:*.

Suffer—दुका *duka:*.

Sufficient—ते̃ दुम्, *tẽdum*.

Sugar—शिनि *shini* (borrowed)

Suicide—से तुअि *se tui*.

Sullen—दुका *duka:*.

Summer—ताअि-ताद्यब् *ta:i-ta:dyab*.

Sun—रिङ् *ring*.

Sunrise—रिङ्-ले̃ *ring-lẽ*.

Sunrays—रिङ्-ले̃ *ring-lẽ*.

Sunset—रिङ् लङ् *ring lang*, लङ् *lang*, ल्यङ् *lyang*.

Support—back up आब्राङ् *a:bra:ng*, मादु̃ *ma:dũ*.

Surely—द्यि माकब् *dyi ma:kab*.

Surprise—ह्रि́-तेबा *hri-teba:*.

Surrender—लाङ् तुअि *la:ng tui*.

Surreptitious—तावे-गो̃ *ta:we-gõ*.

Surround—जिङ् *jing*, हरम् *haram*.

Suspend—छि́ *chi*.

Swallow—ब्लेअि *blei*.

Swear—पासे *pa:se*.

Sweat—हाअु, *ha:u*.

Sweep—हापग् *ha:pag* (also आपग् *a:pag*).

Sweet—श्येब *shyeb*.

Sweet Potato—गिह्वाँ *gihwã:*.

Swell—प्लाङ् *pla:ng*.

Swim—कते *kate*.

Swing—लिङ् *ling*.

Sword—मालाल्यो *ma:la:lyo*, —Tibetan—शाब्रे̃ *sha:brẽ*, —Khampti—तागो *tago*.

Sympathize—कशाअिङ् *kasha:-ing*.

T

Table land—थिया-ल्यङ्-काव् *thiya: lyang-kaw*. (Literally mountain plains).

Taboo—ताअिङ् *ta:ing*.

Tail—लम्मिङ् *lamming*.

Take—शि *shi*,—drink तिम् *tim*, —eat था *tha:*.

Talk—ला *la:*,—continuously लाला *la:la*.

Talkative—आताङा *a:ta:nga:*.

Tall—कालाङ् *ka:la:ng*.

Tank—तो-अुिअ *to-ui.*

Tapu (a kind of bamboo)—तारुअि *ta:rui.*

Target—तार्वे̃-ओ *ta:rwẽ-o.*

Taste (*v*)—अिङ्-था-को̃ *ing-tha:-kõ* (*n*) ख्रा *khra:*,—bitter ’का *’ka:*, — sour ताह्रिं *ta:hri* — sweet श्येव् *shyeb.*

Tasteful (tasty)—था-प्रा *tha:-pra:* (Literally eat good).

Tax—ता-छे̃ *ta:-chẽ.*

Tea—फलम् *phalam.*

Teach—ताहुअि *ta:hui.*

Tear (*n*)—ब्लाअि *bla:i.*

Tear (*v*)—प्रि *pri.*

Tease—रो̃-था-जि *rõ-tha:-ji*, (see also under vex.)

Tell—आता *a:ta:*, ’लाहाङ् *’la:-ha:ng.*

Tempt—(See under allure).

Ten—हालोङ् *ha:long.*

Terrace (field)—ताको̃ *ta:kõ.*

Test—हारु *ha:ru.*

Thank—खो-जि *kho-ji.*

That—चु-वे *cu-we.*

Thatch (*v*)—हाबोम्-क *ha:bom-ka.*

Thatching materials (*i*) straw —आखु *a·khu*, (*ii*) borota grass काब्लुङ् *ka:blung*, (*iii*) kind of tall grass शारङ् *sha:rang*, (*iv*) cane leaf ल-का *la-ka:.*

Thee—as for you.

Their—चा-लाङ्-दो̃ *ca:-la:ng-dõ*, (दो̃ *dõ* or बा *ba:* ?)

Them—चा-लाङ्-वे *ca:la:ng-we.*

Then—बयु̃ *bayũ.*

There—अहि *ahi.*

Therefore—वे-दु *we-du*, अे-वे-कनम् *e-we-kanam.*

These—अे-लाङ् *e-la:ng*, अे-वे-लाङ् *e-we-la:ng.*

They—वे-लाङ् *we-la:ng.*

Thick—ताल्रिं *ta:-lí.*

Thigh—हा *ha:.*

Thin—रा-बा *ra:ba:.*

Thing— द्राअि *dra:i*, — small thing तिम् बेलिम् *tim belim.*

Think—वे *we.*

Third—मामिअु खिन्-दो̃ *ma:miu khin-dõ.* (Literally next or then another),—day from today गे-ने-हिङ् *ge-ne-hing.*

Thirsty—तिम्-मिअु *tim-miu*, (Literally drink-want).

Thirteen—हाल्रिं कासाङ् *ha:li ka:sa:ng.*

Thirty—कासाङ् हालोङ् *ka:sa:ng ha:long.*

This—अे-वे *e-we*,—year त्या-नङ् *tya:nang.*

This much—आलिने *a:line*, आलिगेने *a:ligene.*

Thorn—तानम् *ta:nam.*

Thorny—तानम्-आ *ta:nam-a:.*

Those—वे-लाङ् *we-lang*, चु-वे-लाङ् *cu-we-la:ng.*

Thou—as for you.

Thousand—रेजाङ् *reja:ng.*

Thread — न्या *nya:*, — silver सिङ्-खम् *sing-kham.*

Threaten—रे-अिग् *re-ig.*

Three—कासाङ् *ka:sa:ng.*

Thrice—बु-कासाङ् *bu-ka:sa:ng.*

Thrifty—चो-अिम् *co-ím.*

Throat—शिग्-दग्र *shig-dagra.*

Throw—ल्या-कोँ *lya:-kõ.*

Thunder (*n*)—ब्रु-आ *bru-a:.*

Thunderstorm —आमे-अिङ्-कारा-ब्रा *a:me-ing-ka:ra:-bra:.*

Thus—आलिनु *a:li-nu*, आमो *a:mo.*

Thy—as for your.

Tibetan—लामा *la:ma:*, (borrowed), खज्जब् खय्युँ *khajjab khayyũ ?* (Literally men beyond the border ?)

Tickle—दब् *dab.*

Tie — कारुवि *ka:rrui* (also कार्रवि *ka:rrwi*).

Tie-beam—ताथाङ् *ta:tha:ng.*

Tiger—ताम्या *ta:mya.*

Tighten—माथङ् कारुवि *ma:thang ka:rrui.*

Time—तार्वेँ *ta:rwẽ*, ताश्या *ta:shya:.*

Timid—रेअिग्-ला *reig-la:.*

Tire—हे-रा *he-ra:.*

Tired—हें-रा *he-ra:.*

Tobacco—दोँ-आ *dõ-a:*,—leaf दोँ-आ-ना *dõ-a:-na:*,—pipe दोँ-आ ख्रे *dõ-a: khre*,—powder दोँआ-ताम् *dõa:-ta:m*, to smoke दोँआ-द्यु *dõa:-dyu.*

Today—त्या हिङ् *tya: hing.*

Toe—ग्रोँ आब्राङ् *grõ a:bra:ng.* —great toe ग्रोँ-हात्याङ् *grõ-ha:tya:ng*,—nail of ग्रोँ हलेङ *grõ haleng.*

Together—आपा *ja:pa:.*

Tomorrow—बेना *be-na:*, आसु हिङ् *a:su hing*,—morning बे-ना-या *be-na:-ya:*, — night हानु-ना *ha:nu-na:*,—day after हानु-हिङ् *ha:nu-hing.*

Tongue—था-ल्यङ्-ना *tha:-lyang-na:.*

Tonight—त्या-या *tya:-ya:.*

Tooth—लाँ *lã:.*

Tooth-ache—लाँ-न्या *lã:-nya:.*

Top—of hill थिया-ब्रुम् *thiya:-brum*, — of roof (See under ridge.

Topmost—ब्रुम्-यु brum-yũ.

Touch—बाको ba:kõ.

Trade—खाअि kha:i.

Trample—साँ फ्लाँ को sã: phlã: kõ.

Trap—कापो ka:po,—for birds ब्या-पे bya:-pẽ,—for large animals ताख्राअि ta:khra:i, तालि ta:lí.

Travel—हागोवि ha:gowi.

Tray (over the hearth)—चोरि co:ri,—over the chori आपु खाला a:pũ kha:la:.

Tread on—साँ sã:.

Treatment (of disease)—न्याराँ प्रा-जि nya:rã: pra:ji. (Literally illnes well make)

Tree—मासाङ् ma:sa:ng,—bark of मासाङ्-क ma:sa:ng-ka,—big large—मासाङ् दराङ् ma:sa:ng dara:ng,—small मासाङ्-आ ma:sa:ng-a:,—trunk of मासाङ् त्यङ् ma:sa:ng tyang.

Tremble—हाग्लोम् ha:glom.

Tribe—बामे ba:me.

Triple—बु-कासाङ् bu-ka:sa:ng.

True—ज़िम् zim.

Trunk (of tree)—मासाङ्-त्यङ् ma:sa:ng-tyang.

Trust—वे-लङ् we-lang.

Trustworthy—वे-लङ-सो we-la:ng-so.

Truthful—ज़िम्-ला-सो zim-la:-so

Try (attempt)—मला: ma:la:.

Try (a case)—वे-माला we-ma:la:.

Tuberculosis—तापुम्-राँ ta:pum-rã:,—ward तापुम्-अङ् ta:pum-ang.

Tug—मागो ma:gõ.

Tumble—मङ् mang.

Turban—कबङ् kabang.

Turn—अियेअिग् iyeig, (also येअिग् yieg).

Tusk—तामेअिङ्-लाँ ta:meing lã:.

Twelve—हालि-काअिङ् ha:lí-ka:ing.

Twenty—काअिङ् हालोङ ka:ing ha:long.

Twice—बु-काअिङ् bu-ka:ing.

Twig—हार्रो-आ ha:rro-a:.

Twinkle—प्लु plu.

Twist—'रे-अिग् 're-ig.

Two—काअिङ् ka:ing.

Two and a half—काअिङ् मालु ka:ing ma:lu.

U

Ugly—ह्वे-प्रा-अिम् hwẽ-pra:-ím.

Umbrella—रअुँ raũ,—making रअुँ-रु raũ-ru.

Unbeliever—वे-लङ्-ॲिम्-या-'मे *we-lang-ím-ya:-'me.*

Unbind—का *ka:.*

Unbosc.n—ला-मात्या *la:-ma:tya:.*

Unconsciousness—तावे-आयिम् *ta:we-a:yím.*

Under—आखाँ *a:khã:.*

Understand—कातेङ् *ka:teng.*

Undertake—बा *ba:.*

Undress—रे̃-को̃ *rẽ-kõ.*

Uneven land—हागोम् हागुअि *ha:gom ha:gui.*

Unfriendly (to be)—रु-श्यिम् *ru-shyím.*

Unite—रु-गा *ru-ga:.*

Unmarried—(i) for man, see under bachelor, (ii) for woman, see maid.

Unpack—'का *'ka:.*

Unripe—त्यङ्-रा *tyang-ra:* ? (borrowed : same as *tenga:* ?)

Untie—See under unpack.

Untrue—ला-हालाग्-आ *la:-ha:la:g-a:.*

Untrustworthy—वे-लङ्-श्यिम् *we-lang-shyím.*

Up (steep rise)—आत्यो ताक् *a:tyo ta:k.*

Upper arm—आप्र् थामिङ् *a:pr tha:ming.*

Upset—ल्या *lya:.*

Up the river—माचेअि माथोक् *ma:cei ma:thok.*

Up till now—त्या-हिङ्-ने *tya:-hing-ne.*

Urinate—कचङ् *kacang.*

Urine—कचङ् चेअि *kacang cei.*

Useful—द्यि-आ *dyi-a:.*

Useless—द्यि-ॲिम् *dyi-ím.*

V

Vaccinate—दाद्र-लो *da:dra-lo.*

Vagina—आतेब् *a:teb.*

Vain—in vain श्या-ॲिम्-पि *shya:-ím-pí.*

Valley—ल्यङ्-काव् *lyang-ka:w.* (Literally—plain, flat).

Valuable—द्यु-ब्रु *dyu-bru.*

Vapour—माचेअि-आम् *ma:cei a:m.*

Vegetable—ताना *ta:na:.*

Vein—सा *sa:.*

Venereal disease—ताश्या-पोम् *ta:shya:pom.*

Verandah—हाद्दाँ *ha:ddã:,*—open ह्वाँरा *hwã:ra:,*

Verdict—तकि हाङ् *takí ha:ng.*

Very—माथङ् *ma:thang.*

Veteran—राँ-शा *rã:-sha:.*

Vex—असू-तु *asu:-tu.*

Vigil (over corpse)—'मे थाङ् ह्वे̃ *'me tha:ng hwẽ,*

Vile—त्यङ् शा *tyang sha:*.

Village—मूलाँ *mlã:*, मात्याङ् *ma:-tya:ng*, (i) boundary मूलाँ कहिग् *mlã: kahig*, (ii) gate मूलाँ-ताखृरि *mlã-ta:khri*, (iii) guard काछाम् *ka:cha:m*, (iv) council कावे *ka:be*, (v) elder मूलाँ-'मे-तापग् *mlã:-'me-ta:pag*, (vi) headman कामाङ् *ka:-ma:ng*.

Villager—मूलाँ-'मे *mlã:-'me*.

Virgin—unmarried woman मोवा-कनङ्-अिम् मिया *mowa:-kanang-im miya:*.

Visible—ह्वे-ताङा *hwẽ-ta:nga:*.

Visit—ह्वे हाना *hwẽ ha:na:*.

Vomit—'मे *'me*, अे *e* (short abrupt and with a rising tone).

W

Wade—यो-या *yo-ya:*.

Wager—हामागा *ha:ma:ga:*.

Wail—खृरो *khro*.

Waist—ताखृरि *ta:khri*.

Waist-band—अथो *athõ*.

Wait—काल्यु *ka:lyũ*.

Wake—ज़ि-सा *zi-sa:*.

Wall—हाज़े *ha:zẽ*.

Wall-shelf—तादाँ *ta:dã*.

Wander—हागो-वि *ha:go-wi*.

Want to—मिअु *miu*, added to verbs ; e.g. था-मिअु *tha:-miu* —want to eat.

War—ताशि *ta:shi*.

War-cry—ताशि-ग्राँ-गा *ta:shi-grã:-ga:*.

Warm—ताअिया *ta:iya:*.

Warn—अुलि-जि *uli-ji*.

Wash—मानम् *ma:nam*.

Waste—आमोशा *a:mosha:*

Wasteful—आमोशा-सो *a:msoha:-so*.

Watch—काछाम् *ka:cha:m*.

Water—माचेअि *ma:cei*, (i) water fall हाद्द्योम् *ha:ddyom*, (ii) water channel तख्याँ *takhyã:*, (iii) chunga for—गिल्याँ *gilyã:*, (iv) spring माचेअि मालाअि *ma:cei ma:la:i*, (v) sheet of (such as lake, tank etc.) तो-अुअि *to-ui*.

Wave—ता-कू *ta:-ku·*, ल्यु *lyu* (—that strike the shore, breaker.)

Wax—थ्रो *thro*, seal with थ्रो ज़ब *thro zab*.

We—निङ् *ning*.

Weak—ताग्रो-अिम् *ta:grõ-im* गाब्सु *ga:bsũ*, (see also under sickly).

Wear (clothes)—तिङ् *ting*.

Wealthy—महुआ *mahua:.*

Weave—तो *to,* बा *ba:,* तात्यिं-तो *ta:tyí-to.*

Wed—(of a man) ब्राझिग्-लि *bra:ig-li,* (of a woman) कनङ् *kanang.*

Wedding feast—ल्यु-था *lyu-tha:.*

Weed—तारेँ *ta:rẽ.*

Weed—पेरे *pere.*

Weep—ख्रो *khro*

Weigh—च्यु, *cyu.*

Well—प्रा *pra:,* well made प्रा-बा-या *pra:-ba:-ya:.*

West—रिङ्-लङ्-बोम् *ring-lang-bom.*

Wet—छाङ्-को *cha:ng-kõ,* wet cloth तिङ् छाङ्-कोँ *ting cha:ng kõ,* wet cultivation माचेझि काल्याब *ma:cei ka:lya.b.*

What—(interrogative) जा *ja:,* कादेला *ka:dela:*

Whatever—खिङ्-हाङ्-कोँआ *khing-ha:ng-kõa:* (Literally any one will do).

When—(interrogative) कादेगो *ka:degõ.*

Where—(interrogative) हानु *ha:nu.*

Whirlwind—हार्राङ् हाद्यु *ha:rra:ng ha:dyu.*

Whisper—रिंम् *rím.*

Whistle—ह्लझि *hlai.*

White—ल्यो *lyo,* of egg मार्‌रझि *ma:r-rai.*

White stone—फलाँ ल्यो *phlã: lyo.*

Who—(interrogative) श्या *shya:.*

Whole—मे *me.*

Why—जादु *ja:du,* कादेला *ka:dela:*

Wicked—प्रा-झिंम् *pra:-ím* (Literally good not).

Wide—द्या *dya:.*

Widow—मोवा-शिङा-मिया *mowa: shinga:-miya:.*

Widower—मिया शिङा 'मे *miya: shinga: 'me.*

Wife—मिया *miya:,* of mother's elder brother नामा पोंक *na:ma: pó́k,*—of mother's younger brother नामा वोंक् *na:ma: wó́k,* —of father's elder brother नामा पोंक् *na:ma: pó́k,*—of father's younger brother नामा वोंक् *na:ma:wó́k* —of wife's brother नायब् *na:yab* —of brother तारब् *ta:rab,* —of son आन्यङ् *a:nyang.*

Wild—हाबङ्-झिया *ha:bang-iya:,* — cat ताछागम् *ta:cha:gam,* — fowl त्यु-शा *tyu-sha:*

Wily—ताखु् *ta:khu.*

Win—हाने *ha:ne.*

Wind—आमे-अिङ् *a:me-ing.*

Window—कचा *kaca:*

Winnow(*n*)—पे *pe* (v) छो *cho.*

Windpipe—शिग्-चेअिग् *shigceig.*

Wine—यु *yu.*

Wine-cup (chunga) —लुचा *lu-ca:.*

Winter—कापि́ क्या *ka:pí kya:* (also कापुअि *ka:pui*).

Wipe—आपग् *a:pag* (also हापग् *ha:pag*).

Wise—कासा'मे *ka:sa:'me.*

Wish—तावे श्या *ta:we shya:* मिअु *miu,* after verbs expresses desire e.g. थामिअु *tha:miu* "wishes to eat."

Witch—मिया मारे̃-आ *miya: ma:rẽ-a:.*

With—दो̃ *dõ.*

Within—लोम्-कु̃ *lom-kũ.*

Without (outside)—कश्-यु̃ *kashyũ.*

Woman—मिया *miya:,* (i) young अियाराब् *iya:ra:b,* (ii) old मिया तापग् *miya:ta:pag.*

Wonder—ह्रि́ *hrí.*

Woo—माने *ma:ne.*

Wood—मासाङ् *ma:sa:ng.*

Wood (burnt) —मासाङ्-प्रि́या *ma:sa:ng-pri-ya:.*

Wooden box—मासाङ् पिरा *ma:sa:ng pira:.*

Wool—ताफिङ् *ta:phing.*

Woollen coat—ताफिङ् तिङ् *ta:phing ting.*

Work (*v*)—to do जि *ji* ; (n) duty काम् *ka:m.*

Worse—खिङ् प्राअि́म् *khing pra:ím.*

Worship—खिनि́म्-जि *khiním-ji,* ताल्हो-जि *ta:lo-ji.*

Worst—त्यङ्-प्राअि́म् *tyang-pra:ím,* or आँल्ल्यायेम् प्राअि́म् *ã:llya:yem pra:ím (?)*

Wound—वा *wa:.*

Wrap—ताकुअि *ta:kui.*

Wrapper—काजुम् *kaj:um* ; (i) for men काजुम् हुआ *ka:jum hua:,* (ii) for ladies काजुम् फलाँ *ka;jum phalã:.*

Wrestle—रुअि *rui.*

Wrist—आप्र् ब्लम् *a:pr blm.*

Write—जु *ju.*

Wrong—वेसा *wesa:.*

Y

Yet—त्याथि *tya:thi,*—not yet त्या-श्या-अि́म् *tya:-shya:-ím.*

Yoke—तात्या *ta:tya:.*

Yolk (of egg)—मार्-रअि-शि *ma:r-rai-shi.*

You—नुँ *nũ.*

Your—नुँ-बा *nũ-ba:.*

Young—आ-आ *a:-a:*, man शाँब्रे *shã:bre*, woman अियाराब् *iya:ra:b*, of animals. (See under the names of the animals.

Y-shaped post—पेरेया *pereya:.*

Z

Zigzag—कतिगलु *katigalu.*

ADDENDA

Y

yard (court)—ह्वाँरा *hwā:ra:.*
dancing—बि-ब्लोम् *bi-blom.*
yarn—न्या *nya:.*
yawn—काअि-उवाँ *ka:i-uwā:.*
year—का-नङ् *ka:nang.*
 this—ता-नङ् *ta:nang.*
 last—बिआ-नङ् *bia:nang.*
 —before last—बिआ-छा-नङ् *bia:-cha:-nang.*
 next—का-पुअि *ka:-pui.*
years ago (In olden days)—बिआ-थु *bia:-thu.*
yearly—का-नङ्-चअि *ka:nang-cai*
yell—ग्राँ *grā:.*
yellow—मिङ् *ming.*
yes—अ *a.*
yesterday—बेलेङ्-हिङ् *beleng-hing.*
 day before—बेलेङ्-छाहिङ् *beleng-cha-hing.*